

PIERRE BOULLE

a HÍD A KWAI FOLYÓN írója

A dzsungel harcosai

NNCL477-363v2.0

Pierre Boule
A dzsungel harcosai

Merényi Könyvkiadó
Budapest

Fordította:
© Balla Katalin

A könyv eredeti címe:
Les Gerilles de la Jungle

© Ed. Flammarion

A borítógrafikát
Pogonyi Zoltán készítette

Műszaki vezető:
Hüse Anikó

ISBN 963 698 065 9

Felelős kiadó: Merényi Zsolt
a Merényi Kiadó Kft. ügyvezetője

Budapest, VI. Váci út 1-3.
Tel: 120-8270, 06-20/463-026

G&G Kft., Pécs
Felelős vezető: dr. Gárván János ügyvezető igazgató

A ZSARÁJOK

I

Nem voltak szirénák, melyekkel riadót fújhattak volna, s a minden meggyőződés nélkül, csak a síksági emberek utánzására rendszeresített rézgong is néma maradt. A hegylakó zsarájok remek hallásuknak köszönhetően már messziről felismerték a repülőgépek hangját. Különben sem ők voltak a célpont. Az új faluban, melyet a vietnami hegység egyik magas csúcsára építettek, hogy megszabaduljanak a kellemetlen zaklatásoktól és a repülő emberek lezúdította tűzkövektől, viszonylagos biztonságban voltak. A zavaros és titokzatos Ho Si Minh ösvény messze nyugatra húzódott, a tűzkövek pedig inkább a lejtőket, mint a csúcsokat támadták. Ennek ellenére előfordult, hogy egy-egy kisebb konvoj a közeli ösvényekre tévedt, az amerikai katonák pedig időnként bombázták a sasfészek környékét, akár véletlenül, csak hogy megszabaduljanak elfelejtett lőszerkészleteiktől, akár valós vagy valótlan értesülések nyomán. Ezért aztán a zsarájok még véletlenül sem feledkeztek volna el arról, hogy holdtöltékkor bemutassák a kakasáldozatot Yang Driangnak, a vörös szellemnek, a gonosz szellemnek, és cinkosának, Yang Drinek, akik az ölés örömeért ölnek.

Az áldozatot ősi rítus szerint mutatták be. A kakast kivérezgették, miközben Mok, a falu vezetője elmondta az imádságot, mely úgy kezdődött:

– *Szólítom Driang szellemet, Dri szellemet, a gonosz szellemeket, a rombolás szellemeit.*

A zsarájok általában csak a rossz szellemekhez imádkoznak. A többieket, a jó szellemeket nem kell áldozatokkal kiengesztelni, meglágyítani, hiszen anélkül is jók.

A szertartás után némileg oldódott bennük az aggodalom. Mégis, amikor a repülő szerkezetek zaja közelebről hangzott, és a robbanások megremegtették a környező hegyeket, Ami tanácsait követve mindannyian behúzódtak a sziklák szél és eső vájta hasadékaiba, melyekről ösztönösen megérezték, hogy a legbiztosabb menedéket nyújtják. Ami, az öregasszony úgy gondolta, jó, ha az áldozatokkal és az imákkal a szellemek kedvében járnak, de ez még nem jelenti azt, hogy ne tehetnének bizonyos óvintézkedéseket is. A lecsendesített Yang Driang kegyének, vagy az óvatos bölcsességnek köszönhetően a hegylakók közül, mióta a csúcsra költöztek, senki nem sérült meg.

Aznap éjjel két masina zuhant a környező dombokra, és úgy tűnt, a bombázás központja csak pár órányi járásra van tőlük. A családok a menedékekbe húzódtak, s csak a mintegy húszperces zűrzavar véget érte után

bújtak elő. A dzsungel visszanyerte éjszakai derűjét, s a főnök, Mok felállt, megadva a riadó végét jelentő jelet. Ezután, egy nemrégiben kialakult szokás szerint, a falu vadászai összegyűltek körülötte. A nők és a gyerekek szélesebb kört alkottak körülöttük, nem vettek részt a vitában, időnként azonban halk megjegyzéseket tettek.

– A kövek a lemenő nap felé estek – kezdte Mok. – Nem messze a százezer bivaly fenssiktól. Mit gondol erről Dzsus?

Dzsus a falu legjobb vadásza volt, a törzs egyik leghíresebb tagja. Senki nem ismerte nála jobban a dzsungelt és az állatok láthatatlan csapásait. Nála észrevétlenebbül senki nem közelítette meg a bivalycsordákat, a zsarajok kedvenc zsákmányát, senki nem célzott pontosabban a halált hozó nyíllal, senki nem vadászott ügyesebben lándzsával. Soha nem üres kézzel tért vissza a vadászatokról, és a falu fiatalsága türelmetlenül, alamizsnát lesve várta haza. Boldogan figyelték, ahogy a fejedelmi vad súlya alatt görnyedve megérkezik. Régen legalábbis így volt. Mostanában a háború megzavarta a vadak szokásait, és megnehezítette a vadászok tevékenységét.

– Nem hiszem, hogy a százezer bivaly fenssíkra estek volna – rázta meg a fejét Dzsus, miután beleszagolt a levegőbe, ahol a dzsungel nedves illatába puskapor szaga keveredett. – Alacsonyabban, mint a lemenő nap, és közelebb hozzánk.

– Milyen messze?

– Négy-öt órányira, legalább. Ismerem az utat. Nehéz. Nincs ösvény.

A Mok körül guggoló férfiak hajlított szárú pipára gyújtottak. A szélesebb körben néhány asszony is követte példájukat. Mok egy elemlámpát tartott a kezében, egy francia ültetvényestől kapta valaha ajándékba. Az elem már régen kimerült benne, mégsem vált meg tőle szinte soha, éjjel-nappal magánál tartotta, s a lámpa mintegy a hatalma jelképévé vált.

A bombázások, ha nem veszélyes közelségben zajlottak, hosszas társalgásra adtak alkalmat. A falu lakói, különösen a gyerekek, örömmel fogadtak minden szokatlan eseményt, mely ürügyet szolgáltatott arra, hogy késő éjjelig fennmaradjanak. Régen ezeket az alkalmakat leggyakrabban az értékes zsákmánnyal megrakott vadászok visszatérése jelentette egy-egy hosszabb útról: elefántot ejtettek, hatalmas szarvakat hoztak, és több napra elegendő húst. Ilyenkor az asszonyok, a fiatal lányok és a gyerekek a csodálatos látványtól elkerekedett szemekkel előjöttek kunyhóikból, a falu szélén tüzet gyújtottak, körülülték a hősöket, akik rizspálinkát iszogatva hajnalig mesélték élményeiket. Énekek, táncok kísérték a beszámolót. A nap felkeltével mindenki frissen és kipihenten látott megszokott tevékenységéhez: a mezei munkához.

A bombázások is alkalmat teremtettek a kedvelt éjszakai beszélgetésre, tüzet azonban már nem gyújtottak. Mok megtiltotta, miután észrevette, hogy a lángok odavonzzák a repülő embereket, mint a lámpa a bogarakat. Mégis az egész falu ott volt, a sötétben, és hallgatta a törzsfőnök szavait. Türelmetlenül várták, mit határoznak, készen rá, hogy reggelig ott üldögéljenek.

– Közelebb, mint a százezer bivaly fennsík – ismételte gondterhelten Mok.
– A fekete dombokon? Nem túl kedvező hely.

– Undok hegyek – helyeselt Dzsú. – Nem nő ott fű. Egyszer követtem arra egy sebesült bivalyt, azért menekült oda, mert azt a helyet rég elhagyták a tigrisek és a párducok, sőt, a legtöbb állat... Pedig a dombok között van azért néhány kellemesebb völgy.

– Szerinted érdemes odamenni?

Dzsú habozott, ismét beleszagolt a levegőbe, a dzsungel illatait fürkészve.

– Dzsú nem tudja megmondani – felelte végül.

– Ha Dzsú nem azt mondja, hogy nem, az azt jelenti, hogy van esély – szólalt meg valaki.

Újabb személy kapcsolódott a vitába. Hangtalanul nagyon öreg asszony lépett közelebb a sötétben. Ami megvárta a riadó végét, csak azután jött elő kunyhójából. A többieknek ugyan azt tanácsolta, hogy vonuljanak fedezékbe, maga sosem volt hajlandó rá. A zsarájok nem tiltakoztak, hiszen tudták, hogy Ami sebezhetetlen. A rossz szellemek meghajoltak előtte, a jók pedig védelmezték. Ugyanolyan biztonságban volt a szalmakunyhójában, a takaróján guggolva, mint akár több méter vastag betonbunkerben. Amúgy sem merte volna senki bírálni egyetlen tettét vagy szavát sem. A falusiak, elsősorban Mok, mindig kikérték a véleményét, ha fontos döntést kellett hozniuk. Gyakran még a hegyekben elszórtan élő más csoportok vezetői is eljöttek hozzá, hogy a tanácsát kérjék. Soha nem parancsolt, egyszerűen csak elmondta, hogyan látja a dolgokat, s a zsarájok rájöttek, hogy mindig jól látja őket.

Könnyed, határozott léptekkel járt, sovány ujjai között a riadó alatt meggyújtott pipát tartott. Áthaladt a nők és a gyerekek körén, akik hangja hallatán felálltak. Ugyanígy tettek a vadászok és Mok is, hiszen Ami csak ritkán jött elő kunyhójából, melyben egyedül élt, és megjelenése ünnepi eseménynek számított.

– Ha Dzsú nem azt mondja, hogy nem, az azt jelenti, hogy van esély – ismételte az asszony.

Kimérten, nyugodtan beszélt, hanghordozásában nem volt semmi parancsoló.

– A gyerekeiteknek üres a hasa, és holnap páratlan nap van – folytatta.

– Menjünk – határozott Mok. – Arainak igaza van. Öt óra járás nem sok. Napfelkelte előtt ott leszünk.

Egyetértő moraj futott végig a vadászok csapatán, s fojtott visszhangot vetett a nők és gyerekek között. Mindannyian ebben a döntésben reménykedtek, egészen a riadó kezdete óta. A nagyobb kör megnyílt, hogy utat engedjen a dzsungelbe induló férfiakra, majd összezárult mögöttük, és félhangosan újrakezdődött a beszélgetés, melyben hol az aggodalom, hol a kétség, hol a reménykedés hangjai szólaltak meg. Ami Amit illeti, ő máris visszaindult magánya felé, s felkapaszkodott az összekötözött bambuszokon, melyek létrául szolgáltak kunyhójához.

A férfiak eltűntek az erdőben. Libasorban haladtak Mok mögött, akinek vállán helyi készítésű öreg puska lógott, kezében pedig az elmaradhatatlan lámpát lóbálta, mint valami marsallbotot. Előtte haladt Dzsus, az expedíció vezetője. Dzsunak is volt puskája, de sosem vitte magával a vadászatokra. A puska a kunyhójában maradt, hogy megvédje őt az esetleges betolakodók ellen. A dzsungelben csak a nyilaiban és a lándzsájában bízott. A többiek felszerelése is hasonló volt. Már a megbeszélésre magukkal hozták fegyvereiket, bízva benne, hogy útnak indulnak. Induláskor az asszonyok gondjaira bízta a takarókat, melyekbe addig burkolóztak. Most minden ruházatuk egy ágyékkötő volt. Hatalmas elefántcsont fülbevalókat és fém karkötőket viseltek.

– Remélem, most nem üres kézzel térünk vissza, mint a múltkor – fordult gondterhelten Dzsuhoz Mok. – Van remény?

– Ami megmondta. Szerencse kérdése.

– Ami mindig helyesen szól – zárta le bölintva a beszélgetést az öreg törzsfő.

II

– Mikor készülsz már el a dekódolással? – kérdezte türelmetlenül madame Ngha.

Van, a személyi titkárnő számos feladata közé tartozott bizonyos nagyon titkos dokumentumok megfejtése, melyeket madame Ngha senki másnak nem mutatott volna meg. Van tökéletes bizalmat élvezett, ám a munkája nem volt éppen könnyű. A főnökasszony hangulata gyorsan változott, néha kemény, sőt igazságtalan volt. Ezt azonban szinte mindig megbánta, s ha rájött, hogy nem volt igaza, olyan kedvesen kért elnézést, hogy Van képtelen volt haragudni rá.

A titkárnő az asztala fölé hajolt, felváltva forgatta a különböző papírlapokat és egy vastag szótárat, és jegyzeteket írt egy füzetbe. Vastag szemüvegével, melyben koránál sokkal öregebbnek látszott, úgy nézett ki, mint a gyerekek dolgozatait javító tanító néni.

– Nagyon hosszú – mondta. – Kész vagyok, de a piszkozat olvashatatlan. Most másolom. Akarja látni az első lapokat?

– Nem. Tudod, hogy csak kész munkát szeretek a kezembe venni... Érdekes szerinted?

A dekódolás aprólékos munkájába merülve Van képtelen volt értelmezni az üzenetet, néhány részlet azonban felkeltette a figyelmét.

– Van benne néhány nagyon érdekes információ. És néhány kevésbé érdekes, azt hiszem.

– Siess.

A beszélgetés Hanoitól nem messze, a vietnami vidéken berendezett központban zajlott, mely a demokratikus köztársaság titkosszolgálatának bázisául szolgált. A szállások nem voltak fényűzőek, de a bunkerok biztonságot nyújtottak. A szolgálat emberei viszonylagos kényelemben éltek, s a nyugalom kedvezett a gondolkodásnak és a finom kis cselek kieszelésének, hacsak az ellenséges repülőgépek nem bombáztak a közelben. Bár az irodák nélkülözték a nyugati technika legújabb vívmányait, bőségesen érkeztek az értékes információk. A fogadó személyek a lehető legjobban hasznosították őket, lassabban, de alaposabban, mint a számítógépek, madame Ngha is a fogadó személyek közé tartozott, sőt, ő volt közöttük a legkiválóbb.

Éppen nem volt semmi dolga, ami ritkán fordult elő vele. Tenyerébe támasztotta állat, és türelmetlenségét titkolva várta, hogy Van befejezze az egyik külföldön dolgozó ügynökétől kapott hosszú üzenet megfejtését. Hirtelen félbeszakította elmélkedését, és kinyitotta a száját, mintha mondani akarna valamit, ám meggondolta magát, nem akarta még egyszer megzavarni titkárnőjét. Csendben felírta egy papírlapra:

"Thunak megüzenni: mostantól a hosszú, hírnökkel küldött üzeneteket nem kell kódolni. Idővesztés a küldésnél és a fogadásnál. Felesleges: ha ilyen hosszú szöveg kerül az ellenség kezébe, *mindenképpen* megfejtik."

Ismerte az ellenség képességeit e tekintetben. Semmit sem gyűlölt jobban, mint a felesleges idővesztéséget, s bár néha gyönyörűséggel merült szokatlanul bonyolult machinációkba, ha abból nem származhatott kellemetlenség, az egyszerűséget kedvelte a munkában.

A titkárnőjéhez hasonlóan semleges ruhákat viselt, zubbonyt és nadrágot, mely egyaránt jellemezte a katonákat és a civileket. A bejáratnál elhelyezett bambuszfogason két egyforma sapka lógott. Ugyanúgy, mint Van, ő sem viselt rangjelzést. A hasonlóság itt azonban véget is ért. Van fiatal

vietnami lány volt Hanoiból, semmi sem különböztette meg társaitól, hacsak szokatlanul vastag szemüvege nem, míg madame Ngha, minden erőfeszítése ellenére, hogy észrevétlen maradjon, soha nem tudta tökéletesen elrejteni szeme ragyogását és a lényéből áradó kivételes intelligenciát. Már alkata is figyelemre méltó volt. Magasabb volt, mint általában a vietnami nők, és karcsúbb, mint Van, bár jó pár évvel idősebb volt nála. Tulajdonságainak egy részét bizonyára vegyes származásának köszönhette: anyja shanghai kínai volt. Senki nem merte volna megtippelni, hány éves lehet. Járása fiatal lányra emlékeztetett. Arca, mely keskenyebb és sápadtabb volt, mint Vané, sima volt és feszes, kínaiasan rövidre nyírt haja a fiatalság látszatát keltette. Ugyanakkor vonásai érettségről tanúskodtak, s mostani rangját csak úgy érthette el, hogy korábban már bizonyítékát adta bölcsességének és sokéves tapasztalatának.

Madame Ngha a demokratikus köztársaság egyik legrangosabb személye volt. Néhány ritka kivételzett, akikben Hó apó tökéletesen megbízott, tudták, hogy ő a titkosszolgálat legfőbb vezetője. A többiek, köztük a katonák, akik közé szívesen vegyült, hogy első kézből tájékozódjon a hangulatról, nem tudtak semmi pontosat rangjáról, a hierarchiában elfoglalt helyéről, mégis sejtették, hogy jelentős személyiség, akinek vállán nagy felelősség nyugszik. Kedves és barátságos volt velük, alakja mégis enigmatikus maradt, az intrikák és titkok iránt fogékony emberek legnagyobb gyönyörűségére. Tudták róla, hogy közeli kapcsolatban áll az Elnökkel, aki tökéletesen megbízik benne. A dzsungel ösvényein és csapásain, melyeken éjjelente a konvojok közlekedtek, Hó apó állítólagos szavait idézték, miszerint inkább látná Hanoit porrá égni, mint hogy meg kelljen válnia madame Ngha szolgálataitól.

Ezért volt az is, hogy a katonák, ha róla beszéltek, neve elé a használatból kivont címet tették. Soha nem nevezték Ngha elvtársnőnek. Néha olyan, szeme ragyogásával és borotvaéles eszével kiérdemelt jelzőkkel is illették, mint a "Lángoló Fény", vagy a "Kecses Ózgida". Másoknak, korukból vagy a hierarchiában elfoglalt helyükből fakadóan lehetett "Ngha néni" vagy "Ngha nővér" is. A leggyakrabban azonban, különösen a nép és a katonák körében madame Ngha volt. Végül ez a megszólítás vált általánossá. Még a legfelsőbb körökben, még a párton belül is úgy szólították, félig tréfásan, félig komolyan, de mindig tisztelettel: madame Ngha.

– Végre! – ragadta meg a jelentést, melyet a titkárnő felé nyújtott. Így kezdődött:

"Thu kedves Ngha néniének..."

Madame Ngha félhangosan olvasott. Megállt, felemelte a tekintetét, s Van arcán vidám ragyogást pillantott meg. Maga is meghatottan mosolygott. Csák a forma kedvéért kérdezte meg:

– Mi van, Van?

– Kíváncsi vagyok, vajon az ellenséges hírszerzés ügynökei is így kezdik-e a jelentéseiket?

– Nem hiszem. De Thu már csak ilyen. Muszáj családiás légmentenienie maga körül.

"Bishop tábornok új szolgálatához kerültem – folytatta az olvasást. – Azt hiszem, nagyon fontos szolgálat. Kezdjük néhány hasznos gyakorlati részlettel.

Földrajzi elhelyezkedés: Kelet-Thaiföld. Hosszúság 104,17, szélesség 16,33. A közelben már megépített B-52-es központ. Nagy repülőtér. Üzemanyag- és lőszerraktár. Amint lehet, küldök további részleteket. Csak egy hete vagyok itt.

A munkánk: egyelőre fel nem fedett titkok övezik. Mégis azt hiszem, kezdek rájönni a lényegre (lásd a jelentés utolsó szakaszát). Hivatalos név: S Szolgálat. Már tudom, hogy az S szenzort jelöl. Nem találtam a szót a szótárban, de talán tudom a jelentését. (Lásd utolsó rész.)

Épületek: Egy nagyon nagy terem (szemmértékre úgy harminc méterszer tízméteres, de nem tudtam megmérni. Bocsánat. Még csak egyszer voltam benne), lehallgatóteremnek hívják, mellette irodák a felelős személyeknek, Bishop tábornok irodája. Az lesz az enyém is, Bishop tábornok azt akarja, hogy mellette legyek. Tökéletesen megbízik bennem.

Szállás: kényelmes és kellemes mindenkinek, nekem is. Bungáló szerű... Drága Ngha néni, van fürdőszobám, hűtőm, légkondicionálóm, nagy nappalim, csak nekem egyedül, és egy kertem, ahol majdnem olyan szép hibiszkuszok vannak, mint Huéban..."

– Ez a Thu javíthatatlan – mondta madame Ngha újabb meghatott mosollyal. – Tényleg vette a fáradságot, és átkódolta azt *is*, hogy drága Ngha néni?

– Igen. Észrevettem azt is, hogy sokszor elhagyja a szűkszávú jelentés stílust – jegyezte meg Van.

– Mindig, ahányszor csak úgy gondolja, hogy jobban ki kell fejeznie, mit gondol.

"...Az első héten bizonyos értelemben szabadságon voltam, szabadon sétálgathattam, és legnagyobb örömömre felfedeztem egy folyót, kisebb, mint az illatok folyója, de mégis emlékeztet rá egy kicsit. A továbbiak azonban bizonyára jobban érdeklik, kedves Ngha néném.

A személyzet: Először is Bishop tábornok. Jól nevelt amerikai..."

III

Madame Ngha ismét megállt és felsóhajtott, amit Van helytelenítése jelének vélt, s úgy *érezte*, megengedhet magának egy megjegyzést. – Thu eleinte módszeres akar lenni. Tömören és pontosan fogalmaz. Aztán elkalandozik, és mindenféléről mesél, aminek nem sok köze van az információkhoz, így aztán, mire a végén eljut a lényeghez, mert a vége felé nagyon fontos információkat közöl, hagyja, hogy elragadja a természete...

– A természete, Van, pontosan erről van szó, de szerintem ez nem baj. Szerintem minden ügynököt hagyni kell, hogy a maga természete szerint fejezze ki magát... Az elkalandozások pedig, ahogy te nevezed őket, egyszer még értékesek lehetnek. Mindenesetre örülök neki, hogy jó körülmények között tudhatom Thut. Ha jól érzi magát, azon a munkája is csak nyerhet. Ismered a múltját?

– Csak az anyagából. Soha nem találkoztam vele személyesen. Hadiárva?

– Az egész családja elpusztult egy amerikai bombázásban, Húé mellett. Még tizenöt éves sem volt. Azután egy ideig egy vietkong kommandóban harcolt. Jó szándékról és bátorságról tett bizonyosságot, de az egész mégis természete ellen való volt. Nem illik a brutalitás az ő lelki finomságához. Nem arra született, hogy közléről lássa a szörnyűségeket, még kevésbé, hogy részt vegyen bennük. Azonnal megértettem, amikor véletlenül találkoztam vele, egyik első körutamon az ösvényeken, ahogy megláttam a rémülettől elkerekedett szemét, miközben egy büntetőexpedícióhoz asszisztált. Még a rengeteg szenvedés után, az ellenség gyűlöletével a szívében sem tudja elviselni a jogos kivégzések látványát. Bizalmat ébresztettem benne. Nem volt nehéz, elég volt néhány baráti szó. Elmesélte az életét és a szenvedéseit. Úgy gondoltam, sokkal hasznosabb munkát végezhetne az éri Szervezetemben... Rendelkezik a titkosügynökök legfontosabb tulajdonságával: bizalmat kelt másokban. Olyan az arca, mint egy szomorkás kislánynak, finom és szép, mint a huéi lányok... Mi van veled, Van?

Madame Ngha, aki előtt semmi sem maradt észrevétlen, felfigyelt rá, milyen sűrűn pislog a titkár nő szempillája a vastag szemüveg alatt. Van meghatódott Thu szenvedéseinek hallatán, s elkerülhetetlenül arra a meggyőződésre jutott, hogy a megható sorsú teremtés minden kétséget kizáróan elsőrangú ügynök, akire a legnagyobb kínzások és kegyetlen halál vár, ha a dolgok rosszra fordulnának.

– Semmi, madame, semmi – felelte sietve.

Madame Ngha megrázta a fejét és folytatta:

– Megkértem a Vietkongot, hogy helyezték át hozzánk, és bejuttattam az amerikaiakhoz. Elég jól beszélt angolul. A kedvessége és a találatkonysága csak megkönnyítették a dolgot. Komoly szolgálatokat tett nekünk mint tolmács és titkárnő az ellenséges vezérkarnál, és még sok más szolgálatot is fog tenni. De ismétlem, a lelki egyensúlyához kell, hogy jó körülmények között éljen.

– Úgy érzem, a Bishop tábornok természetére vonatkozó részek...

– Fontosak lehetnek. A magam részéről örülök, hogy az a tábornok jól nevelt amerikai. Először is Thu miatt, mert udvariasan fognak bánni vele, ha sikerül megúsznia a folyamatos fenyegetettséget, de magunk miatt is, hiszen soha nem ismerhetjük eléggé az ellenséget... Ha *ismered önmagad, ismered az ellenséged*, ez kell legyen az alapszabályunk a hierarchia minden fokán. Elfelejtetted? Thu ösztönösen érzi ezt, és ami az, ahogy te nevezted, elkalandozásokot illeti, Thu azokkal együtt remek ügynök. Vagy nem értesz velem egyet?

Észrevétlenül megváltozott a fellépése, hangja komoly, sőt majdnem szigorú lett. Elfogadta ugyan, ha vitába szálltak vele, sőt azt is, ha ellentmondtak neki, most azonban, hogy úgy érezte, cáfolhatatlan érveket hozott fel titkárnőjének, a további beszélgetés pusztá időfecsérlés lenne.

– Soha nem állítottam az ellenkezőjét – jelentette ki Van zavartan. – Csak azt akartam mondani, hogy a legfontosabb információ a végén van.

– Tényleg?

Madame Ngha kimérten folytatta az olvasást: "...A személyzet: Először is Bishop tábornok. Jól nevelt amerikai. Nem iszik sokat, és keveset dohányzik. Korrekt, sőt előzékeny velem, a szolgálat egyetlen nőtagjával. Ha vannak hibái, jól titkolja, de megpróbálom kifürkészni őket, és majd beszámolok az eredményről. Úgy látom, nagy megtiszteltetésnek veszi, hogy a szolgálat élére helyezték. Még nem sikerült megtudnom, pontosan hány éves, de már nem fiatal, bár jól tartja magát. Azt suttoják, bizonyára ez az utolsó megbízatása a nyugdíj előtt.

Ezzel kapcsolatban be kell számolnom egyikét dologról, amit a személyzettől hallottam, akik elég nyíltan beszélnek előttem. Ezekért az értesülésekért nem vállalok garanciát, nem tudtam ellenőrizni őket. Egyesek szerint Bishop tábornok kinevezését szakmai lelkiismeretességének és fáradhatatlan munkabírájának köszönheti. Mások hozzáteszik: ehhez járul tökéletes tudatlansága az általa irányított szolgálat működéséről. A stáb mérnökökből és technikusokból áll, a Katonai Vezérkar úgy gondolta, hogy olyan vezető kell, aki felette áll a technikai kérdéseknek. Az egyik mérnök, egy nagyon fiatal férfi, ironikusnak tűnő mosollyal a *Peter-elvet* említette. Sajnos nem értettem, de úgygyszem utánanézni..."

– Te tudod, Van, mi az a Peter-elv?

Van szégyenkezve rázta a fejét.

– A jövőben jobban kellene tájékozódnod. Juttasd eszembe, hogy este kölcsönadjam Peter és Hull könyvét. Olvasd el figyelmesen, ahogyan én is tettem.

Van bólintott, és felírta a naptárába. Madame Ngha folytatta:

"...Megint mások szerint (elnézést, hogy ilyen hosszú ez a bekezdés, de szerintem ez fontos lehet), tehát mások szerint Bishopot azért nevezték ki erre az irigyelt posztra (minden amerikai tiszt szívesen kerülne Thaiföldre), mert, bár képes önálló kezdeményezésekre, sosem zavarná meg a komputerek számításait, ami elengedhetetlen a szolgálat működéséhez (lásd utolsó rész). Az egész személyzet nagyon büszke rá, hogy IBM 360.65.S számítógépünk van, ami állítólag csodákra képes, és nagyon drága.

A bekezdés lezárásaként, azt hiszem, drága Ngha néném kíváncsi lehet a személyes véleményemre is Bishop tábornokkal kapcsolatban. Sajnos egyelőre még nem egyértelmű. Ma még csak annyit mondhatok, hogy kora szerint az apám lehetne..."

– Tökéletesen a helyén van az öreg tábornok mellett – jegyezte meg madame Ngha.

"az apám lehetne, kevésbé antipatikus, mint sok fiatal tiszt, nem igazán naiv, de úgy látom, tiszteletet érez azok iránt a dolgok iránt, amiket nem ért, vagy nem egészen ért, mint például a tudomány és a technika. (Thu bocsánatot kér, hogy ennyire pontatlan a jellemzése. A következő jelentésig megpróbál többet megtudni.)

Shaw ezredes, a második számú vezető, a tábornok helyettese..."

– A pontatlanság ellenére elég jó jellemrajz – jegyezte meg madame Ngha, szemmel láthatóan boldogan merülve a sorokba. – És te még azt mondtad, hogy ezek a részletek érdektelenek! Hidd el nekem, nem volt sem papír-, sem időpocsékolás.

"...Őt könnyebb jellemezni. Fizikus. Az elektronika a szakterülete. Egyáltalán nem érdeklí a háború..."

– Nocsak, visszatér a tömör stílushoz.

– Nem sok időre.

"Csak a tudomány izgatja és az izék (ahogyan ő nevezi) pontos működése, melyeket részben maga talált ki és állított munkába, és melyek az S Szolgálat alapját képezik (lásd utolsó rész). Úgy tűnik, nem törődik azzal, milyen katonai következményei lehetnek az izéinek. Ilyenek lehetnek a Los Alamos-i atomfizikusok is.

A személyzet többi tagja: csupa mérnök és technikus, általában érthetetlen nyelven beszélnek. Thu bocsánatot kér. Ugyanakkor sikerült némi képet

alkotnom az S Szolgálat természetéről. Sikerült elkapnom egy beszélgetést Shaw ezredes és a tábornok között (ez utóbbi szintén nem érti a technikusok nyelvét, az ezredes kénytelen volt hétköznapi angolra fordítani a magyarázatokat). A tábornok nekem is elmondott néhány kiegészítést (már említettem, hogy tökéletesen megbízik bennem. A személyi titkárává akar tenni, ami nagyon hasznos lenne a munkám szempontjából).

Második rész: Az S Szolgálat legfontosabb eszközei: a szenzorok – lehallgatókészülékek. Nem találtam rájuk vietnami szót, ezért a dzsungel füleinek nevezem őket. Látni fogja, miért..."

– A dzsungel fülei – mormolta madame Ngha – Úgy látom, hogy ebben a második részben van az, amit te lényegnek nevezel.

– Pontosan. Nagyon érdekes, és nagyon nyugtalanító.

Madame Ngha megszakítás nélkül végigolvasta a második részt, majd újra az elejére ugrott, és lassabban tanulmányozta, egyes részleteknél megállt, és a szemöldökét ráncolta.

– Igazad volt, Van, ez a lényeg – nézett dicsérően titkárnőjére. – Legalábbis egyelőre. Nagyon érdekes és nagyon nyugtalanító. De Thunak hála, tudomást szereztünk róla. Meg kell dolgoztatnunk az agyunkat, hogy kitaláljunk valamit... Addig is, rögtön válaszolnunk kell neki, és meg kell köszönnünk, ahogy illik, írd.

Miközben Van az íráshoz készülődött, madame Ngha háta mögé kulcsolt kézzel fel-alá járkálni kezdett az irodában. Olyan volt most, mint egy üzletember, aki alaposan megvizsgálja egy adott probléma oldalait, mielőtt egy fontos levél diktálásába kezdene, és habozik a lehetséges formulák között. Néhány percnyi intenzív gondolkodás után a titkosszolgálat félelmetes főnöke hirtelen elszánta magát, és diktálni kezdett:

– Írd, Van: Ngha szeretett hűgocskájának, Thunak...

IV

Nam remekül érezte magát háromtonnás, toldozott-foldozott, mégis megbízható teherautója volánjánál a kiszámíthatatlan ösvényen, ahol immár hónapok óta gyakorolhatta sofőri tehetségét. A mintegy harminc kilométeres szakasz nem tartozott a legveszélyesebbek közé, az ellenség, úgy tűnt, még nem fedezte fel. Nam konvoját eddig csak kétszer bombázták, s a bombák, melyeket mintha taláalomra dobáltak volna le, nem találták el a teherautókat. A nehézséget a járművek vezetése jelentette.

Józan ésszel senki még gondolni sem mert volna arra, hogy a sűrű őserdővel borított hegyekben Naméhoz hasonló teherautó-konvojok járhatnak.

Mégis, a keskeny ösvényeken szinte minden éjjel megtették az utat, s a hatalmas fák és liánok a levegőből láthatatlanná tették a járműveket. Három tonna volt a határ. Próbálkoztak nehezebb kocikkal is (kipróbálták a szóba jöhető összes szállítási módot), de kudarcot vallottak. A szakadékok mélyén roncsok tanúskodtak a kísérletek eredménytelenségéről.

A háromtonnások azonban, akrobata ügyességű vezetőkkel a volánnál, átjutottak. A sofőröket, mielőtt rájuk bízták volna a Délen tevékenykedő csapatoknak szánt készletek rakományát, hihetetlen nehézségű teszteknek vetették alá. A járművek és a rakományok az aranynál is értékesebbek voltak. A kiválasztott elit sofőrök húsz-harminc kilométeres szakaszt kaptak, mindig ugyanazt, s végül már annyira ismerték a bukkanókat, a gumit szagató köveket, a gödröket, sőt, a legapróbb gyökereket is, hogy akár bekötött szemmel végighajtottak volna.

Majdnem vakon vezettek, hiszen a karavánok mindig éjjel közlekedtek, világítás nélkül, nehogy felfigyeljenek rájuk a repülők. Csak abból érzékelték, merre menjenek, ahogyan a kerekek zötykölődtek a hepehupás úton. Nam agyába mélyen belevésődtek a legapróbb részletek is. Elégedett volt a sorsával: nehéz feladata nem volt olyan veszélyes, mintha a jobban kiépített, szélesebb ösvényeken járt volna, ahol gyakoribbak és eredményesebbek voltak a bombázások.

Aznap éjjel Namnak más oka is volt az öröme: előléptették. Most először vezethette a konvoj élén haladó teherautót. Tudását és ügyességét jutalmazták ezzel, hiszen a felvezetőé volt a legnehezebb feladat. A közönséges vezető mindig, még a legsötétebb éjszakában, a legsűrűbb dzsungelben is tájékozódhatott az előtte haladót követve. Csak reflex kérdése az egész. A két szorosan egymást követő teherautót láthatatlan, finom, alig egy méterig ható idegpályák kötötték össze. Amint egy méternél hosszabbra nyúlt volna a kötelék, amint kezdett volna kihunyni az első kocsik feketesége, a második teherautó sofőrje alig észrevehetően a gázra lépett, s inkább vállalta, hogy hirtelen fékeznie kell, ha túl közel került, mint hogy az idegpálya meglazuljon. A sofőrök ügyesek voltak, szinte sosem fordult elő ütközés.

Nam azonban ma, a konvoj élén semmilyen támpontra nem számíthatott. Mégis, olyan alaposan ismerte már az ösvényt, hogy szinte egyenletesen haladt, nem tért le róla, és a legtöbb akadályt sikerült kikerülnie. Alig volt szüksége a segédjére, aki a jobb oldalon az ablakon kilógva figyelte az esetleges váratlan akadályokat. Mögöttük lassú, ám egyenletes, nyolc-tíz kilométer per órás sebességgel haladt a konvoj, mint a levelek takarásában tekergőző kígyó.

Fontos szám talányról volt szó, s ez még tovább növelte Nam büszkeségét. Titok lengte körül az indulást, a végleges parancs a legutolsó pillanatban érkezett. A hatóságok nyugtalanok voltak. Nam tudta. Minden idegszálával az ösvényre összpontosított, gondolatai mégis az indulás különös körülményei körül forogtak. Két nappal korábban kijelölték az útvonalukat, készen állt a társaival. Másnap visszavonták a parancsot, és új szakaszt jelöltek ki. Végül az utolsó pillanatban mégis megkérték, hogy induljon. Világos volt előtte, hogy a hatóságok fennakadástól tartanak. Az előző heti incidensre visszagondolva úgy érezte, tudja, mi a levegőben érezhető feszültség oka.

Egy héttel azelőtt, a hold nélküli éjszakákon számos ellenséges repülő repkedett a terület felett. A Vietnámot Északról Dél felé átszelő titokzatos híráramlásnak köszönhetően Nam tudta, hogy ugyanez volt a helyzet a hegység egész területén, Dél felé, és a tengerparton, Kambodzsa és Laosz felé is. Nem ez volt ugyan az első ilyen alkalom, de a mostani repüléseket számos szokatlan körülmény tette érthetlenné. A repülők nem bombázógépek voltak, nem dobtak le egyetlen bombát sem. Úgy látszott, tökéletes rendben, köztudatban repülnek. Módszeres tervet követtek, megfontolt rendszer szerint jöttek-mentek az égen, mintha az lett volna a feladatuk, hogy berepüljék a hegyvidék minden egyes hektárját. Megfigyelők? Az éjszakák sötétek voltak, és a megfigyelés még az ellenség őrdögi masináival is nehéz lett volna. Ráadásul egyetlen világító lövedéket sem dobtak le. Ejtőernyősök? Lehetetlen éjszaka leereszkedni a dzsungelben. Időzített bombák? Nam szemében még ez a feltevés tűnt a legkevésbé abszurdnak. Mégis, alaposabb megfontolás után meglehetősen valószínűtlennek látszott. Ha tényleg időzített bombák, az amerikaiak még örültebbek, mint eddig gondolta. A dzsungel hatalmas, és bár az ellenségnek bőségesen van lőszere, képtelenség lenne annyi bombát leszární, hogy az komoly zavart okozzon. Nagyon magasról, éjszaka, sötétben leszárníva könnyen előfordulhat, hogy egyetlen bomba sem hullik a konvojok követte ösvényekre.

A vezérkarnak mégis számba kellett vennie az ellenkező eshetőséget is, mert a repülések után felderítőket küldtek ki mindenfelé a dzsungelbe. Speciális felderítőcsapatokat. Nam, aki látott közülük néhányat az akcióról visszatérve, meg mert volna esküdni rá, hogy nem igazi katonák voltak. Az arckifejezésük mindenesetre azt tükrözte, hogy nem jártak sikerrel. Az egész ügy valahogy nagyon titokzatosnak látszott. Nam kellemesen megborzongott: imádkozta a titkokat.

– Persze – elmélkedett tovább magában – ha mégis úgy adódik, hogy az egyik nyavalyás bomba az ösvényre esett, a felvezető kocsi fog felrobbanni.

Vállat vont, elhessegette magától a nyugtalanító gondolatot, és miközben figyelme mit sem lankadt a vezetésben, a küldetés végén rá váró pihenőnapról

kezdett álmodozni. A konvoj egy pihenőhelyen megáll, és más sofőrök veszik át a kocsikat a következő éjszakai szakaszra. A pihenőhely biztonságos, megerősített központ volt. A vezetőség arról is gondoskodott, hogy kényelmes legyen, hogy a kemény és feszültségekkel teli munkát végző sofőrök és a katonák kipihenhessék magukat. A központokhoz viszonylag jól felszerelt üzletek és játéktermek is tartoztak. Nam a rá váró sok szórakozás gondolatára elmosolyodott.

Boldog fény gyúlt ki a szemében, és mosolya még szélesebbre húzódott, ahogy gondolatai új irányba terelődtek. Arról álmodott, hogyan fogja egyszer majd unokáinak mesélni, hogy konvojvezetővé léptették elő a Ho Si Minh-ösvényen. Akkor majd mindenki tisztelni és becsülni fogja.

A kocsikísérő összerendezte, majd kihajolt az ablakon.

– May bay!

Éles sípszó sorozatot adott le, melyet kocsiról kocsira tovább visszahangoztak. Nam lefékezett, és leállította a motort. Ugyanígy tett a több száz méterre hátranyúló konvoj többi sofőrje is.

Most már tisztán hallották a repülők zúgását, ám nem aggódtak különösebben. Megszokott dolog volt, hogy ellenséges gépek repülnek át felettük. Mozdulatlanul és csendben várakoztak a sűrű dzsungel védelmében. A levegőből nem lehetett észrevenni őket, még akkor sem, ha az ellenség világító lövedékeket dob le. A hasonló riadók után a repülők zúgása általában eltávolodott, a konvoj pedig tovább folytatta kígyószerű hullámozását.

Most azonban a gépek nem távolodtak, sőt, egyre közelebb jöttek. Másodpercről másodpercre erősödött a zaj, mintha... mintha, gondolta hirtelen Nam, a kocsikísérő tekintetét keresve a sötétben, mintha a gépek egyenesen, habozás nélkül feléjük tartanának. Társán ugyanezt a riadalmat látta: a félelmet, hogy célpontokká válnak.

– Minket támadnak – mondta hirtelen a kocsikísérő.

Kiabálnia kellett, hogy Nam meghallja a hangját, annyira erős volt már a repülők zaja. A gépek szinte pontosan felettük jártak. A légitámadásokról szerzett tapasztalataik alapján könnyedén beazonosíthatták a támadásra kész bombázók zúgását.

– Mondom, hogy kiszúrtak.

– Az nem lehet – kiabált vissza Nam, és maga is kihajolt az ablakon. – Nagyon sötét van. Nem világít rajtunk semmi...

Az első bombák robbanása belefojtotta a szót. A mögötte láthatatlanul kígyózó konvoj hirtelen égő, tüzes sárkánnyá változott.

– Betartottuk az előírásokat – jelentette ki Nam. – Biztosan tudom, mert az első robbanások előtt hátranéztem. Egyetlen fénypont sem volt, még egy cigaretta sem égett.

A felkelő nap megvilágította a konvoj füstölgő maradványait a dzsungelben: kiégett, megfeketült teherautók, mindenféle szétszóródott fémtörmelékek, néhány darab még a fák ágai közé is jutott, kilyukadt rizseszsákok, egy-két, még a kerekein álló jármű. Ennyi maradt. Csak Nam és néhány társa maradt sértetlen. A sebesülteket lefektették a földre, ápolónők elsősegélyben részesítették őket. Az ösvény mentén itt-ott megcsonkított, lefejezett holttestek heverték, a földbe mély krátereket ütöttek a lövedékek. A déli csapatoknak szánt teljes muníció felrobbant.

Két vietnami, egy férfi és egy nő mérték fel a károkat és becsülték meg a veszteséget. Dühüket egyedül időről időre megránduló ajkuk árulta el. Golyószórával és kézigránátokkal felfegyverzett katonák csoportja őrizte őket. Egy pillanatra sem vették le szemüket róluk, hiszen a két ember a vezetőséghez, a hatóságához tartozott.

Egyikük, a férfi Hoan tábornok volt, ő felelt a Ho Si Minh ösvény ezen szektorában a szállítmányokért. A csapata alig száz kilométerre állomásozott, s úgy ítélte meg, ez a támadás nagyon figyelemre méltó, részben a kár nagysága miatt, részben pedig az érthetetlen körülmények miatt. Úgy döntött, személyesen vizsgálja meg a helyszínt. A nő még Hoannál is fontosabb személyiség volt: madame Ngha. Valamivel északabbra tartózkodott, amikor értesítették a különös bombázásról. Habozás nélkül, azonnal módosította a programját, és sietett délre, hogy maga is személyesen tájékozódjon az eseményről.

Egyszerű, megszokott ruhájában, közönséges sapkájában, mely alól egyetlen tincs sem bukkant elő, a hierarchiában elfoglalt magas rangja mindössze abból a megkülönböztetett tiszteletből látszott, melyet a tábornok tanúsított iránta, valamint abból, milyen nagy számú és mennyire felfegyverzett a kísérete. A csapatot Hoan állította fel, amint tudomást szerzett az asszony érkezéséről, és a katonáknak kizárólag az volt a feladatuk, hogy rá vigyázzanak. Nem volt megszokott dolog a hasonló kíséret, a tábornokok és a magas rangú személyiségek általában mindössze néhány fős csapattal utaztak. Madame Ngha egyedül hűséges Vanja társaságához ragaszkodott, aki árnyékként követte, iratokkal tömött aktatáskát és egy szigorúan titkos kódú kis rádióadót cipelve. Vanon kívül még háromnégy katona alkotta szokásos kíséretét, ők vitték a tábori felszerelést. Hoan azonban, aki amúgy is

aggodalmas természetű volt, most pedig, konkrét ok nélkül ugyan, de máris attól rettegett, hogy valamiképpen őt teszik felelőssé az incidensért, nem akart újabb kockázatot vállalni. Nagyon rossz fényt vetett volna rá, ha madame Nghát baj éri az ösvényen. Ezért aztán szigorú utasításokat adott a védelemre kirendelt katonáknak, akik egy pillanatra sem merték levenni szemüket a magas rangú asszonyról.

– Semmi fény nem volt – ismételte a sofőr Nam. – Tudom. Direkt megnéztem, amikor rájöttem, hogy kiszúrtak.

– Jól van – nyugtatta madame Ngha. – Hidegvérről és intelligenciáról tettél bizonyosságot. Gratulálok. Azért is, hogy megmentetted a teherautódat.

Cigarettaival kínálta, melyet Nam büszkeségtől dagadva gyújtott meg. Az asszonymak igaza van. Okosan viselkedett, és megmentette a teherautóját. Csak néhány másodpercre hagyta, hogy megbénítsa a döbbenet. Hogy elkerülje a kocsiról kocsira terjedő tüzet és a folyamatosan záporozó bombákat, újraindította a motort, tövig nyomta a gázt, és kétségbeesetten előrelendült a megvilágított dzsungelben. Sikerült pár száz métert távolodnia, és lekormányozta teherautóját az ösvényről két hatalmas fa közé, melyek megvédték a támadástól.

Hoan tábornok, miután kikérdezte a túlélőket, és megbizonyosodott róla, hogy betartották a biztonsági előírásokat, összefoglalta, hogyan látja a helyzetet:

– Ebben a dzsungelben, éjszaka, érthetetlen, hogyan találhattak ilyen pontosan.

Madame Ngha, aki gyűlölte az érthetetlen szót, elhúzta a száját.

– Nézze – magyarázott tovább a férfi –, minden egyes bomba a láthatatlan ösvényünk vonalára esett. Felderítőket küldtem a környékre. Nos, alighogy eltávolodtak, látványosan csökkent a kráterek száma. Ugyanígy szinte semmi sincs a konvoj előtt és mögött. Úgy céloztak, mintha pontosan látták volna a kocsikat.

– Értem – felelte az asszony szárazon.

– Egészen pontos információkkal kellett rendelkezzenek, percre pontosan tudniuk kellett, mikor indult a konvoj, hány járműből állt és merre haladt. Elárultak. Kétség sem férhet hozzá.

Szavait tisztelettudó szemrehányás árnyéka hatotta át, mintha a titkosszolgálat, a kémkedés és a kémelhárítás vezetője valamiképpen felelős lenne a történetekért.

– Feltételezem – jegyezte meg madame Ngha még hidegebben –, hogy nem kürtölte szét az indulás időpontját és a választott útvonalat. Feltételezem,

betartották az ilyen fontos konvojokhoz elengedhetetlen biztonsági intézkedéseket. Maga és a munkatársai.

– Természetesen – védekezett sietve a tábornok. – Őrütségeket beszéltem. Természetesen elképzelhetetlen, hogy a mieink közül bárki is elárult volna. Az igazi útvonalat az utolsó pillanatig titokban tartottuk, a sofőröket is csak az indulás percében hívtuk össze. Egyedül én és a szárnysegédem ismertük a titkot.

– Feltételezem azt is, hogy a szárnysegédje ugyanolyan feddhetetlen, mint maga.

A tábornok elpirult, dadogni kezdett, majdnemhogy bűnös-ként hatott. Pedig ártatlanságához nem fért kétség, ezt madame Ngha pontosan tudta. Szervezőtehetsége és értékes munkája eredményeként nevezték ki a fontos posztra, s feladatát elkötelezetten és hozzáértéssel végezte. Megjegyzései azonban nyugtalanították az asszonyt. Nem szerette benne, hogy hiányzik belőle a magabiztosság, és nyugtalanul figyelte, hogy lassan pocakot ereszt. Bár a hízás nem a kicsapongó élet, hanem a törekeny egészség eredménye, mégiscsak aggasztó jelenség. Mindez rossz hangulatba hozta madame Nghát, és ilyenkor még a világ legmagabiztosabb és legártatlanabb embere alól is kicsúszott a talaj.

Az asszony azonban nem élt vissza hatalmával.

– Lásza be... – folytatta. – Különben is, az, hogy valaki elárult volna, még nem magyarázza a támadás bámulatos, szinte csodával határos pontosságát, ahogy azt maga is elemezte.

Néhány lépést tettek az ösvény mentén, egyik roncsból a másikig haladtak, nyomukban a védelmükre kirendelt katonákkal. Hatalmas volt a veszteség: a konvoj háromnegyede megsemmisült. A romok most már teljes fényben látszottak, a napsugarak szokatlan fényárba vonták a dzsungelt, szabadon áramlottak be a bombázástól szétroncsolódott fák között. A kisebb fák apró darabokra törtek, a nagyobbakon hatalmas sebek tátongtak, melyekből különböző színű nedvek csorogtak.

– Össze kell szedni a még felhasználható rizst – mutatott az asszony néhány félig épségben maradt zsákra. – Meg kell vizsgálni, van-e olyan teherautó, amit még meg lehet javítani. Nincs elég járművünk.

Magas posztjának köszönhetően beleavatkozhatott olyan kérdésekbe is, melyek nem tartoztak a hatáskörébe. A tábornok nem tiltakozott.

– Már kiadtam a parancsokat. Éjjel idejön egy csapat.

Szomorú sétájuk végére értek, amikor a dzsungelt torokhangú kiáltások járták át. A katonák parancsra sem várva azonnal előreszegezték fegyvereiket, és

zárt kört alkottak a két fontos személyiség körül. A kiáltozás folytatódott: parancsszavak, kiabálások harsantak, mintha embervadászat folyt volna az erdőben.

Valóban az volt, embervadászat, Hoan tábornok egyik kiküldött felderítőcsapata végezte. Hamarosan előtűntek a dzsungelből, egy foglyot lökdösve maguk előtt. Mok volt az, a zsarájok főnöke. Elvették tőle a puskáját, sőt, még az elemlámpáját is.

– Többen voltak – számolt be a történekről az őrzővezető altiszt. – Elmenekültek. Mint az angolnak, átsiklottak a liánok között.

Mok hajlott kora miatt nem tudott úgy menekülni, mint a többi hegylakó, akik a katonáknál lényegesen gyorsabban mozogtak az őserdőben.

– Üldöztessem őket? – kérdezte az altiszt.

Hoan intésére már készült is kiadni a parancsot, amikor madame Ngha ellentmondást nem tűrve megállította.

– Hagyd, és hívd vissza az embereidet.

Madame Ngha parancsaival nem lehetett vitába szállni. Az altiszt csak a látszat kedvéért fürkészte tábornoka helyeslő bólintását, mely késedelem nélkül meg is érkezett.

– Engedelmevel, tábornok – folytatta madame Ngha, szintén a látszat kedvéért –, azt javaslom, ne zaklassuk ezeket az embereket. Ártalmatlanok, és nagyon hasznosak lehetnek számunkra, ha jól bánunk velük.

– Úgy lesz, ahogy jónak látja. Gondolja, hogy ártalmatlanok? Szerintem azért jöttek, hogy kiraboljanak. Meg akarták várni, míg elmegyünk, hogy aztán széthordják, ami a konvojból megmaradt. Egyet legalább elkaptunk.

– Nem hiszem, hogy tolvajok lennének. Javaslom, hogy az emberei engedjék el az öreget, és adják vissza a puskáját. Ismerem.

– Ismeri?

– Ismerem. Engedelmevel bocsánatot kérek tőle a maga nevében is.

A tábornok meglehetősen kelleetlenül adta ki a parancsot a katonáinak. Mokot szabadon engedték. A vietnamiul folyó párbeszéd alatt, melyből egy szót sem értett, az öregember csendben és mozdulatlanul állt. Megérezte, hogy róla van szó.

Madame Ngha rámosolygott, a szemébe nézett, és így szólt hozzá:

– *Tam so oi...*

Hoan tábornokot szinte megbénította a meglepetés. A katonák csodálattól elkerekedett szemmel bámultak. Madame Ngha idegen nyelven beszélt, bizonyára zsarájul, mert az öreg törzsfőnök arca hirtelen felragyogott. Az asszony rövid szünetet tartott, kiélvezte a környezetében keltett meglepett elragadtatást, majd zsarájul folytatta. Folyékonyan beszélt, éneklő intonációja azonban időnként mosolyt csalt az öregember arcára.

– Nem ismeresz meg? Meglátogatlak néhány holddal ezelőtt, az új faludban. Éppen akkor állítottátok a házakat. Kedvesen fogadtál. A Nagy Vezetőnk üdvözlétét vittem neked, és biztosítottalak a nevében, hogy nincs mitől tartanotok. Álltuk a szavunkat, és állni is fogjuk. Még a nevedre is emlékszem. Moknak és a testvéreinek nincs félnivalója.

Az öregember többször meghajolt előtte.

– Megismerlek – mondta. – Tényleg te látogattál meg. De akkor még tolmácsra volt szükségünk, hogy megértsük egymást.

– Látod, most már tolmács nélkül is boldogulok.

A demokratikus köztársaság vezetői néhány éve úgy döntöttek, hogy a hegyláncokon élő törzsek, a zsarájok, a rhadék, a szedangok, a maak és a többiek, akiket korábban vadembereknek tekintettek, érdemesek a figyelemre, és hatékony szerepet játszhatnak a háborúban. Ennek érdekében törekedni kell a barátságukra.

Nem mindig volt ez így. Régen, nem sokkal a genfi egyezmény után a szerencsétlen vadakkal majdnem ugyanolyan megvetően és kegyetlenül bántak az északi vezetők, mint Délen a Diem kaszt. Egész családokat telepítettek ki, üldöztek el az otthonukból. Azóta azonban változott a helyzet. Madame Ngha, amint hatalmi pozícióba került, különösen kikelt a hasonló eljárások ellen, melyeket szerencsétlennek, feleslegesnek és barbárnak tartott. Részben neki volt köszönhető, hogy az Apó politikája megváltozott a hegylakókkal szemben.

Néhány hónappal ezelőtt úgy döntöttek, hogy a kérdés elérte azt a fontosságot, amikor már személyes kontaktusra van szükség, és madame Ngha titkárnőjével, egy tolmáccsal és néhány testőrrel titokban felkereste a hegyvidék néhány falvát, köztük Mokét is.

A megbeszélés udvariasan folyt. Rizspálinkát ittak, az asszony Mekkái és a törzs néhány jelentős személyiségével tárgyalt, igyekezett kellemes hangulatot teremteni és megalapozni a barátságot. Ami aznap nem mutatkozott, a látogatás ideje alatt kunyhójába zárkózott, figyelmesen hallgatott, és a vietnami asszony tekintetét fürkészte a bambuszon keresztül. Benyomásai inkább kedvezőek voltak, ám úgy döntött, megvárja, mit hoz a jövő, s csak akkor alkot határozott véleményt.

Madame Ngha ezután a látogatás után határozta el, hogy megtanulja a zsaráj nyelvet. Biztos volt benne, hogy még nagy hasznára válhat. Néhány hónap alatt elfogadhatóan elsajátította a nyelvet – ez a gyorsaság sokat elárul szellemi képességeiről –, kiegészítve ezzel széles körű nyelvtudását: tökéletesen beszélt kínaiul, oroszul, franciául és angolul, valamint ismerte az Indokínai-félszigeten beszélt minden dialektust.

– Moknak és a testvéreinek nem kell félniük – ismételte meg. – Meg kell bocsátaniuk a katonáknak, csak a dolgukat végzik, hiszen háborúban állunk, és mindig éberem kell vigyáznunk. Tolvajnak néztek téged és a társaidat, azt hitték, azért jöttetek, hogy elvigyétek, ami a konvojunktól maradt.

– Nem vagyunk tolvajok – szegte fel büszkén a fejét Mok.

– Tudom, és meg is mondtam nekik.

Mok ismét meghajolt előtte, örült, hogy megértésre talált.

– Tudtam, hogy nem lopni jöttek – fordult az asszony Hoan tábornok felé.

– Akkor mit csinálnak?

– Mindjárt megtudjuk.

A törzsfőnök magától, kérdés nélkül is folytatta, sietett meghálálni a belévetett bizalmat.

– Nem vagyunk tolvajok. Földművesek vagyunk, és néha vadászok is.

– Tudom.

– Ma reggel a vadászok jöttek ide. Én és a falu férfiai. De ez hosszú történet...

– Meséld el, kérlek – kérlete az asszony, és a falusiak módján a sarkára telepedett. Intett az öregembernek, hogy üljön le ő is.

– De először, ha megbízol bennem, hívd vissza az embereidet. Szeretném, ha látnák, hogy barátok vagyunk, és megismerkednének a vietnami katonákkal.

Az öreg egy pillanatig sem habozott. Az erdő felé fordult, kezével szöcsövet formált szája előtt, majd többször egymás után torokhangú kiáltásokat hallatott. Madame Ngha elég jól megértette szavait, és tolmácsolta az elhangzottakat Hoan tábornoknak is. A törzs főnök utasította az embereit, hogy jöjjenek vissza, és hozzák magukkal azt, amiért jöttek, hogy bebizonyítsák, a legkevésbé sem konvojtolvajok.

VI

Bár közeledtükét egyetlen reccsenés, egyetlen apró zaj sem jelezte, a zsarájok Mok hívására egymás után előléptek a dzsungelből. A törzsfőnök néhány szót szólt hozzájuk, mire mindannyian meghajoltak madame Ngha előtt, és lábai elé helyezték egy hatalmas vaddisznó és két vadmalac véres tetemét.

– Ez minden? – kérdezte Mok.

– Ez minden. Átkutattuk a dzsungelt a kráterek környékén. Semmi mást nem találtunk.

– Ezt kerestük az erdőben – jelentette ki az öregember. – A vadak a dzsungelhez tartoznak, tehát azokéi, akik foglyul ejtik őket. Nem igazi vadászat ez, de nem is lopás.

– Értem – mondta madame Ngha.

– Nem így szoktunk vadászni – magyarázkodott tovább a törzsfő –, de...

Mindenképpen meg akarta győzni az asszonyt, hogy eloszlasson minden gyanút, mely jövetelük céljára vetülhetett. Világos volt az is, hogy némileg szégyelli, hogy ő és a társai ilyen megalázó módon jutnak vadhoz. Hosszasan magyarázott, lassan beszélt, hogy a vietnami asszony minden szavát megérthesse. Madame Ngha szemmel látható érdeklődéssel hallgatta, időnként félbeszakította, megismételtetett egy-egy mondatot, vagy elmagyaráztatott egy-egy szót, melynek jelentését nem ismerte.

A törzsfőnök beszéde alatt többször is helyeslően bólintott, s gyakran elmosolyodott. Amikor Mok elhallgatott, hogy kifűjja magát, néhány szóban összefoglalta a hegyvidéki öregember mondandóját. Hoan tábornoknak fordított, de egyértelműen látszott, hogy szavait az összes katonának szánja. A harcosok néma lelkesedéssel hallgatták, elkápráztatta őket a történet, s lassan az előírásokat figyelmen kívül hagyva egyre közelebb jöttek, hogy jobban halljanak, végül pedig egyszerűen lekuporodtak a kis csoport köré, és lelkes kiáltásokkal kísérték a beszámolót. Hiába ráncolta szemöldökét megrovóan a tábornok, nem mert közbeavatkozni, hiszen madame Nghán látszott, hogy nem zavarja a katonák közvetlensége, sőt, örömmel fogadja a családias hangulatot.

Mok meséje, bár hosszú volt és körülményes, s cikornyás mondatokkal ecsetelte a hegylakókra járó nehéz időket, kirajzolta az egyszerű tervet, melyet az egyszerű elmék a tapasztalatok birtokában felállítottak.

A hegység lakói régóta megtanulták, gyakran a maguk kárán, hogy a égből hulló kövek, melyeket a repülő emberek dobálnak le, gyilkos hatásúak. Az, hogy megölik az észak-vietnamiakat, és tönkreteszik a konvojait, tökéletesen közömbös volt számukra. Ez a háború nem az ő háborújuk volt. Az ő hazájuk a dzsungel. Nem várhatták el tőlük, hogy számukra érthetetlen ideológiákért lelkesedjenek. Sokkal fontosabb volt az a megállapítás, melyet Ami tett, még az első légitámadások idején: az égből hulló kövek, ha megölik az embereket, biztosan megölik az állatokat is.

Eleinte a gondolatra tompa nyugtalanság uralkodott el rajtuk: féltek, hogy eltűnik az értékes vad, a legfontosabb élelemforrás, melynek újratermelése elengedhetetlen feltétel volt a gyermekeik, az unokáik jövőjéhez. Aggodalmuk azonban hamar eloszlott. A dzsungel hatalmas, ahogyan Ami mondta, és bár szinte minden éjjel hullottak kövek az égből, sokkal több kellett volna ahhoz, hogy az élővilág kipusztuljon. A vadak, a vadászok számára érdekes vadak

sokkal kisebb sűrűségben élnek, mint az emberek a városokban (a zsarájok jól tudták ezt, hiszen gyakran heteken át kerestek a dzsungelben, mire egy bölénycsorda közelébe kerültek), és ha a bombázások soha nem ölik meg egy város összes lakosát, egészen biztos, hogy a vadak nagy többsége is életben marad.

Gyakran előfordult azonban, hogy a bombázásoknak áldozatul esett egy-egy példány, ha pedig véletlenül úgy alakult, hogy egy szellem egy csorda közelébe irányította a találatot, a veszteség még jelentősebb lehetett. Kár lett volna veszni hagyni a könnyű zsákmányt.

– Nem igazi vadászat ez – ismételte az öreg törzsfőnök –, de inkább az asszonyainkat és a gyerekeinket táplálja ez a hús, mint hogy elrohadjon az erdőben, vagy a tigrisek, a vadkutyák vagy a dögevők falják fel.

– Nagyon bölcs gondolat – bólított madame Ngha.

– Mentségünkre szolgál az is, hogy a csúcson, ahová a háború kényszerített minket, elég ritka a vad. Az asszonyaink és a gyerekeink gyakran éhen maradnak. Így történt, hogy a zsaráj vadászok egyre növekvő érdeklődéssel követték az amerikai bombázók útját a hegyek felett. Különleges, a hadakozó felektől meglehetősen különböző érdeklődéssel. Éjjel, amikor a távoli zúgás jelezte, hogy az égen ismét megjelennek a repülő emberek, a hegylakók reményteljes imái kísérték a pilóták útját. A zsarájok naiv lelkük minden vágyával kívánták, hogy a gyilkos kövek vadban gazdag vidékre, és lehetőleg a falujuktól nem túl messzire hulljanak.

– Gyakran, amikor így történik – mondta az öreg Mok, felbátorodva hallgatósága jóindulatú figyelmétől –, feláldozunk egy tyúkot és egy köcsög alkoholt a szellemeknek, bármennyire nehéz idők járjanak is, és a vadászok imájával fordulunk hozzájuk, azzal, amelyik úgy hangzik:

Ó, Jalu szellemei, növények szellemei, vizek szellemei, vadászni indulunk, és szeretnénk megosztani veletek a zsákmányt. Ti mindannyian, hegyek szellemei, sziklák szellemei, engedjétek, hogy gond nélkül elejtsük a vadat...

Ha kívánságaik, áldozataik és imáik meghallgatásra találtak, vagy legalábbis úgy érezték, komoly esélyük van a sikerre, expedíciót szerveztek az öldöklés helyszínére, hol több, hol kevesebb vadász részvételével, attól függően, mekkora zsákmányban reménykedtek.

Ma nem volt különösebben sikeres a kutatás: egy vaddisznó és két vadmalac. Mégis, legalább valamit találtak, nem kell üres kézzel hazatérniük, ahogyan már többször előfordult, hiszen a hasonló vadászat meglehetősen esetleges sikerrel kecsegtetett. Előfordult már az is, hogy megalázottan, egyetlen óriásgyík szétszagotott tetemével kellett visszatérniük.

– Volt, hogy szép fogást csináltak?

A törzsfőnök arca felragyogott, és boldogan elmesélte, hogy egyik éjszaka, amikor a szokásosnál hevesebben imádkoztak, a gyilkos kövek egy szarvascsorda közepére estek. Nyolc hatalmas állatot találtak hajnalban, és erősítésért kellett küldeni a faluba, hogy haza tudják szállítani őket.

– Sok nagy üstöt megtöltött a húsuk, a falu hetekig lakomázott belőlük.

Egy másik alkalommal (Mok fáradhatatlanul mesélte a kalandjait), egy másik alkalommal tehát a kövek egy halakkal teli folyóba estek, szerencsére a falutól nem messze.

– ...Én jöttem rá, hogy a vízbe estek. Előző éjjel azt álmodtam, hogy csirkéket kaptam el.

– Csirkéket?

– Nálunk ez azt jelenti, hogy sok halat fogunk fogni. Akkor elmondtam a halászok imáját, azt, amelyik úgy kezdődik, hogy:

Ó, szellemek... Vízre bocsátom a tutajt, a csónakot. Irányítsátok hozzám a halakat, hogy könnyedén, sokat foghassak belőlük, fáradság és gond nélkül...

Van meglepetten figyelte főnöknyőjét, hiszen tudta, mennyire gyűlöli az asszony az idejét vesztegetni. Madame Ngha a legkisebb türelmetlenség jele nélkül hallgatta az öreg törzsfő rekedtes hangon előadott elbeszéléseit. Sőt, úgy tűnt, mintha örömeire szolgálna a mese, s még véletlenül sem szakította volna félbe a férfit, csak a történet lényeges pontjainak fordítása idejére állította meg.

– ...Aztán az is eszembe jutott, hogy nem oda kell vezetnem az embereimet, ahová a kövek hullottak, hanem lejjebb a folyón, arra a helyre, ahol a víz kiszélesedik, és kis tavat formál. Ott dobtuk vízbe a hálónkat.

Amiről álmodott, bekövetkezett. Több kilónyi halat fogtak, napokig bőven volt mit enniük.

– Az ilyen nagy fogások ritkák – jegyezte meg végül az öreg szerényen. – Nagy kár – tette hozzá nyugat felé mutatva –, nagy kár, hogy ma éjjel nem valamivel távolabbra estek a kövek, oda fel, a százezer bivaly fennsíkra. Egy kis szerencsével akkora zsákmányunk lehetett volna, hogy haza sem tudnánk vinni.

– Tényleg annyi vad van azon a fennsíkon? – kérdezte madame Ngha, akit, úgy tűnt, egyre jobban érdekelnek a beszámolók.

– Tényleg. A hegyvidék legszebb csordái élnek ott. Kicsivel kegyesebbek hozzánk a szellemek, és bőven lett volna mit ennünk, nekünk és a katonáidnak.

Madame Ngha elgondolkozva hallgatott. Álmodozásából Mok mozdulata térítette magához: az öreg törzsfő a földön fekvő három vadtetemre mutatott.

– A katonáidnak ma meg kell elégedniük ezzel a szerény zsákmánnyal, mert bár nem méltó rá, de neked adjuk. Fogadd el a zsarájoktól, akikhez tudod, hogyan kell szólni.

– Nem tehetem – tiltakozott az asszony. – Azt mondtad, a faludban sokszor éhesek a gyerekek. A vadak a tied. Vidd haza őket, és etesd meg a gyerekeket.

Kölcsönös udvariaskodás következett, az öreg ragaszkodott az ajándékhoz, madame Ngha nem akarta elfogadni, miközben az egyik oldalról a hegylakók, a másik oldalról a katonák reménytől ragyogó szemmel figyeltek, bár közbeavatkozni senki sem mert volna.

– A dzsungel vadjai azt illetik, aki megtalálja őket.

– Jól beszélsz, de aki megtalálja őket, annak ajándékozza el a zsákmányt, akinek tetszik. Dzsú, a legjobb vadászunk találta meg mind a hármat. Biztos vagyok benne, hogy igazat ad nekem, és ugyanúgy, mint én, azt akarja, hogy fogadd el őket... Dzsú!

Az emberei felé fordult, tudva, hogy vadásza egyetértésére számíthat... Dzsú azonban nem volt a csapatban.

– Hol van Dzsú?

A zsarájok halkán tanácskoztak. A rövid megbeszélésből kiderült, hogy régóta senki sem látta Dzsút. A dzsungelben maradt, nem engedelmeskedett Mok hívásának. Különös. A törzsfőnök felállt, és teli tüdőből többször elkiáltotta magát. A harmadik hívás után távolról, tompán megérkezett Dzsú válasza. Hosszan magyarázott, Mok a fülét hegyezte. A távoli, halk hangból madame Ngha nem értette, mit magyaráz a vadász. Mok tolmácsolását kérte.

– Azt mondja, talált valami egészen abnormális dolgot. Nem akarja szem elől veszíteni. Kéri, hogy legyünk szívesek, és menjünk oda hozzá.

VII

A zsaráj szó, melyet madame Ngha hozzávetőlegesen "abnormálisnak" fordított, némi magyarázatot igényelt.

– Számunkra az az abnormális, ami nem a dzsungelhez tartozik – magyarázta Mok.

– Nem a dzsungelhez tartozik?

– Igen, Dzsú ezt akarta mondani. Talán az égből hullott le valami. Nem mer hozzányúlni.

Madame Ngha összevonta a szemöldökét, és gyors pillantást vetett titkárnyójére, jelezve, mennyire érdekes lehet a felfedezés.

Hiába tiltakozott Hoan tábornok, az asszony ragaszkodott hozzá, hogy egyedül ő kísérje el. A katonák a konvoj mellett maradtak, körülvették a többi vadászt, és úgy méregették őket, mintha a természet különös csodáit látnák.

Az öreg törzsfőnök időről időre rövid kiáltásokat hallatott, hogy Dzsú válasza alapján igazodjon el. Az első lépések könnyűek voltak, hiszen az aljnövényzetet erősen megtépázták a robbanások. Lassanként azonban egyre sűrűbbé vált a liánok, indák, növények szövedéke. Mok a botjával segített utat vágni a két vietnami előtt. Úgy tűnt, madame Ngha nagyon élvezzi a sportos kirándulást, a tábornokról ellenben patakokban csörgött az izzadság. Levegő után kapkodott, mire végre odaértek Dzsúhoz, aki sarkain ülve egy sűrű bokrot fürkésztett.

Le sem vette róla a szemét. Intett Moknak, hogy lépjen oda mellé, és szó nélkül előremutatott.

Mok bólintott. Első pillantásra észrevette a szokatlan tárgyat, és ugyanolyan izgatott lett, mint a vadász. Madame Ngha a két férfi mellé guggolt, meresztgette a szemeit, de semmi különösöt nem tudott kivenni. Hoan félrehúzódott, úgy tűnt, nem kíván részt venni az eseményekben. A két zsaráj halkán, alig hallhatóan néhány szót váltott, mintha valamiféle földöntúli hatalom suttozásra kényszerítené őket. Mok madame Ngha felé fordult, és az ágak közé mutatott.

– Ott!

– Semmi abnormálisát nem látok – felelte az asszony zsaráj nyelven.

– Ott, ott. Az nem egy növény.

A törzsfőnök közelebb hajolt a bokorhoz, ujjával majdnem megérintett egy zöld gallyat, mely majdnem ugyanolyan volt, mint a bokor többi gallya. Az asszony összerezzent.

– Ne nyúlj hozzá! – kiáltott fel. Jelentések, nem pedig bokrok tanulmányozásához szokott szeme nem vette azonnal észre a különbséget. Percekbe tellett, mire megállapította, hogy ez a gally nem pontosan olyan, mint a többi, és olyan kis levelekben végződik, melyek alig észrevehetően különböznek a többi levélkétől. A zsarájok számára mindez szembeszökő, sőt, ordító eltérés volt. Az asszonynak azonban, mint az összes többi vietnaminak is, észrevehetetlen apróság:

Ugyanakkor, ha lassabban is ismerte fel a tárgy különös voltát, agya lényegesen gyorsabban dolgozott, mint a hegylakóké. A szokatlan gally látványa azonnal gondolatok sorát indította el benne: eszébe jutottak a Thu legutóbbi jelentésében leírtak és az előző hét különös repülései. Az adatok a másodperc töredéke alatt egységes képpé álltak össze.

A gondolatokat késedelem nélkül követték a reflexek is. Még le sem vonta a következtetéseket, az igazság gyanúba is elég volt hozzá, hogy ösztönösen

megérezze, mekkora hasznára lehet a sorsszerű felfedezés, ha megteszi a szükséges óvintézkedéseket. Azonnal meg is tette őket, brutális határozottsággal. Hoan tábornok közelebb lépett, idegesítette az asszony viselkedése. Madame Ngha felegyenesedett, és hosszú, kecses kezét a tábornok szájára tette, mielőtt az még megszólalhatott volna, másik kezével pedig a saját száját takarta el, jelezve, hogy teljes csendet kér. Ezután távolabb vezette a három férfit az ágtól. Csak ekkor hajolt a döbbszent tábornok füléhez.

– Egy szót se! – súgta.

Ugyanezt kérte a zsaráj októl is, majd megkérdezte Dzsut.

– Biztos vagy benne, hogy visszatálsz ehhez a tárgyhoz?

A vadász hangtalan nevetése egyértelmű válasz volt. Elképzelhetetlen, hogy eltévedjen a dzsungelben. A biztonság kedvéért madame Ngha hangtalanul, mutogatással megkérte, hogy jelölje meg az utat a konvojhoz. A vadász azonnal megértette, mit várnak tőle, és a két hegylakó óvatosan, hogy egy fűszál se rezdüljön, munkához látott. Úgy tűnt, a vietnami hölgy minden szava parancs számukra.

Madame Ngha és a tábornok visszatértek a konvoj maradványaihoz, miközben a két zsaráj az útvonalat jelölte meg. Az asszony csak akkor szólalt meg, és akkor engedélyezte a beszédet a tábornoknak, amikor elérték a pusztítás körzetét. Hoan meglehetősen mogorván magyarázatot követelt.

– Egy pillanat, kérem.

Madame Ngha néhány sort firkantott jegyzetfüzetébe, kitépte a lapot, és Van felé nyújtotta.

– Szigorúan titkos. Sürgősséggel továbbítsd!

– Wang doktor segítségét kértem – fordult vissza Hoan tábornokhoz. – Elég információt adtam ahhoz, hogy érdekelje az ügy. Jól ismerem: ma estére a táborában lesz. Legyen szíves, adjon parancsot rá, hogy idevezessék éjszaka. Várni fogom.

– Wang doktor?

– Egy kínai tudós – magyarázta türelmetlenül az asszony –, egy fizikus, aki beleegyezett, hogy nekünk dolgozzon, miközben fiatal egyetemistákat oktat. A világ egyik legnagyobb elektronikai szakértője. Nem érti, hogy ez rá tartozik?

A férfi zavarodott, értetlen arcát látva madame Ngha vállat vont, félrevonta a katonák közeléből, és hajlandó volt részletesebb magyarázatba bocsátkozni viselkedését illetően, ám előbb megeskette a tábornokot, hogy a hallottakat szigorúan titokban tartja.

– A tárgy, amit a vadász talált, tábornok..., hála legyen az égnek, amiért ideküldte a hegylakókat!... ez a tárgy, ez a növény, ami nem növény, ez az

egyik legádázabb ellenségünk: szinte biztos vagyok benne, hogy egy dzsungel füle.

– Egy dzsungel füle?

– Az ellenségeink szenzornak hívják, de az egyik ügynököm, mivel nem talált rá pontos fordítást, így nevezte el. Ezt a nevet fogjuk használni. Nagyon kifejezőnek találom.

A tábornok egyre döbbenetebbnek látszott. Madame Ngha belelendült a magyarázatba.

– Az igazság az, tábornok, hogy a hegyvidéken a dzsungelt mostanra teleshírták ilyen kis lehallgatókészülékekkel, melyek a környezetükben felhangzó minden motorzúgást azonnal egy Thaiföldön található amerikai központba továbbítják, ahol a jeleket haladéktalanul feldolgozzák a számítógépek, és a repülőket oda vezénylik, ahonnan a hangok érkeztek. Érti? Így szűrték ki tegnap éjjel is a konvojt. Ez a magyarázat a támadás elképesztő pontosságára. Egy ilyen lehallgatót látott, tábornok. Maga is megállapíthatta, akárcsak én, hogy a megtévesztésig hasonlít a környező növényzetre... de szerencsére nem annyira, hogy becsapja a zsarájokat is. Hála legyen az égnek!... Az amerikaiak művészeket bíztak meg, hogy olyanra tervezzék őket, mint az a növényzet, amelyben felhasználásra kerülnek, hogy észrevétlenül belesimuljanak a környezetükbe. Az álcázás környékről környékre változik. Lesznek olyan lehallgatók, melyeket mezőkre vagy rizsföldekre dobnak le: ott rizshajtásnak álcázzák őket. Azt is tudom, hogy részletes tanulmányt készítettek a hegyvidék flórájáról. Az ellenségeink mindenre gondolnak.

– Figyelemre méltó ötletesség – mondta a tábornok, félig meggyőzve.

– Igen, csodálatos – helyeselt az asszony, elismerően bólintva. – Ötletesek és hatékonyak. De mi ügyesebbek leszünk náluk. Nem mindig rendelkezünk a kellő anyagi háttérrel, hogy megvalósítsuk az ötleteinket, de ma... Felfogja, mennyire jelentős ez a felfedezés, különösen ha az ellenség nem tud róla!? Most már érti, miért nem engedtem, hogy beszéljen?

– Értem. A fülek valószínűleg a beszédet is továbbítják.

– Mindén zajt, ha jól tudom.

– Ha így van, lehet hogy itt, a közelünkben is van egy lehallgató, és most is hallják, amit beszélünk – kiáltott fel riadtan a tábornok.

– Azt hiszi, erre nem gondoltam? De lehetetlen. Körülöttünk minden tönkrement a bombázás miatt. Semmiféle elektronikus berendezés nem maradhatott épségben. A dzsungel fülei elpusztulnak, miután betöltötték szerepüket. Majd ledobnak helyettük újabbakat.

– Az, amelyiket a vadász talált, biztosan sértetlen.

– Remélem, az. Ezért van szükségem Wang doktorra. Önmegsemmisítő rendszert építettek a szerkezetbe, arra az esetre, ha óvatlanul nyúlnának hozzá.

– De a hegylakók beszéltek, sőt, még kiabáltak is. A vadász többször is említette, hogy abnormális tárgyat talált.

Az asszony elmosolyodott.

– Az amerikaiak, kedves tábornok, ugyanúgy nem értik a zsarájt, mint maga, arra pedig nem gondoltak, hogy tolmácsot fogadjanak. Véletlenül ezt is tudom.

– Madame Nghának mindenre van válasza – hajolt meg Hoan tábornok.

VIII

Hoan a kíséret egy részével visszaindult a táborába, hogy siettesse a szakértők útját. Madame Ngha megbízta Vant, hogy keressen egy védett zugot, ahol elhelyezheti a gyékényt, a takarót és a moszkítóhálót, a hálófelszerelést, melyet minden utazására magával vitt. Megszokta már a kemény körülményeket, tökéletesen elegendő ennyi a táborozáshoz. Ezután visszament a hegylakókhoz, akik most már teljes létszámban gyültek köré. Mok engedélyt kért, hogy az embereivel visszavonulhasson. Haza kell térniük a faluba, az asszonyok már bizonyára aggódnak hosszúra nyúló távollétük miatt. Újra kezdődött a három vad körüli udvariaskodás. Madame Ngha gyorsan, ellentmondást nem tűrve kijelentette, hogy a két malacot elfogadja, de a vaddisznót nem.

– A katonák majd elkészítik a malacokat, és még ma megesszük őket. De a nagy vaddisznót elviszed... És még... – tette hozzá hirtelen ötlettől vezérelve –, azt akarom, hogy az asszonyaitok és a gyerekeitek legalább néhány napig jóllakjanak. Dzsü hatalmas szolgálatot tett ma nekünk, nagyobb, mint gondolnád... A felborult teherautókban van néhány sértetlen rizseszsák. Azt akarom, hogy elvigyetek mindent, amit csak tudtok.

A hegylakók boldogan kiáltozni kezdtek, Mok pedig mélyen meghajolt az asszony előtt. Fenséges ajándék volt a rizs, hiszen még ritkább csemegének számított a faluban, mint a hús. A napi adag mindössze egy marék volt fejenként. Ezernyi tiltakozás és hálálkodás után a törzsfőnök felpakoltatta a zsákokat. Madame Ngha elégedetten látta, hogy a vietnami katonák maguktól, kérés nélkül is azonnal segíteni kezdtek a vadászoknak. Rámosolygott arra a katonára, aki elsőként segédkezett, példát mutatva a többieknek, így mondott köszönetet azért, amiért a fiatalember kitalálta, mit szeretne. A rakodás alatt gondolataiba mélyedt, majd amikor a zsarájok indulni készültek, Mokhoz fordult:

– Nem küldened vissza a vadászokat a faludba, hogy megnyugtassák az asszonyokat, és nem maradnál velünk, hogy megoszd a vacsoránkat?

Megesszük együtt a malacokat. Szeretnék még beszélgetni veled. Alig ismerem a dzsungelt, szeretnék tanulni tőled.

Az öregember boldogan igent mondott.

– De – tette hozzá – ha a dzsungelről akarsz hallani, Dzsuval kell beszélned. Nála jobban senki nem ismeri az erdőt. Hamarosan átveszi a helyemet a falu élén, hiszen már öreg vagyok.

Dzsut mérhetetlen büszkeséggel töltötte el a meghívás, nem kérette magát. A többi vadász hálás köszönetet mondott a vietnami asszonynak, és értékes rakományával megindult a falu felé.

– Asztalhoz – mondta madame Ngha.

Míg elkészült a késői ebéd, a nap nagy részét azzal töltötte, hogy új barátai naiv elbeszéléseit hallgatta. Sikerült meghitt hangulatot teremtenie, a hegylakók lelkesen mesélték életük részleteit, a hatalmas változást, melyet a háború hozott békés világukban, a legendákat, melyeket teliholdas éjszakákon faluról falura suttogtak. Madame Ngha agyában elraktározta a hallottak lényegét, hogy szükség esetén előhívhassa belőle a hasznos elemeket, közben azonban személyes gondolataiba merült.

A beszélgetést és a meditációt csak egyszer zavarták meg: egy felderítő gép repült át néhányszor a konvoj romjai fölött. Bizonyára fényképeket készített, hogy felmérhessék, mekkora csapást sikerült mérniük az ellenségre. A felderítők semmi gyanúsat nem láttak, a romokon kívül. Az emberek az első motorzúgásra azonnal szétszóródtak a sértetlen dzsungelben, távol az ösvénytől. A malacokat sütő katonák találtak egy kis bemélyedést a sziklákban, ahonnan a tűz nem látszott az égről. Némi füst így is felszállt, azt azonban az amerikaiak kétségkívül a konvojrobbanás utóhatásának tekintették. A repülőgép hamarosan eltávolodott.

– Asztalhoz.

Madame Ngha Mok és Dzsú között foglalt helyet egy lapos kövön. Köréjük telepedtek a

60 katonák is. Felkeltette kíváncsiságukat a váratlan találkozás a világos szemű férfiakkal, akik meztelenül, lándzsával és nyilakkal vadásznak az erdőben, s elragadtatva figyelték, milyen könnyedén társalog velük a magas rangú vietnami asszony az ismeretlen, primitív nyelven. Hírből mindannyian ismerték madame Nghát, néhányan látták is már, s legendákat suttogtak róla. Nem ez volt az első alkalom, hogy az asszony a katonákkal vagy a parasztokkal együtt étkezzen, mindig is családiasan közeledett hozzájuk. A tábornokokkal szemben gyakran parancsoló, sőt, sokszor nagyon kemény volt, titkárnoájével mindig nagyon szigorúan, szinte zsarnokian bánt, az egyszerű

emberekkel azonban barátságos, közvetlen hangulatot tudott teremteni, így történt most is, a védelmére kirendelt katonákkal, a megmenekült sofőrökkel és a két hegylakóval szemben magára vállalta a háziasszony szerepét, személyesen ügyelt rá, hogy mindenkit egyenlően szolgáljanak ki. Maga osztotta el az ételt, s tréfálkozva szidta Vant, amiért az nem segédkezett elég gyorsan a tálalásban. Tolmácsolt is, hol vietnamiul, hol zsaráj nyelven mondta a fogások nevét, s a vendégek nevetve próbálták ismételtetni az idegen hangzású szavakat. Madame Ngha egyszerűen, minden fennhézás és tettetés nélkül tette mindezt, miközben egy percre sem szakította félbe személyes gondolatai fonalát.

Csak az étkezés vége felé, miután elfogyasztották a malacokat és a hatalmas leveleken felszolgált rizst, engedte át Vannak a háziasszony szerepét. A hegylakókhoz fordult, és végre rátért a témára, mely órák óta foglalkoztatta:

– Tudni szeretném, hogy a zsaráj vadászok, különösen Dzsú, akinek élesebb a szeme, mint a sasnak, képes lenne-e egy kijelölt, nem túl nagy kiterjedésű dzsungel területen megtalálni az összes olyan állgallyat, amelyet ma láttunk?

Mok elmosolyodott, és Dzsúhoz fordult, aki ismét felnevetett, így jelezte, hogy ennél mi sem egyszerűbb.

– Egy sem maradhat rejtve előttem – jelentette ki. – Az összes vadásznak, akiket ma láttál, és a többi zsaráj falu vadászainak is ugyanolyan jó szeme van, mint nekem. Különösen most, hogy egyet már láttunk, ugyanolyan könnyen felismerjük őket, ahogy te felismernél egy gyárkéményt a dzsungel fái között.

Madame Ngha a határozott válasz hallatán elégedetten elmosolyodott.

– Jól van. És ha én megkérek titeket, hogy végezzétek el ezt a munkát a dzsungel egy adott részében, megtennétek? Cserébe kapnátok rizst a gyerekeknek és az asszonyoknak.

Mok röviden megtanácskozta a kérdést Dzsúval, majd Madame Ngha felé fordulva azt felelte, lehet róla szó. Mostanra mindketten felismerték, hogy barátokkal állnak szemben, és a falu minden vadásza kész lenne a hölgy rendelkezésére állni, még rizs nélkül is, hiszen Mok tudta, hogy a rizs ugyanolyan értékes a katonák számára, mint a hegylakóknak.

– Csakhogy – tette hozzá –, ha az a dzsungelrész nem a mi területünk, egy másik falu vadászaihoz kell fordulni. Majd elmondom nekik, hogy ki vagy te... azt hiszem, segíteni fognak. Főleg, ha Ami is azt tanácsolja nekik.

– Ami?

Mok a tőle telhető legalaposabban igyekezett elmagyarázni, kicsoda Ami: egy nagyon öreg, nagyon bölcs asszony, akinek a véleményét a zsarájok minden ügyükben kikérik.

– Nagyon szívesen találkoznék vele egyszer – mondta madame Ngha álmodozva. – Nos, azt hiszem, meg tudunk állapodni. Hamarosan újra jelentkezem. Lehet, hogy egy barátom jön majd el helyettem. Ezt fogja odaadni neked.

Kettétépett egy bankjegyet, megmutatta és eltette az egyik felét, a másikat pedig Moknak adta, aki alaposan szemügyre vette, mielőtt övébe rejtette volna.

– Mindenkit szeretettel fogadunk, akit te küldesz.

A megállapodás megkötött. Madame Ngha minden átmenet nélkül témát váltott:

– Nem azt mondtad, hogy ha a bombák a fennsíkra estek volna, az egész falunak lett volna mit ennie?

– Ha pedig a tüzkövek egy adott órában egy ivópont közelébe estek volna, amit jól ismerek – szólt közbe Dzsú –, nem csak nekünk lett volna elég a vad, de még sok katonádnak is. Nem is tudtunk volna mindent magunkkal vinni.

– Dzsú, ismersz több ilyen vadban gazdag környéket is a dzsungelben?

– A százezer bivaly fennsíkja az egyik legjobb hely, de vannak más, majdnem ugyanolyan gazdag részek is. Dzsú mindegyiket ismeri. De a repülő emberek vakok és értetlenek. Véletlenszerűen dobálják le a köveiket, így nem lehet vadászni.

Madame Ngha mélyen, áthatóan a vadász szemébe nézett. Tudta, hogy ez a viselkedés, melyet a vietnamiak udvariatlanságnak tartanak, nagy megbecsülésnek örvend a zsarájok körében. A főnöknőjét figyelő Van észrevette, hogy az asszony vonásai megenyhülnek, arcára huncut mosoly ül ki, szemében pedig szokatlan láng villan. Ismerte madame Ngha minden rezdülését, s a látottaktól kíváncsian, szinte érzéken megborzongott. Tudta, hogy a mosoly és a ragyogás azt jelentette, a főnökasszony kitalált valamit, és kimondhatatlan szellemi elégedettséget érez.

A ragyogás azonban hamar kihunytt. Madame Ngha mindössze bólintott, és udvariasan helyeselt a vadásznak.

– Így gondolom én is. Dzsú bölcsen beszél. Véletlenszerűen ledobálni a köveket! Így tényleg nem lehet vadászni.

A TŰCSKÖK

I

Bishop tábornok nem sokkal este nyolc óra előtt érkezett a központba, miután elfogyasztotta szokásos szendvics-vacsoráját. Ragaszkodott hozzá, hogy

posztján álljon abban a percben, amikor a sötétség ráborul a hegyláncra, abban a percben, amikor a vietnami konvojok elindulnak a Ho Si Minh ösvényen. Szokásává vált, hogy néhány percig elidőzzön a lehallgatóteremben, s csak azután lépett saját irodájába. Minden alkalommal megcsodálta a lehallgatóterem hatalmas méreteit, kíváncsian és hitetlenkedve figyelte a titokzatos berendezéseket, s szívét büszkeség töltötte el a gondolatra, hogy éppen őt választották ki, hogy irányítsa az azokat kezelő szürkeállomány hadseregét.

A teremben számos bonyolult és érzékeny elektronikai szerkezet kapott helyet, melyek szinte varázslatos pontossággal és finomsággal működtek. Az amerikai zsenialitás legfrissebb termékei voltak a titkos fegyverek területén. Lehetővé tették, hogy azonnal hallható és lokalizálható legyen minden hangmozgás, különösen a motorok zaja a Ho Si Minh ösvényen. Mindezt a Vietnamban és Laoszban ledobott szenzoroknak köszönhették. Beszörták az összes olyan területet, ahol gyanították, hogy forgalom zajlik.

Éjjel-nappal képzett személyzet hallgatta egyenes adásban a dzsungelt. Minden szektornak külön felelőse volt. A beállítást és a kihangosítást lehetővé tevő gombokkal és kapcsolókkal teli asztalok előtt ültek, fejükön fülhallgatóval, s kötelességük volt, hogy szünet nélkül hallgatózzanak, és azonnal jelentsék felettesüknek, ha a hallottak konvoj haladására utalnának.

Shaw ezredes, Bishop tábornok tudományos és technikai helyettese egy központi irodában foglalt helyet. Asszisztensei segítségével a lehallgatás egészét figyelemmel kísérte, és különböző utasításokat adott. Három hónappal korábban állították fel az S Szolgálatot Thaiföldön, s a legfelsőbb vezetés különös jelentőségűnek tekintette a háború lefolyására nézve. Már is ígéretes eredményeket tudhattak maguk mögött. A Szolgálat tevékenységétől azt várták, hogy rákényszeríti a vietnamiakat, hogy hagyjanak fel a Ho Si Minh ösvény használatával, feladva ezzel a déli csapatok ellátását, melyek a muníció és az élelem hiányában nem tarthatják magukat sokáig. Az elektronika híres specialistái a szenzorokra építették a tervet. A kis csodák megtervezése és megalkotása lelkes büszkeséggel töltötte el a tudósokat. A sorozatgyártás és a thaiföldi berendezkedés nagyon sokba került, a remélt eredmények azonban megérték a hatalmas kiadást. A személyzetet a legügyesebb fizikusokból, mérnökökből és technikusokból állították össze. Katonaruhába öltöztették őket, és érdemeik szerint kitüntetések és rangjelzéseket osztottak ki közöttük, melyekkel nem sokat törődtek, különösen nem Shaw ezredes. A nagy lehallgatóterem némileg a NASA központjaira hasonlított, ahonnan az interplanetáris repüléseket ellenőrizték. A miniatűr detektorokhoz jelentős mennyiségű felszerelés kellett. Csak a számítógépek

sora, melyek közül a legfontosabb az egyik szomszédos épületben elhelyezett IBM 360.65.S volt, egy vagonba kerültek.

Shaw ezredes felállt, és a tábornok elé sietett.

– Van valami újság, Shaw?

– Minden csodálatosan működik, uram. Egyelőre semmi gyanúsat nem észlelünk.

– A szokásos zajok?

– Az éjszakai dzsungel természetes hangjai.

Bishop tábornok helyettese kíséretében lassan körbejárt a teremben, egy-egy asztalnál megállt, kérdéseket tett fel a lehallgatónak. Szeretett személyes kapcsolatba kerülni új, szokatlanul értelmes személyzetével. Nagyobb tisztelettel is bánt velük, mint az igazi katonákkal, csodálattal és kíváncsisággal telve figyelte, hogyan kezelik a titokzatos billentyűket.

– Mit hall? Mintha a szférák zenéjét hallgatná.

A kérdés címzettje egy nagyon fiatal, egyetemistának látszó, kék szemű férfi volt, aki mintha mély álmodozásba merült volna, ajkán boldog mosollyal. Egy pillanatra levette a fülhallgatót, úgy válaszolt.

– Az éjszakai madár énekét hallgatom, uram. Jó húsz perce megállás nélkül dalol. Napok óta hallgatom már, de nem tudok betelni vele. Nagyon költői, uram. Egy könyvben azt olvastam, hogy néha egész éjjel, megállás nélkül énekel, ha telihold van, vagy egyszerűen csak világos az éjszaka. Utánanézttem: egyfajta kecskefejő madár. Nálunk a kecskefejők soha nem énekelnek így.

– Lássuk csak – mondta a tábornok.

Előrehajolt, feltette a fülhallgatót, és egyetértően bólintott. Tiok, tiok, tiok – hallotta a hangot, rendszeres ritmusban ismétlődve. A fiatalembernek igaza volt: a madár éneke költői húrokat pengetett, a teliholdat idézte fel. Édes melankólia érzése suhant át rajta.

– Jó a vétel, uram? – nyugtalankodott Shaw ezredes.

– Azt hiszem. Hallgassa meg maga is.

Shaw felvette a fülhallgatót, néhány másodpercig hallgatott, majd összevonta a szemöldökét.

– Van egy kis recsegés. Ki kell küszöbölnünk – mondta a technikusnak. – Hagyja, megcsinálom.

Finoman csavargatni kezdte a gombokat, miközben a kijelzőket figyelte, ahol a nyilak alig észrevehetően elmozdultak. Végre felderült az arca.

– Most hallgassa meg, uram.

Shaw a legapróbb tökéletlenséget sem viselte el a beállításoknál.

– Tökéletes – jelentette ki a tábornok. – Mintha itt lenne az a madár a teremben. Azt mondja, kecskefejő?

– Kecskefejő, uram, de egy különleges fajtája. Arról is olvastam, hogy számos legenda fűződik hozzá. Sajnos nem voltak leírva a könyvben.

– Majd megkérdem Thut – mondta halkán a tábornok. – Ő ismer minden vietnami legendát... Tényleg nagyon különös hang: tiok, tiok, tiok...

Elhallgatott, lelkesen füléhez szorította a hallgatót, s elragadtatással merült a madár énekébe. Sokáig elhallgatta volna, de hirtelen észrevette, hogy minden tekintet rászégeződik a teremben. Sóhajtva visszaadta a fejhallgatót a fiatalembernek, és kihúzta magát.

– Nem látok semmi rosszat abban, hogy a gondolatai költői fordulatot vesznek, és jól teszi, hogy ismereteket szerez a környékről, amit felügyelünk. De ne hagyja, hogy a madár elterelje a figyelmét a feladatáról: emberi hangokat kell fürkésznie, főleg motorzúgást.

A fiatalember biztosította, hogy egyetlen pillanatra sem lankad a figyelme. A tábornok továbblépett, és újabb kérdéseket tett fel. A következő lehallgató arca feszült volt, mintha belső fájdalom kínozná, s kezei gyakran idegesen megremegtek.

– Mi a baj?

– A tücskök, uram!

– Már megint a tücskök?

– Azok az átkozott tücskök, uram! A pokol teremtményei. Nincs még egy zaj, ami ennyire kikezdené az idegeket. Először, néhány percig, még elmegy. Sőt, még egész kellemesen is hangzik. De egy idő után szinte elviselhetetlen kínzás. És az átkozottak órákon át képesek ciripelni. Az egyikük ma egyenesen a szenzorra telepedett. Szörnyű, uram, szörnyű!

– Lássuk csak – mondta ismét a tábornok. Alighogy füléhez emelte a hallgatót, összerándult. Nem először hallotta a tücsköket, ma este azonban szokatlanul zajosak voltak. Az éles hangoktól úgy tűnt, mintha az egész terem vibrálni kezdene körülötte. A zaj időnként valamiféle húros hangszer hangjára emlékeztetett, ám egyetlen zenekar sem tudott volna ennyire barbár hangulatot teremteni. Teste minden idegszála megfeszült. Egy darabig kényszerítette magát, hogy ne tépje le füléről a hallgatót, majd megadta magát, és szemmel látható megkönnyebbüléssel megszabadult tőle.

– Valóban nagyon próbára teszi az idegeket, Shaw. Gyakrabban kell váltani az embereket, ha ciripelnek a tücskök. Elviselhetetlen a hangjuk.

Shaw ezredes bólintott, és feljegyezte az utasítást.

– Utánanéztam a tücsköknek – folytatta a tábornok boldogan, hogy megmutathatja tudását. – Thu meglepő történeteket mesélt ezekről a rovarokról. Jól ismeri őket. Húé környékén nagyon sok van belőlük. Bizonyos

éjszakákon pokoli lármát csapnak. Ha egy tücsök behatol a házba, ami előfordul, ahogy Thu mesélte, szó sem lehet alvásról addig, amíg meg nem találják, és agyon nem csapják. Több is van ma este?

– Nagyon sok, uram. Még több, mint tegnap este. Számos szenzorból ugyanez a zaj árad. Szerencsétlen véletlen.

– Szerencsétlen, de nem váratlan – sóhajtott a tábornok. – Thu szerint ezek a rovarok csak úgy hemzsegnek a hegyekben.

Folytatta a sétát, és egy újabb technikushoz lépett.

– Szinte semmi, uram. Az előbb egy vízityúk kiáltott, de aztán elhallgatott. Azóta semmi... illetve de: egy folyó mormolása, uram.

A konvojok haladását jelző motorzajok mellett a technika csodáinak köszönhetően egyenes adásban hallgathatták a dzsungel természetes éjszakai hangjait a klimatizált lehallgatóteremben. Bármennyire tökéletesek voltak is a szerkezetek, azt nem várhatták a dzsungel füleitől, hogy különbséget tegyenek aközött, mi érdekes a katonai hírszerzés számára, és mi az, ami csak a költői hangulatot teremt meg. A kis szerkezetek éjszakáról éjszakára hűségesen közvetítették a zajokat, a végtelenül gazdag hangokat, a hegyvidéki dzsungel éjszakáit benépesítő kiáltásokat.

Eleinte a személyzet meglepetésként, kellemes meglepetésként fogadta a helyzetet. Nem számítottak a hangokra. Még maga Shaw sem gondolt rá, ma azonban már boldog büszkeség töltötte el szerkezetei tökéletessége láttán. Mindannyian, a fizikusok, a mérnökök, a technikusok, akik egész életüket egyetemek, laboratóriumok és gyárak falai között éltek, éjszakáról éjszakára izgatottan és elragadtatva hallgatták a különös szimfóniát, és hagyták, hogy gondolataik a titokzatos trópusi őserdő ösvényein kóboroljanak. Nem ismerték a dzsungelt, valószínűleg soha nem is ismerik meg, a tudomány azonban karnyújtásnyi közelségbe hozta a vadont Thaiföldnek ebben az eldugott csücskében, melyet minden számukra megszokott kényelemmel felszereltek.

Bishop tábornok maga is élvezettel hallgatta a váratlan hangokat, melyek a Thaiföldön folytatott kémkedést kísérték. Úgy érezte, a hangok segítenek, hogy a személyzet fáradtság és elfásulás nélkül töltsen az egyébként végeérhetetlennek tűnő órákat a fejhallgatók alatt. A szerencsétlenek, akiket a tücskök elviselhetetlen szenvedésre kárhoztattak, természetesen eltérő esetet jelentettek. Ennek ellenére a tábornokot annyira elkápráztatták a dzsungel hangjai, hogy azt tervezte, a háború után könyvet ad ki. A címét már ki is találta: "Az indokínai őserdő hangjai". Amikor éjjel kettő-három óra táján visszavonult a bungalójába, nem feküdt le rögtön, először jegyzeteket készített, melyeknek semmi közük nem volt katonai tevékenységéhez. Az

éjszaka folyamán hallott különös hangokat jegyezte le. Ez a kézirat volt fáradságos munkájának jutalma.

Thu, aki a személyi titkárnője volt, magától felajánlotta, hogy a szabadidejében legépeleli a jegyzeteket. Nagyon hálás volt ezért, hiszen nem vállalta volna, hogy a titkárnő munkaidőben személyes ügyeken dolgozzon. Cserébe különös figyelemmel és kedvességgel bánt a lánnyal, amennyire csak tudta, enyhítette felé a katonai szigort, s igyekezett minél jobban megkönnyíteni beilleszkedését a thaiföldi S Szolgálatba.

Shaw és emberei számára gyerekjáték volt, hogy kihangosítót szereljenek az irodájába, ahol az éjszaka egy részét töltötte, hogy meghallgathassa a legérdekesebb zajokat. Természetesen a kihangosításnak az szolgált ürügyül, hogy a parancsnokot késedelem nélkül tájékoztatni kell minden motorzajról, a legapróbb fémes hangról is, mely járművek vagy fegyverek jelenlétére Utalhatott. Az ő feladata volt, hogy katonai döntést hozzon: mindent összefoglalva ez volt az egyetlen feladata. Gyanús zajok hiányában azonban gyakran előfordult, hogy közvetítette magának a dzsungel természetes hangjait, kifejtve, hogy egy titkosszolgálati tisztnek egyetlen részletet sem szabad elhanyagolnia, bármennyire jelentéktelen legyen is. Így aztán foteljéből fel sem emelkedve hallgathatta a varázslatos hangokat, melyek több száz kilométerről, a Ho Si Minh ösvény vidékéről érkeztek. Bishop tábornok ilyenkor megfeledkezett a háborúról, hagyta, hogy elringassa a különös zene, melynek hangjait lassanként ismerősként köszöntötte.

A kecskefejő hangja sem volt újdonság számára, ugyanúgy, ahogyan a nagy bagoly tompa huhogása sem. Megszokott hangok voltak ezek, nem is zavarták már velük. Csak a ritkább zajokat kapcsolták be hozzá, mint például a zsákmányuk után rohanó vadkutyák csaholását, a szarvascsordák bögését, a gyökereket kiásó vaddisznók rőfögését. Volt néhány még különlegesebb hang is, melyeket a tábornok költői lelkesedéssel ecsetelt könyvében: egy, a ragyogó telihold fényétől felébredt elefánt trombitálása, majd nehéz lábainak ézengéshez hasonló trappolása a kemény talajon... Valamint a gyűjtemény legértékesebb darabja: egy, az aljnövényzetben kúszó tigris kivehető, hosszas szuszogása. Aznap éjjel a tábornok, aki nem volt önző, maximális hangerőre állította a kihangosítót, és kitarta a lehallgatóterembe nyíló ajtót, és egy percre mindenkiel levettette a fülhallgatót, hogy a személyzet egésze élvezhesse a csodálatos hangot.

A tábornok a tücskök zajától csengő füllel lépett irodájába, miután, mint minden este, utasította Shaw-t, hogy közvetítsen minden gyanús zajt, vagy ha az nincs, minden szokatlanabb állathangot. Leült az asztalához. Vele szemben,

a szoba egyik sarkában állt még egy asztal, annál végezte Thu titkárnői és néha fordítói feladatait. Bishop tábornok választotta ki a szolgálatra, és elégedett volt döntésével. Amellett, hogy a lány könnyedén jegyzetelt mindent, amit diktált, amellett, hogy kellemes volt a fiatal vietnami lány csinos, majdnem gyerekes arcát, karcsú alakját látnia, hamar felfigyelt rá, hogy Thu a dzsungel minden hangját ismeri, és bármit be tud azonosítani. Még gyermekkorában tett szert erre a tudásra, amikor a hegyvidék erdőit járta a szüleivel, akik egy európai család szolgálatában álltak. Tévedhetetlenül felismerte minden állat hangját, minden madár énekét. A tábornok nem is kívánhatott volna értékeesebb segítőtársat magának tudományos munkájához.

– Thu bizonyára hamarosan megjön – gondolta mosolyogva.

A lány este kilenctől éjfélig dolgozott. A tábornok ragaszkodott hozzá, hogy ne maradjon tovább. Pedig gyakran felajánlotta, hogy bent marad addig, amíg a főnöke. A férfi már azért is szemrehányást tett magának, hogy ezt a három óra éjszakai műszakot rákényszerítette, de gyakran előfordult, hogy késő este is sürgős jegyzeteket kellett gépelni. Ráadásul nagyon üresnek és szomorúnak tűnt az iroda, amikor Thu nem volt bent. A szolgálatokért cserébe a tábornok szinte korlátlan szabadságot biztosított napközben a lánynak.

Az órájára pillantott, öt perc múlva kilenc. Thu néhány másodpercen belül megérkezik, szokása szerint pontosan. A férfi ismét gyengéden elmosolyodott, ahogy elképzelte, hogy átszeli az irodát, miután tökéletes udvariassággal üdvözölte.

II

Thu sajnálkozva kilépett a hideg zuhany alól, melyet minden este vett vacsora előtt, mióta rendelkezésére bocsátották a bungalót. Résnyire nyitotta a fürdőszoba ajtaját és kiszólt:

– Thi Hai!

Egyedül volt a bungalóban, de az első naptól kezdve, ahogy megérkezett ide, három hónappal ezelőtt, szükségét érezte, hogy benépesítse szállását. Fülét hegyezve várt néhány pillanatot, a képzeletbeli lépteket hallgatva, majd folytatta:

– Add ide a fürdőköpenyem!

Leakasztotta a köpenyt a fogasról, kényelmesen beburkolózott, s közben tovább beszélgetett, maga adva meg a játékhoz szükséges válaszokat is.

– John megvacsorázott?

– Igen, asszonyom.

– Lefektetted. Felöltözöm egyedül. Bemegyek majd *hozzá*, mielőtt elindulok.

– Igenis, asszonyom.

– Várj. Hogy van a kis Thu?

– Azt hiszem, asszonyom, meggyógyult. Már nincs láza.

– Aludjon még ma este John szobájában. Kellemesebb a levegője, mint a te kunyhódnak. Elég nagy az ágy, kényelmesen elférnek benne ketten is.

– Igenis, asszonyom. Nagyon köszönöm.

Thu ismét hegyezte a fülét, a távolodó lépteket hallgatta, majd arca keserű, öreges fintorba rándult. Gyakori volt életében a fájdalmas ellentmondásnak ez a megnyilvánulása. Mindig elkeseredett, amikor fantomjai szertefoszlottak, és magára hagyták kétségbeesésében, vagy ha a szomszédos bázisról hallotta a zúgást, melyet a Vietnam fölé induló B-52-esek keltettek.

Átment a hálószobájába, gyorsan felöltözött, magára öltötte az amerikai hadsereg női egyenruháját. Egyetlen ékszerként egy fehér szalagot engedélyezett magának a nyakára, a gyász jelét. Vonásai még feszültebbek lettek, ahogy megkötötte a selyemszalagot. Átsietett a nappaliba, és gyorsan újra kezdte játékát.

– Boy!

– Parancsol, asszonyom?

– Tálalhatsz. Ma este csak egy kis levest és gyümölcsöt kérek.

– Értem, asszonyom. Gyönyörű mangót kaptam a piacon.

– Köszönöm. Imádom a mangót.

A boy Thi Haihoz hasonlóan szintén csak fantom volt, ugyanúgy, mint John és a kis Thu is. A férfi és a nő férj és feleség voltak, a kis Thu szülei, aki öt- vagy hatéves lehetett.

Vonásai végre ellazultak, ahogy felszolgáltatta magának a rendelt vacsorát. A fantomok valaha léteztek. Thu szülei egy fiatal angol etnológus házaspár szolgálatában álltak, akik a két háború, a franciák elleni és az amerikaiak elleni között hosszabb időt töltöttek Vietnámban, és a hegyvidéki törzsek viselkedését tanulmányozták. Thu apja boyként szolgált, anyja pedig a lányával egyidős kis John dadája volt. Thu keserű nosztalgiával gondolt vissza a csodálatos időszakra és a hegyekben tett utazásokra. Az asszony megszerette, csiszolhatta angoltudását, melyre természetes egyszerűséggel, Johnnal játszva tett szert.

Kitört a második háború. Az angolok elutaztak. A család visszatért szülőfalujába, Húé környékére. Thu sírt, amikor el kellett búcsúznia Johntól. Később szeretetszükségletét második öccsére vetítette át, aki nemrégiben született, és akit anyai gondoskodással vett körül.

Madame Ngha helyesen látta a helyzetet. Csak családias, meghitt környezetben tudott élni. Ezt a hangulatot teremtette meg neki itt a játék. Számtalanszor megpróbálta már azután, hogy lesújtott rá a tragédia, és egyedül maradt a világban. Egy B-52-es bombázás lerombolta a faluját, és szülei és két öccse is az áldozatok között voltak. A vietkong kommandók körében azonban, ahová belépett, képtelen volt életre kelteni maga körül a fantomokat. A dzsungel és a táborozás kényelmetlensége nem nyújtottak megfelelő keretet. Itt szinte minden este sikerült előhívnia őket.

Érdekes módon azonban játékaiban felcserélődtek a szerepek. A szeretett árnyakkal folytatott beszélgetésekben mindig az angol asszony szerepét játszotta el. A szülei a szolgálói lettek. A kis Thu pedig egy aranyos kislány, akit megszeretett, és akivel úgy bánt, mint a saját gyermekével, Johnnal. A szerepcsere magától, az első pillanatban bekövetkezett. Bizonyára az okozta, hogy eddig ismeretlen, csodálatos kényelembe került, háza úrnője lett, modern fürdőszobája volt, elektromossággal felszerelt konyhája és légkondicionálója... nem tudta elképzelni, hogy az igazi Thu, a szerény szolgálók lánya ilyen helyzetbe kerülhet.

Megette a levest és a két mangót, ivott egy csésze teát, majd leszedte az asztalt. Ezután, mivel már nem volt szüksége a boyra, kedvesen elküldte, és átment a hálószobába, melyet képzelete gyerekszobává alakított. Felemelte a szúnyoghálót, az ágy fölé hajolt és megcsókolta a két gyereket, Johnnt és a kis Thui. Halkan kiadta az utolsó utasításokat Thi Kainak, aki távollétében éberrel felügyelte a kicsiket. Mindig jóindulatúan, kedvesen szólt hozzá.

– Nem nagy baj, hogy fenn kell maradnod? Éjfél előtt nem jövök haza.

Elégedetten hallgatta az asszony hangtalan nevetését, mellyel tudtára adta, hogy amúgy sem fekszik le soha korábban. Anyja is mindig későn feküdt le. Utasította, hogy délelőtt tíz óra előtt ne lépjen szolgálatba, pihenje ki magát, majd ő maga gondoskodik a kis Thuról. Biztatta, hogy csináljon magának egy kávét vagy egy teát, majd lábujjhegyen, még egy utolsó pillantást vetve az ágyra, kiosont a szobából, és halkan becsukta az ajtót.

Ugyanilyen csendben haladt végig a nappalin, egy asztról felvette aktatáskáját, és már indulni készült, amikor halk kopogás hangzott az ajtó felől. Kinyitotta a bejárati ajtót, és megremegett, ahogy játéka szertefoszlott. A kertész állt a küszöbön. Valódi, hús-vér kertész volt.

Jávai férfi volt, régóta Thaiföldön élt már. Nem sokkal korábban került az S Szolgálathoz, Bishop tábornok parancsára, aki nagyon szerette a virágokat. Az volt a feladata, hogy kis kerteket alakítson ki a bungalók előtt, ízléssel és szakértelemmel végezte nappali feladatát. Éjjel egészen másfajta

tevékenységet folytatott, melynek titkát az egész központban egyedül Thu ismerte.

A férfi megemelte sapkáját, és egy csokor virágot nyújtott át.

– Úgy gondoltam, jobb, ha ma este hozom el, miss – mondta nehézkes angolsággal. – A futár azt mondta, sürgős.

– Jól tetted, Sutan. Más nincs?

– Csak annyi, hogy mindenki csókolgatja.

– Köszönöm, Sutan. Viszontlátásra.

Sutan visszavonult. Thu beletúrt a csokorba, és egy kis kapszulát vett elő belőle. Egy papírtekercs volt benne, madame Ngha legfrissebb üzenetével.

Thu gyorsan elolvasta, időről időre órájára pillantva. Szerencsére az üzenet nem volt túl hosszú, hamar megjegyezte a lényegét. Ahogy befejezte az olvasást, egy bekezdést még egyszer figyelmesen végigfutott, s általában szomorkás arcára vidám, huncut mosoly ült.

III

– Végre itt van, Thu!

A tábornok hangában sokkal inkább megkönnyebbülés, mint szemrehányás csengett. Thun azonban úrrá lett a lelkiismeret-furdalás. Gyűlölte a gondolatot, hogy hanyagsággal vádolhatják.

– Nagyon sajnálom, uram. Megállt az órám. Tovább maradok bent éjjel.

– Szó sem lehet róla. Már így is elég későn végez.

A fiatal lány arca olyan őszinte elkeseredést tükrözött ötperces késése miatt, hogy a tábornok egészen megzavarodott. Hosszasan gyözködni kezdte titkárnökjét, hogy nincs semmi baj, nem kell szégyellnie magát. Eközben Thu leült az asztalához, kinyitotta az aktatáskáját, és dolgozni kezdett.

– Egyébként sincs ma este semmi érdekes – jegyezte meg a tábornok. – Csak a tücsök. Egyre több van belőlük.

– Abban az évszakban vagyunk, amikor a legélénkebb az éjszakai koncerttevékenységük, urain.

– Tényleg?... És az éjszakai madár, a kecskefejő? Azt hallottam, hogy mindenféle legendák kötődnek hozzá...

– Igen, több legenda is él a hegyi törzsek között. Kovácsmadárnak hívják.

– Kovácsmadárnak?... Már értem! – kiáltott fel elragadtatva a tábornok. – A Tiok, tiok, tiok, olyan a hangja, mint a fémhez csapódó kalapácsé... Na de csak zavarom itt, nem hagyom dolgozni. (És én is csak fecsegek itt, pedig szolgálatban vagyok – tette hozzá magában némi lelkiismeret-furdalással). –

Nos, Thu, majd mesélje el nekem a legendákat, de ne itt, túl sok a munkám. Van kedve velem ebédelni holnap?

Nem ez volt az első alkalom, hogy asztalához invitálta a lányt, aki mindig hálásan fogadta a meghívást. Mindketten papírjaikba merültek, amikor hirtelen kopogás hallatszott az ajtón, és választ sem várva Shaw ezredes rontott az irodába. Viselkedése elárulta, hogy komoly dologról van szó.

– Motorok, uram, teherautó-motorok. Több is van. Bizonyára egy konvoj. Bekapcsoljuk önnek.

Thu felemelte a fejét, és figyelmesen hallgatott, tekintete azonban idegesen rebbant. A tábornok megnyomta a gombot. Az irodát betöltötte a dörmögő zaj.

Motorok hangja, semmi kétség. A járművek nehézkesen, zörögve, recsegve haladtak a göröngyös ösvényen. A tábornok összehúzott szemöldökkel hallgatta a váltakozó erősségű zajokat: ahogy a teherautó a dzsungelfülhöz közeledett, felerősödött a hang, majd ahogy távolodott, lassacskán elhalt, miközben mögötte felerősödött a lehallgató mellett elhaladó következő kocsija. Egyértelmű volt: egy konvoj haladt a Ho Si Minh ösvény egyik ágán.

– A körzethől több szenzor is ugyanezt jelzi, uram – mondta az ezredes. – Megfogtuk őket.

Thu továbbra is nyugtalan tekintettel hallgatott, mintha várna valamire. Hirtelen ellazultak a vonásai, és mélyen felsóhajtott. Egy hang hallatszott, vietnami nyelven énekelve kísérté a motorzúgást.

– Érti, Thu?

– Régi kis dalocska, a sofőrök azért énekelgetik, nehogy elaludjanak a hosszú úton.

– Kétség sem fér hozzá – jelentette ki a tábornok –, konvojjal állunk szemben. Riadóztatom az F-4-eseket.

A dzsungel fülei eljátszották szerepüket, most már az emberi elmén volt a sor, mely Bishop tábornok személyében öltött testet. Meghozta a döntést, a többi már csak a gépies, megszokott munka kérdése.

A tábornok már az első gyanús jeleknél megnyomott egy gombot, mely bekapcsolta a körbe az IBM 360.65.S-t. Ez a gép elemezte és értékelte a befogott jeleket, bemérte a konvojt, s többé egy pillanatra sem eresztette el, kiszámította sebességét, irányát, hosszát, egyenként megszámolta a teherautókat, és a számos dzsungelfülnek köszönhetően minden pillanatban pontosan tudta, hol jár a konvoj.

Bishop tábornok két másik gombot is megnyomott. Az egyik az F-4-eseknek jelzett, melyek egy dél-vietnami bázison felszállásra készen várták a hasonló feladatokat. A gomb segítségével közvetlen összeköttetésbe kerültek az IBM 360.65.S-sel. A második gomb megnyomására egy képernyő gyulladt ki az irodában, s nagy léptékben megjelent rajta a vidék, melyen a

konvoj haladt. Több mozdulatlan piros pont villogott a térképen, ezek jelezték a lehallgatókészülékek helyét. Maga a konvoj vékony kék szalagként jelent meg, lassan kigyózott előre a piros pontok hálózatán keresztül.

– Az elektronika csodája – lelkesedett Shaw most is, mint mindig a hasonló esetekben.

A tábornok komolyan bólintott. Őt is elkápráztatta a technika csúcsberendezése, annál is inkább, mert semmit sem értett a működéséből. Néha, bizonyos éjszakákon előfordult, hogy helyettesét kezdte boszorkánymesternek tekinteni.

A tábornok feladata ezzel véget ért, nem maradt más hátra, mint várni az akció eredményét, mely egyszerre jelent meg a hangosbeszélőn közvetített hangokban és a kijelző képernyőn, alig húsz perccel a riadóztatás után. A motorok zúgását hirtelen bombák zaja nyomta el. Egy percig sem tartott a hangzavar, s a dzsungelre néma csend telepedett. A támadás véget ért. Az F-4-esek eljátszották szerény szerepüket. A dzsungel fülei megsemmisültek. Másnap éjjel majd újakat szórnak le helyettük. A konvoj bizonyára súlyosan megsérült, ha teljesen el nem pusztult.

– Hol történt? – kérdezte Bishop tábornok közömbösen.

Shaw nem tudta. Egyetlen pillantást, sem vetett a környék térképére. A tábornok a képernyőn megnézte, melyik területről volt szó, majd elővette a vezérkari térképet, és megpróbálta beazonosítani a vidéket.

– Egészen közel volt a három határhoz: Vietnamhoz, Kambodzsához és Laoszhoz... Egy fennsíkféleségen, egy nagyon tagolt hegység részben... A térkép szerint különösen sűrű arra a dzsungel. Ha a térkép pontos, semmiféle ösvény nincs arra. Furesza ötlet arra vinni a konvojt, nem gondolja, Thu?

A tábornok gyakran szükségét érezte, hogy kiemelkedjen a mechanikus környezetből, melyben dolgoznia kellett, és megvitassa az akciók emberi oldalát is. Shaw hiányában, akit szemmel láthatóan képtelenség volt meggyőzni a tények ilyenfajta értelmezéséről, Bishop a titkárnőhöz fordult. Nagyra értékelte véleményét.

– Valóban elég különös, uram – felelte a lány. – Bizonyára azt hiszik, hogy becsaphatnak minket, ha szokatlan útvonalakat választanak. Nem hiszik, hogy eszünkbe jutna pont ott bombázni a dzsungelt.

– Biztosan így van, Thu. Nagyon tévednek. Mindenhol ott vannak a füleink. Ismét a térkép fölé hajolt, és morogni kezdett:

– Milyen vackok ezek a térképek! Van itt egy név, de képtelen vagyok elolvasni. Nézze csak, Thu! Magának jobb a szeme, mint nekem.

– Nagyon kis betűkkel írták, uram... de... igen, ez az... a százezer bivaly fennsík, uram.

– Százezer bivaly fennsík? Különös név... mindenesetre elég költői.

– Jól ismerem azt a vidéket, uram – folytatta Thu vidám mosollyal. – Jártam ott a szüleimmel. A hegylakók nevezték el így. Ha jól emlékszem, azért, mert nagyon gazdag vadban.

Megszólalt a telefon. A tábornok felvette a kagylót, néhány szót váltott a hívóval, majd letette.

– Megerősítették a támadást – mondta röviden. – Úgy tűnik, sikeres volt. Még egy konvoj, amelyik nem jut el sértetlenül délre. Ebből majd megtanulják, hogy közlekedjenek a százezer bivaly fennsíkon.

Shaw ezredes visszavonult, ismét elfoglalta helyét a lehallgató teremben, A tábornok néhány percre papírjaiba merült, majd az órájára pillantott.

– Thu, késő van, és ma már nincs szükségem magára. Menjen, feküdjön le.

A lány tiltakozott, bizonygatta, hogy nem fáradt, a tábornok azonban atyai szigorral aludni küldte.

– És ne felejtse el, hogy holnap együtt ebédelünk. Elmeséli majd a kovácsmadár legendáját – mondta búcsúzóul.

Thu engedelmeskedett, összerendezte a papírjait, majd kilépett az éjszakába, és bungalójába indult. Halkan, nehogy felébressze Johnt és a kis Thut, nevetve elmesélte Hhi hai-nak, milyen új, szórakoztató játékot talált ki megint a drága Ngha néni.

Egyedül maradván a tábornok megpróbált jelentést fogalmazni a vezérkarnak, gondolatai azonban máshol jártak. Felállt, sétált néhány lépést az irodájában, nyújtózott egyet, majd visszaült az asztalához, és halkan azt motyogta magában:

– Végül is jó munkát végeztem ma éjjel. Megérdemlek egy kis kikapcsolódást.

Néhány pillanatig még habozott, majd áttelefonált Shaw-nak:

– Kapcsoljon be hozzám néhány hangot a dzsungelből, Shaw – mondta, a rosszkedőn ért kisdiák megszeppent hangján. – Fáradt vagyok, attól majd felébredek... Igen, nem baj, ha nincs semmi különös... persze ne a tücsköket!... Legyen mondjuk a kovácsmadár... Hogyan? Ja, persze, a kecskefejő, az éjszakai madár, a tiok, tiok, tiok, na! Ma este szükségem van rá. Unatkozom.

IV

Az ügyletet mesterien építették fel, minden apró részletben a tökéletességre törekedtek, amiben pontosan felismerhető volt madame Ngha különös

tehetsége. Személyesen ellenőrizte az összes előkészületet. Tervei szerint a mostani eljárás egy hosszú sorozat első darabját képviselte. A felkészülés két szakaszból állt: az egyikre a százezer bivaly fennsíkron került sor, a másikra onnan mintegy ötven kilométerre, egy, a teherautók számára lényegesen könnyebben járható területen.

Az előkészületek egyes elemei komoly figyelmet és pontosságot követeltek. Az első magnófelvételek nem jelentettek különösebb nehézséget, madame Ngha mégis ragaszkodott hozzá, hogy Wang doktor mellett személyesen felügyelje a munkálatokat. A felvételekre Észak-Vietnam egyik eldugott szegletében került sor, ahová az ellenséges gépek csak ritkán törtek be. A legfontosabb felszerelést, a közönséges magnetofont egy hozzávetőlegesen feltört ösvény szélére, egy fátörzsre helyezték, a teherautók pedig egymást kis távolságból követve elhaladtak előtte. Az utat akadályok, kövek, gyökerek nehezítették, melyek pontosan olyanok voltak, amilyenekkel a valódi konvojok is találkozhatnak dél felé vezető útjukon. A sofőrök a Ho Si Minh ösvény gyakorlott pilótái voltak. A legtapasztaltabbakat választották ki a feladatra, akiknek titoktartásában tökéletesen megbízhattak. Köztük volt a sofőr Nam is. Meglepetés nélkül fogadta a kapott utasítást: vezessen ugyanúgy, ahogyan szokott, habozás nélkül dolgoztassa meg a motort, kínozza meg a sebességváltót, nyomja tövig a gázt, vagy csikorgássá a fékeket, ha úgy adódik. A felvételre magától értetődően éjszaka került sor. Nam szóról szóra betartotta a parancsokat. Bár nem értette meg munkájuk fontosságát, azt pontosan érezte, hogy egyáltalán nem játékról van szó. Amikor madame Ngha megkérte, hogy dúdolja el az ismert dalocskát (megnyugtató jelzésként Thu számára), mosolyogva engedelmeskedett, tudva, hogy Vietnam hölgyének mindig helyén az esze, még ha a látszat mást mutatna is.

Mindössze hat teherautóval dolgoztak. A járművek, miután egymás után elhaladtak a magnetofon előtt, tettek egy nagy kört, majd ismét a készülék elé értek. A magnót előzetesen beállították, hogy a szalagról törölje a csendes szakaszokat, és a motorzúgás folyamatos zaját rögzítse... Többszöri próbálkozás után, melyek csak félig sikerültek, madame Ngha és Wang doktor végre úgy ítélték meg, tökéletes az illúzió: a hang pontosan olyan volt, mintha egy hosszú konvoj igyekezett volna utat vágni magának a göröngyös, nehéz ösvényen. Az előadásról több szalag is készült.

A tücsök felvétele nehezebben ment, és több próbálkozást igényelt, nem mintha nehéz lett volna beszerezni a rovarokat. Thu nem hazudott, amikor azt mondta, hogy Vietnam egyes területein csak úgy hemzsegnek ezek az állatok. Miután jutalmat ígértek néhány faluban a gyerekeknek, hamarosan összegyűlt a felvételekhez szükséges mennyiség. A következő lépés lényegesen kényesebb volt: hogyan vegyék rá a tücsköket, hogy parancsra ciripeljenek,

miközben folyamatosan a magnókészülék közelében maradnak. A tücskök csak az éjszaka egy bizonyos szakaszában ciripelnek, és csak akkor, ha szabadnak érzik magukat. Rengeteg türelemre volt szükség, valamint kis zöld ágakból épített ketrecekre, melyek megakadályozták, hogy a rovarok elmenjenek, mégsem keltették bezártság érzetét. A nehézségeket mégis csak akkor sikerült leküzdeni, amikor az egyik tisztnek eszébe jutott, hogy mesterségesen állítsák elő a koncertet, és az egyik falusival készítettett egy hegedűt, melynek hangja hasonlított a tücskök zenéjére. Annyira azért nem hasonlított, hogy madame Ngha elfogadta volna a felvételhez (ragaszkodott hozzá, hogy tervébe egyetlen hamis hang se kerüljön), arra azonban jó volt, hogy a tücsköket élénk ciripelésre készítette. Amikor elkészült a megfelelő számú felvétel, madame Ngha nekilátott, hogy előkészítse a terepet.

A zsarajok, fellelkesülve a jutalom ígértétől, s különösen égve a vágytól, hogy szolgálatot tegyenek neki nagy segítségére voltak. Madame Ngha először is megkérte őket, hogy alaposan fésüljenek át egy különösen veszélyes ösvényszakaszt, ahol egy fontos konvojt kívánt átvezetni. A terület hemzsegett a dzsungel füleitől. Több mint százat találtak az alig húsz méter széles sávban. A nagyobb sugarú kutatás túl sok időt vett volna igénybe, s szükségtelen is lett volna a tervéhez. Mok kijelentette, hogy több lehallgató nincs a mintegy harminc kilométer hosszú szakaszon. Madame Ngha minden berendezés mellé felállítatott egy magnókészüléket, a tücsökciripelésről készült szalaggal. A veszélyes útszakaszt ezzel felszabadították.

Sokat tanakodott, mire emellett a taktika mellett döntött. Egyszerűbb lett volna, ahogyan Van javasolta, leszerelni a füleket. Wang doktor régóta tanulmányozta már őket, és az önmegsemmisítő rendszer ellenére felfedezte, hogyan kezelheti károsodás nélkül a kis szenzorokat. Madame Ngha azonban attól tartott, hogy a teljes csend gyanús lehetne abban a körzetben, melyben az ellenség fáradságot nem kímélve százával helyezte el készülékeit. Attól is félt, hogy bármit mondjon is Mok, esetleg néhány szenzor elkerüli a zsarj vadászok figyelmét, és az amerikaiak mégis meghallják a konvoj zaját. A tücskök távol tartják az illetéktelen füleket, hiszen minden más hangot elnyomnak az ösvény mentén. Madame Ngha soha semmit nem bízott a véletlenre: Észak-Vietnamban berendeztette a dzsungelszakasz tökéletes másolatát, és próbát tett a magnószalagokkal. Az eredmény meggyőző volt.

Miután a valódi útvonalat ily módon felszabadították, hasonló eljárással kijelölt egy útirányt a százezer bivaly fennsíkon, egy ivóhely közelében, pontosan ott, ahol, ahogyan Dzsú a patanyomok alapján megállapította, az állatok rendszeresen, az éjszaka egy adott órájában felfrissítik magukat.

Alig tucatnyi dzsungelfület találtak a területen, a tervhez azonban ez is elegendő volt. A kínai specialista óvatosan felemelte és áthelyezte őket, úgy,

hogya a bombák pontosan oda hulljanak le, ahol a leggazdagabb zsákmányra lehet számítani. Mellettük elhelyezték a magnókészülékeket is a megfelelő, vagyis a konvoj hangjait rögzítő szalagokkal.

Egyszeri tevékenységhez elegendők voltak ezek az előkészületek, madame Ngha azonban nem akarta ennyiben hagyni a dolgot, és gondolt a felderítő repülőgépekre is, melyek másnap könnyedén felfedezhették volna a csalást. A helyszínre szállítottatott néhány roncsot, hogy a pilótákat az a kép fogadja, amelyre számítanak. Az ösvény mentén mindenféle heverték kiégett teherautók. Emberek vitték a fensíkra a hátukon, kerékpáron vagy hirtelenjében összeeszkábált talicskákon, csupa hangtalan szállítóeszközön. A szállító katonáknak szörnyű büntetéseket kilátásba helyezve megtiltották, hogy egyetlen szót is szóljanak munkájuk közben. Az óvintézkedés azonban felesleges volt. A sofőr Namhoz hasonlóan, bár pontosan nem tudták, mi a tevékenységük célja, megérezték, hogy valamiféle izgalmas csalásról van szó, és a titokzatosság iránt fogékony ázsiai lelkük minden lelkesedésével azon voltak, hogy a trükk sikerrel záruljon.

Nehéz szívvel ugyan, hiszen az üzemanyag ugyanolyan értékesnek számított, mint a lőszer, madame Ngha feláldozott néhány hordó benzint és gázolajat is, hogy megteremthessék a teljes illúzióhoz szükséges tüzfészeket.

Nem maradt más hátra, mint annak a megszervezése, hogy a magnószalagok a Dzsú által megjelölt időpontban meginduljanak. Ez a feladat Wang doktorra és a csapatára hárult, akiknek semmiféle nehézséget nem jelentett. A beállítás után lábujjhegyen visszavonultak, hagyták, hogy a dzsungelbe visszatérjen a megszokott nyugalom, és a bivalycsordák újra a vízhez merészkedjenek.

A kettős eljárás kettős sikert eredményezett, tökéletesen igazolva a gondos előkészítést. Hó apó nagyon elégedett volt, s személyes üzenetben mondott köszönetet mindazoknak, akik részt vettek a titkos akcióban, beleértve kedves Thu húgocskáját is. A lány legfrissebb jelentésében közölte, hogy a csalást még csak nem is gyanították az amerikaiak.

Az F-4-esek fedélzeti komputerüknek engedelmessé, melyet az IBM 360.65.S vezérelt, pontosan azon a helyen dobták le bombáikat, ahonnan a dzsungel fülei jeleztek, a kívánt időpontban, s kellően nagy hatósugárban ahhoz, hogy bőséges zsákmány várja azokat, akik ésszerű távolságból figyelték az eseményeket.

Az eredményt hajnalban mérte fel egy vietnami katonából és hegyi vadászokból álló felderítő csapat. Két vadbivaly-csordát tizedelt meg a támadás, több mint negyven gyönyörű, hatalmas állat maradt a helyszínen,

nem számítva a kevésbé fontos vadakat, őzeket, hegyi nyulakat, vadpávákat, örvösgalambokat, melyek szintén áldozatul estek a robbanásoknak.

Madame Ngha utasításait követve a zsákmányt két egyenlő részre kellett volna osztani, most azonban Mok állta a sarat, és győztesként került ki az udvariassági csatározásból. Csak tíz bivalyt és néhány apróbb vadat akart elvinni, melyek bőségesen elegendőek ahhoz, hogy az egész falunak legyen mit ennie több holdon át. A vietnamiak zsákmányrészét azonnal megtisztították, és egy föld alatti bázisra szállították, ahol már egy hozzáértő csapat várta, hogy feldolgozza és tartósítsa a húst. Hoan tábornok csapatai kitörő lelkesedéssel fogadták a vadat, hiszen ezen a vidéken gyakran alig leküzdhető nehézségekkel találták magukat szemben az élelmezés terén. Mindenki remélte, hogy az eljárást többé-kevésbé rendszeresen újra megismételhetik majd. Így is lett, hol több, hol kevesebb zsákmányra tettek szert, ám mindig volt mit enniük. Az amerikai repülőgépek bombázásai tehát részleges megoldást nyújtottak több ezer, a Ho Si Minh ösvény mentén tevékenykedő ember ellátási problémáira.

Madame Ngha aznap reggel egy másik központban várakozott, egy, az ösvénytől távolabb eső állomáson, ott, ahová hajnalban a valódi konvojnak érkeznie kellett. A csel második eleme is tökéletesen sikerült. A teherautók épségben megérkeztek, nem hiányzott egyetlen kocsis, egyetlen zsák rizs, egyetlen láda lőszer sem. A nagyjelentőségű konvoj még a várható időpontnál hamarabb is megérkezett, gyorsabban haladt, mint általában szokott.

Mindezt a tücsöknek köszönhatték. A sofőr Namot, aki mostanra állandó felvezető lett az ösvénynek ezen a szakaszán, beavatták a hangok álcázásába, és felkérték, ne távolodjon el a kijelölt útról. Hamar felfedezte, hogy ez az utasítás jelentősen megkönnyíti a dolgát, hiszen a hangos tücsökciripelés tökéletes támpontokat nyújtott. Ezért növelhette valamivel a sebességet, könnyedén vezetve a konvojt, s útjukat győzelmi indulóként kísérte az éles hangú tücsökzene.

Aznap reggel, a kettős győzelmet ünnepeelve madame Ngha máris azt tervezte, hogyan rendezze el a többi hasonló csel. Attól tartott, ha túl sok és túl erős a tücsökciripelés, az felkeltheti az ellenség gyanúját. Ezért aztán, hogy válogathasson az eszközök között, megbízott egy csoportot, hogy tanulmányozzák az éjszakai dzsungel jellegzetes hangjait.

Madame Ngha leginkább attól tartott, hogy az amerikai lehallgatóközpontban felfigyelnek rá, hogy a tücsökciripelés egy adott vonal mentén, Északról Dél felé húzódva erősödött meg. Ebbéli félelmei meglehetősen megalapozatlanok voltak, s Thu hamarosan meg is nyugtatta a

kérdést illetően: a tücsök kérdésében Bishop tábornok nem továbbította az adatokat az IBM 360.65.S-nek, így a ciripelés koordinátái ismeretlenek maradtak.

A NAPALM

I

Ami szippantott egyet a pipából, melyet az előbb meggyújtott, majd hirtelen jött kedvesség! hullámában a mellette ülő madame Ngha felé nyújtotta. Az asszony komolyan köszönetet mondott, két hosszút szippantott, és úgy tűnt, nagyra értékeli a dohány kesernyés ízét. A beszélgetés, mely eddig általános, könnyed témákról folyt, most komolyabbra fordult a két asszony között.

– Nem a hegylakók hibája – mondta Ami –, hogy egy ideje nem olyan gyümölcsöző a vadászat.

– Tudom. Az ellenségeink tehetnek róla, akik új fegyvereket alkalmaznak.

Családias vacsora zárta le az ünnepet, melyen a zsaraj vadászokat látták vendégül. Fényes nappal került sor a találkozóra, egy természetes és biztonságos menedékhelyekkel teli állomás közelében. Mindenféle mély barlangok nyúltak a sziklákba, melyekben el lehetett rejtőzni az esetleges légitámadások elől, a főzés füstjét pedig hosszú föld alatti járatokon keresztül távolabbra vezették. Aznap nem volt riadó, semmi nem zavarta meg az egyszerűen és kellemes hangulatban folyó szórakozást. Énekeltek, táncoltak, és megtekintették egy vándor színtársulat előadását.

A hasonló ünnepek nem voltak ritkák a Ho Si Minh ösvényen. Hó apó támogatta a művészetet, és utasította a legjobb komédiásokat, hogy amilyen gyakran csak lehet, szervezzenek előadásokat a katonák számára. A színészek megtiszteltetésnek vették a feladatot, és készséggel engedelmeskedtek, néha még a háború legforróbb pontjain is felléptek, hogy erősítsék a katonák erkölcsi tartását és politikai hitét. A bemutatott darabok mindig utaltak a politikai eszmékre és a harcokra. Egyszerűek és mindenki számára érthetőek voltak, gyakran humorosak is, de mindig hatékonyan szolgálták a fiatal Köztársaság ügyét.

Aznap meglehetősen nagy ünnepeket tartottak. Madame Ngha akarta így, hogy méltóképpen megünnepeljék az új barátokkal, a zsarajokkal kötött szövetséget. Ahhoz is ragaszkodott, hogy maga is, bár hivatalosan nem

elnökölt, aktívan részt vegyen a szervezésben, és szokásához híven mindenbe beleüsse az orrát, és ahányszor csak teheti, a nép közé vegyüljön.

Más oka is volt rá, hogy jelen legyen. Ami is eljött, és találkozni szeretett volna vele, ahogyan Ami is alig várta, hogy megismerkedjenek. Madame Ngha az előadás alatt a hegylakók között foglalt helyet, néha lefordított egy-egy mondatot, ha a színészek arcjátéka nem volt elegendő a történet megértéséhez, ami ritkán fordult elő. A hegyvidéki törzs tagjai, úgy tűnt, ugyanolyan jól szórakoznak, mint a vietnámi katonák: mindkét táborból nevetés, hangos tetszésnyilvánítás hallatszott.

Az előadást gondosan elkészített ebéd követte. Van, aki számtalan különböző feladat ellátására alkalmas volt, személyesen felügyelte a főzést, főnökasszonya utasításait követve, s maga választotta ki a szakácművészethez különösen értő fiatal lányok csoportját, hogy elkészítsék a hagyományos vietnámi finomságokat. Az ösvényen ritkaságszámba ment a hasonló nagyszabású ünneplés, madame Ngha azonban biztosította a feltételeket. Ami mellett ülve gondoskodott róla, hogy vidám és szívélyes legyen a hangulat, s erőfeszítéseit teljes siker koronázta. A vendégek, a zsaráj vadászok, a rendfokozattól függetlenül meghívott katonák és a teherautó-sofőrök jókedvűen barátkoztak. A vietnamiak és a hegylakók mostanra nagyjából megértették egymást, mindenki megtanult néhány szót a másik nyelvén, vagy, meglepő hatást keltve, a francia nyelvhez folyamodtak, melyre néhányan még emlékeztek a múlt maradványaként. Egyedül az őrszem maradt félrehúzódva a fegyverek tövében, diszkrétén, szinte láthatatlanul állt ott. Az ünneplők aznap megfélemlíthettek róla, hogy a háború egyfolytában a dzsungel körül ólálkodik. Az étkezés végeztével a zsarájok meggyújtották pipáikat, s időről időre a katonáknak nyújtották őket. Ami madame Nghának ajánlotta a sajátját, s látszott, hogy a vietnámi asszonyt mélyen meghatja a figyelmesség.

– Az ellenségeink tehetnek róla, megváltoztatták a taktikájukat – ismételte madame Ngha. – Már alig használnak robbanó bombát, inkább napalmot dobnak le.

– Napalmot?

Madame Ngha elmagyarázta, hogy ennek a készítménynek, vagy a foszfornak az alkalmazásából óriási hő fejlődik, mely feléget minden növényt, így az ellenséges felderítő repülők könnyebben ellenőrizhetik a veszélyesnek ítélt területeket.

– Ezt jelentették a vadászok is – bólintott Ami. – De a levelek és a növények mellett ez a napalm...

Tökéletesen megjegyezte a napalm szót, s egyértelműen látszott, hogy nem is fogja elfelejteni. Mostanáig alig néhány szót szolt, megelégedett azzal, hogy a vendéglátóját figyelje és hallgassa. Megvárta az étkezés végét, ahogy udvarias emberekhez illik, hogy áttérjenek a komoly témákra. A zsarájokat ösztönös udvariasságuk a fejlett ázsiaiakkal vagy a nyugatiakkal egy szintre emelte.

A falu vadászai olyan csodálatos képet festettek Aminak a vietnami asszonyról, hogy élemedett kora és a dzsungelben megteendő hosszú út ellenére azonnal, örömmel elfogadta a meghívását. A vadászok bambuszból széklet fabrikáltak neki, abban hozták idáig.

Madame Ngha megérezte, mennyire fontos személyiség az öregasszony, és mindent megtett, hogy jó benyomást tegyen rá. Tudta, hogyan veheti le az embereket a lábukról, ha úgy hozza a szükség. Ráadásul régóta várta már, hogy személyesen is véleményt alkothasson az öreg zsaráj asszonyról, aki mintegy királynőként uralkodott törzse felett. A véleményalkotáshoz azonban nem kellett tetőtől talpig alaposan szemügyre vennie vendégét, ahogyan az tette vele. Két-három megjegyzés, néhány szemvillanás elegendő volt ahhoz, hogy felmérje, s azonnal megértette, miért hallgatnak tanácsaira a zsarájok. Már a pipa odakinálása előtt is látszott, hogy a két asszony értéke szerint becsüli egymást.

Ami vetette fel elsőként a legfontosabb problémát. Ahogyan megjegyezte, a közelmúlt zsákmánykereső akciói sikertelenül végződtek. Egyedül csak az elmúlt hold kimondhatatlan bősége feledteti a kudarcot.

– A levelek és a növények mellett ez a napalm felégeti az áldozatul esett állatok testét is. Ehetetlenné égnék. A vadászok csak elszenesedett csontkupacokat találnak.

– Pontosan. Én is tudom. A vadászat ilyenkor teljesen értelmetlenné válik. Azt hiszem, nekünk is módosítanunk kell a taktikánkat, meg kell próbálnunk olyan helyekre irányítani a napalmot, ahol a legkevesebb a vad. Ami mit gondol erről?

– Ami azt gondolja, hogy a vadászoknak igazuk volt. A vietnami asszonymak megvan a hatalma és a bölcsessége.

– A hatalom a vezérünk kezében van.

– Hallottam már róla.

– De mindent megteszek, hogy segítek neki.

– Mi is megteesszük, ami tőlünk telik. Most már tudjuk, kik a barátaink... Tényleg, el akartam mondani neked, hogy egy ideje átalakítottuk az imádságunkat, amivel a háború távol tartását kértük.

Ebben is a hegylakók ázsiai ösztöne mutatkozott meg: közönséges, illetlen dolog lett volna egyenesen a lényegre térni. Kerülőutakat kellett beépíteni a

beszélgetésbe, melyek a leggyakrabban valamiféle bókot tartalmaztak a másik felé. Madame Ngha, akinek ereiben érzékeny kínai vér folyt, semmi kivetnivalót nem talált ebben az udvariassági formulában, éppen ellenkezőleg, bátorította Amit, hogy folytassa.

– Az imánk sok-sok hold óta ugyanúgy kezdődött:

Ó, urunk, tűz királya. Minket, akik itt vagyunk, körbevesznek, tönkretesznek a vietnamiak és a kambodzsaiak...

Megállt, madame Nghát figyelte, de az asszonynak egy pillája sem rebbent.

– Nagyon szeretem a zsaráj imádságokat – mondta egyszerűen. – Nem mondaná el nekem az egészet?

Az öregasszony meghajolt és folytatta:

...Mi, akik itt vagyunk, nem tudunk többé földet művelni, vetni, aratni. Nekünk, akik itt vagyunk, sok halottunk lett, sok holttestünk a harcok miatt. Mi, akik itt vagyunk, a te segítségedre számítunk, és könyörgünk neked...

Elmondta az egész imádságot, mely azzal fejeződött be: *"Öld meg az ellenségeinket, azokat, akik gonoszok a törzsünkkel, öld meg őket most ebben a pillanatban."*

– Ez volt az ima azelőtt. De, ismétlem, most az egész faluban megváltoztattuk az elejét. A vietnamiak helyére a repülő emberek kerültek.

Madame Ngha bensőjét melegség járta át, szemében büszke elégedettség csillant. A most hallott szavak azt igazolták, hogy politikája sikerrel járt. Ami egy pillanatra elhallgatott, majd, a szükséges kitérő végeztével, ismét visszatért a lényegre.

– Azt mondtad, megpróbálok olyan helyekre dobálni a napalmot, ahol kevés a vad. Azt feleltem, hogy megteszünk minden tőlünk telhetőt, hogy segítsünk neked. A vadászaink ismernek olyan hegyeket, ahol szinte egyáltalán nincsenek állatok, és a napalm nem sok kárt tehetne.

– Köszönöm.

Ami elhallgatott, parázsló pipája szemlélésébe merült.

– Azok a vidékek – folytatta végül –, ahol régen a rizst ültették. Másképp különben a bivalyok és a szarvasok gyorsan tönkretették volna a vetést.

Közömbös, túlságosan is közömbös hangon ejtette ki a szavakat. Tekintete, melynek tisztaságából és átható erejéből semmit sem tompított az öregség, szokatlanul, semleges kijelentéséhez mérten aránytalanul felragyogott. Madame Ngha, aki megtanulta, hogyan olvasson az arc jelzéseiből, teljes bizonyossággal tudta, hogy a megjegyzés nem véletlenül hangzott el. Mégis

úgy tett, mintha semmit nem vett volna észre, és egyszerű udvariassággal folytatta:

– Nagyon hiányozhat a rizs. Nem lehet csak vadhúson élni.

– Nem lehet. Rizs kell. És azok az apró kis vetések, amiket a falu körül kialakítottunk, nem teremnek. Nem volt jó a föld. Teljesen halott. El kellene költöznünk, ahogyan régen két-három évente elköltöztünk.

Újabb csend következett, melyet madame Ngha tört meg.

– Adhatnék talán vetőmagot.

– Köszönöm. De nem az kell. Azt mi is tudnánk szerezni. Nem. Az igazi nehézség...

Újabb hallgatás. Az öregasszony előrehajolt, és lázasan beszélni kezdett. Madame Ngha felismerte, hogy végre a megbeszélés lényegéhez értek.

– A legnagyobb nehézség – mondta Ami – a felégetés. A hegyirizs ültetéséhez először fel kell égetnünk a dzsungel egy részét.

II

Madame Ngha ezúttal halvány pislogással adta jelét érzelmeinek, mely azonban távolról sem tükrözte azt a lelkes, tiszteletből és ujjongásból összeálló szellemi örömet, melyet érzett, amikor felismerte, miről beszél az öregasszony.

A két asszony négy szemközt tárgyalt. Körülöttük a katonák összeszedték az edényeket és az ételmaradékot. A zsarajok némán pipáztak. Madame Ngha lassan körbefuttatta tekintetét, majd minden sietség nélkül válaszolt.

– Értem. Mielőtt elvetnék a rizst, először fel kell égetni a dzsungelt, hogy kiirtsák a növényzetet, és a fény elhatoljon a földre. Feltételezem, mostanában nem könnyű felgyújtani a dzsungelt.

– Így van – helyeselt Ami, boldogan, hogy félszavakból is megértették.

– Több okból is nehéz lehet. Először is a tűzük odavonzaná a repülő embereket. Másodszor az évszak sem igazán alkalmas, nem igaz? Már leesett az eső. Az erdő nedves, és a tűz nem terjedne magától.

– Magától nem, pontosan így van – helyeselt tovább Ami.

– A tűzhez tehát meg kellene locsolni az erdőt, mondjuk benzinnel.

– Így csináltuk régen. Most viszont nem tudunk benzint szerezni.

– Benzin... vagy napalm, nem igaz? – kérdezte madame Ngha mosolyogva.

Az ünnep kezdete óta először Ami is elmosolyodott.

– A vietnami asszony még furfangosabb, mint azt a vadászok gondolják – mondta. – Kitalálta a tervemet. Most már tudja, milyen engedélyt akarok kérni.

– Aminak nincs szüksége semmiféle engedélyre. A dzsungel mindenkié, elsősorban pedig a zsarájoké, akik benne élnek.

– Mégis szeretném, ha engedélyt adnál. A katonáid meglepődnének, ha látnák, hogy az embereink éjszaka a napalmtól égő földeken járnak.

– Tehát ez a terved, ha jól értem. Felhasználni és bevetni a felégetett területeket. Ezzel megspórolhatnátok a munkátok egy részét.

– Méghozzá a legnehezebbet. Pontosan így van. Az embereink már több kedvező területet is találtak. A földről eltűnt minden növény, sokkal alaposabb volt a tisztítás, mint nekünk valaha is sikerült. A hamu termékennyé teszi a talajt. Könnyedén kinő a rizs. Meg a manióka.

Madame Ngha gondolataiban megvizsgálta a terv minden oldalát, melynek lényege tökéletesen egyezett saját véleményével és a háborúról alkotott képével. Mégis gondterheltnek mutatkozott, és ellenvetést tett.

– A repülő emberek meglátják, hogy nő a rizs – mondta. – Van szemük, és egy szemüvegük, amivel nagyon messzire ellátnak. Azt fogják hinni, hogy mi hasznosítjuk az így előkészített talajt, és visszajönnek a gépeikkel, hogy mindent kiirtsanak.

– Zöld fűvet fognak látni. A tűz után mindig kinő a fű, ha nem tépik ki. Nem fognak rájönni, hogy rizs. Azt fogják gondolni, hogy vad növények, feltéve ha...

– Ha?

– Ha odafigyelünk, és rendszertelenül vetjük el, nem pedig rendezett sorban, ahogyan az alföldi parasztok. Elvetnénk közé maniókát is, ami pontosan úgy néz ki, mint egy vad hajtás. Ezernyi más módja is lehet, hogy becsapjuk őket. Csak végig kell gondolni.

– Ami biztos lehet benne, hogy a katonáim semmiben nem fogják zavarni a terveit – kiáltott fel madame Ngha tőle szokatlan lelkesedéssel. – Most már tudom, hogy Ami szelleme még bölcsebb és még furfangosabb, mint az enyém. Nekem ez sosem jutott volna eszembe.

Az öregasszony tiltakozva lehajtotta a fejét.

– Néha sugallatot kapok a szellemektől mondta szerényen. – Különb is, ott fenn semmi más dolgom nincs, mint gondolkozni.

– Nekem sosem jutott volna eszembe – ismételte a vietnami asszony. – Ezerszer köszönöm. Mi is követni fogjuk a programodat, az ösvény más pontjain, hogy ne zavarjunk titeket. Nálunk is ritka a rizs. Kénytelenek vagyunk elszállítani, hogy élelmezzük a déli csapatainkat, és ez sokba kerül.

– A dzsungel hatalmas. Az ösvények, melyeken a katonáid járnak, hosszúak, és sok van belőlük. Most, hogy belekezdtek, a repülő emberek mindenfelé csinálnak majd bevethető területeket. Kicsik lesznek a mezők, az aratás pedig valószínűleg sovány, de több ezer kis rizsföld lesz, lesz mit enniük a tiednek és az enyéimnek. Hála a napalmnak.

Az ünnepség véget ért, a komoly ügyeket mindenki megelégedésére elrendezték. Ami és a zsarájok visszaindultak a falujukba, hogy áldozatot mutassanak be, és imádkozzanak a Föld szelleméhez, hogy bőséges legyen a termés. Madame Ngha sokáig gondolataiba merült, agytekervényeit felszította a beszélgetés. Nagyratörő tervet állított fel, és úgy döntött, másnap azonnal az Elnök elé terjeszti.

Tervén elmélkedve érkezett meg kisszámú kísérete társaságában a dzsungelnek arra a pontjára, ahol a kocsi várta, hogy visszavigye Északra. Elhelyezkedett hátul, a meglehetősen kényelmetlen ülésen, és jelt adott az indulásra. Van maga mellé fektette aktatáskáját. Bármennyire göröngyös volt is az ösvény, madame Ngha sosem vesztegette az idejét, és minden percet felhasznált. Amikor éppen nem félig lehunyta szemmel gondolkodott, jelentéseket böngészett, fontos iratokat olvasott át, vagy jegyzeteket készített.

Ma azonban az aktuális kérdést végiggondolta már, elméjében egységes képpé állt össze a terv, mely annyira egyszerű volt, hogy nem is kellett, jegyzeteket készítenie. Egy beszélgetés Hó apóval elegendő lesz, hogy rátérjenek a gyakorlati megvalósításra. Nem volt egyetlen sürgősen átnézendő dokumentum sem. Madame Ngha örömmel fogadta, hogy néhány órára kikapcsolódhat.

A magának engedélyezett szabadidőt azonban soha nem az alvásnak vagy a teljes pihenésnek szentelte. A kikapcsolódás számára annyit jelentett, hogy tevékenységet váltott, s ezek között a szórakoztató, mégis hasznos, tevékenységek között az első helyet az olvasás foglalta el, olyan könyvek olvasása, melyeket honfitársai gyakran frivolnak tekintettek. Különösen amerikai szerzők esszéit és regényeit olvasta, melyeket, mint mondta, munkájából adódóan nem hagyhat figyelmen kívül.

Aznap is olvasott. Titkárnöje figyelmességének köszönhetően a nehéz aktatáskában mindig volt néhány olyan kötet, melyről Van, főnöknője ízlését ismerve, feltételezte, hogy érdekelheti az asszonyt. Madame Ngha elővette a köteteket, megnézte a címüket, átfutotta a kiadók megjegyzéseit, majd kiválasztott egyet, és kíváncsiságtól ragyogó szemmel olvasni kezdett.

A nap hátralévő részét és az éjszaka nagyját kitöltő utazás során végig a könyvbe merült, elfeledkezett útitársairól és gondjairól is. Csak ritkán

szakította félbe tevékenységét, egyszer akkor, amikor besötétedett; táskájából elővett egy apró elemlámpát, és azzal világította meg az oldalakat, másszor azért, hogy aláhúzzon egy-egy bekezdést, vagy ceruzával rövid megjegyzéseket firkantson a lap szélére. Mindig ugyanolyan alapos figyelmet fordított olvasmányaira, mint a hivatalos dokumentumokra, és mindent felhasznált, hogy minél többet megtudjon az ellenség pszichológiájáról, így olvasta és jegyzetelte végig Warrent, Kingsleyt, a "Peter-elvet" és számos más munkát. Az a kötet, melybe az utazás során merült, egy vaskos esszé volt a nők rabszolgaságáról, különös tekintettel az amerikai nők rabszolgaságára. Az utóbbi időben a nyugati világban nagyon divatos lett a kérdés a szellemi elit körében.

Van, akinek semmi dolga nem volt, és főnöknőjét figyelte, láthatta, hogy az asszony ajkára időnként különös mosoly ül ki. Egyáltalán nem volt buta, különben nem is választották volna ki a titkárnői posztra, ezért aztán képtelen volt visszafojtani maga is a mosolyt. Madame Ngha felpillantva észrevette, és mivel jó kedvében volt, még szélesebben elmosolyodott, és egy hosszú percig cinkosan összefonódott a tekintetük.

Ebben az oldott hangulatban szelte át a kocsit a hegyláncokat, majd Észak felé jobb minőségű utakra tért, maga mögött hagyva a hegyvidéket, a vad törzseket és a Ho Si Minh ösvényt.

III

Az Apó minden nehézség nélkül jóváhagyását adta. Sőt, lelkes elragadtatással fogadta az egyértelmű előnyökkel kecses zseniális tervet, és azonnal parancsot adott a gyakorlati megvalósításra egész Vietnam területén.

Így történt, hogy az ellenséges repülőgépeket, mint a medvét a mézre, a dzsungelfülek segítségével odavonzották a Ho Si Minh ösvény számtalan elágazása mentére, előre kiválasztott területekre, melyeket a konvojok gondosan elkerültek, így történt, hogy mindenfelé tüzek gyúltak a napalm és a foszfor hatására, és számos tisztás keletkezett, melyeken a nap áldásos sugarai megtermékenyítették a mindennél jobb trágyával, vastag hamuréteggel borított talajt.

Az újfajta ültetvények, melyekre egyetlen agronómus sem gondolt volna, éjszakánként készültek. A vietnamiak északtól délig a hegységben mindenfelé rizsföldeket hoztak létre: a zsarájok néhány kis földdarabbal megelégedtek, a falujuk ésszerű közelségében, s annyit vetettek, hogy szerény szükségleteiket kielégíthessék. A vetés előtt, melyre szintén éjszaka került sor, feláldoztak egy disznót és egy korsó alkoholt, a következő imát elmondva:

Ó, Föld szelleme, hívunk, Föld szelleme, Idd meg az alkoholt, és edd meg a disznó máját Légy kegyes hozzánk, Föld szelleme. Adj nekünk bőséges termést...

Majd, mivel Mok a következő éjjelen álmában egy folyót látott, megtudták-, hogy a Föld szelleme megengedte nekik, hogy új ültetvényeket készítsenek, így is tettek, és munkájuk sikerrel járt. Ami, mielőtt elbúcsúzott madame Nghától, még elmondta neki, hogyan vélekedik az imákról: jó az istenek kegyeit keresni, áldozatokkal és imádságokkal, de az sem árt, ha értelmes, komoly elgondolkodással besegítünk nekik.

A megjegyzés mély visszhangra talált a vietnami asszonyban. Szemrehányást tett magának« amiért nem látott elég tisztán a bombázások általános kérdésében. Követte a hegyi öregasszony tanácsát, és elmélyült tanakodásba kezdett a probléma fölött, erre sarkallva munkatársait is.

Az elmélkedés gyümölcse nagyon hamar gyakorlati alkalmazásokban is megjelent, nem csak a hegyvidéken, de az alföldeken is, melyeket semmi sem védett a bombázások ellen. A madame Nghától eredő ösztönzés lassanként elterjedt a társadalom minden rétege körében. Ettől kezdve mindenki, a katonák, a parasztok egymással versengve igyekeztek minél hasznosabb dolgokat kitalálni. Ettől az időszaktól kezdve suttogták Vietnam-szerte a jelszót: fordítsuk jóra a rossz dolgokat. Ekkor kezdődött meg a haltenyésztés a bombák ásta hatalmas kráterekben. Ekkor kezdték meg más vidékeken más kráterek ciszternakénti felhasználását az öntözés eddig megoldhatatlannak tűnő kérdésének rendezésére.

Lelkes versengés lett úrrá mindenkin, melyből a dzsungel füleivel dolgozó szakember-csapat is bőségesen kivette a részét. Wang doktor kínai lelke szenvedélyes érdeklődésre gyűlt az új stratégia iránt, s szent kötelességének tekintette, hogy tökéletes anyagot adjon madame Ngha keze alá, akinek felismerte zsenialitását. Félbehagyta elméleti fizikai kutatásait, melyek a világ vezető tudósainak sorába emelték, s néhány asszisztensével egyre tökéletesebb, egyre pontosabb felvételek készítésének szentelte magát, melyek egyre meggyőzőbbek lettek, és könnyedén a kívánt időben kívánt pontra irányították az ellenséges bombázásokat, miközben csapatának más tagjai különféle dzsungelbeli zajok gyűjtésébe kezdtek, melyek segítségével elterelheték a figyelmet a Ho Si Minh ösvényen haladó konvojokról.

Az ázsiai lélek ravaszsága különös, idealizált formában, gyakran gyermekkacagás kíséretében nyilvánult meg Thaiföldön, Thu bungalójában. Thu, amint kilépett a fürdőszobából, hívta a dajkát.

– Thi Hai, ugye azt mondtad, nagyon jók voltak ma a gyerekek?

– Nagyon jók, asszonyom.

– Meg kell jutalmazni őket. Játsszunk velük! Majd egy kicsit később fekteted le őket.

– Igenis, asszonyom.

Thu hegyezte a fülét, szobájából hallotta a lelkes kiáltásokat, majd a meztelen lábak dobogását a padlón. Kitárta a karját, hogy magához ölelje a már pizsamába bújtatott Johnnt és Thut.

– Te leszel Bishop tábornok – mondta Johnnak. – Én leszek Ngha nénénk. Thi hai, te is játszol, te leszel a titkárnóm, Van.

– Nem tudom, hogy kell – tiltakozott nevetve a dajka.

– Nagyon egyszerű. Csak fel kell vened a nagy napszemüvegemet.

– És én? – kérdezte a kis Thu.

– Neked szántam a legizgalmasabb szerepet. Te egy dzsungel füle leszel.

– Mit kell csinálnom?

– Tudod jól. Elbújsz, és a teherautó-motorok hangját utánozod.

John a forma kedvéért tiltakozott, panaszkodott, hogy mindig neki kell eljátszania a naiv, mit sem sejtő ellenség szerepét, végül azonban beletörődött, és komolyan letelepedett az asztal mögé. Úgy tett, mintha gombokat nyomogatna, miközben a kis Thu az ágy alá bújva felfűjt arccal utánozta a motorok zúgását. A játék boldog nevetéssel és bolondos ölelésekkel zárult. Így történt szinte minden este, nem sokkal vacsora előtt, kivéve, amikor a szomszédos bázis B-52-esei éppen ebben az órában szálltak fel. Azokon az estéken az embertelen zaj szertefoszlatta a bungaló természetfeletti hangulatát, s egy Thu számára hozzáférhetetlen területre űzte vissza az árnyakat. A fiatal lány magára maradt, elkeseredett arca öreges grimaszba torzult, s a szobákra a magány sivataga telepedett.

A bölcsek elmékedései és a nép találékonysága váltakozó eredményekkel jártak, ám gyakran siker koronázta őket. A hegyvidéken a "rizshadművelet" tökéletes, maradéktalan sikert hozott. A felégetett területeket hamar benőtte a zöld növényzet, s a légi felderítők nem tudták megkülönböztetni a természetes vad növényeket a rizsültetvényektől. A zsarajok megtanították a vietnamiakat azokra a módszerekre, melyeket Ami talált ki a rizs álcázására, s a parasztok találékonysága hamarosan újabakkal gazdagította a lehetőségek sorát. Az

amerikaiak sokáig nem is sejtették, mennyire értékes segítséget nyújtanak az ellenségnek.

A sofőrök és a katonák helyben megtermelték élelmiszer-szükségletük nagy részét, ami komoly megtakarítást jelentett a szállítási költségekben. A bombázások gyakoriságának növekedésével egyre nagyobb területeken vált lehetővé a vetés, aminek köszönhetően növelhették a délen állomásozó katonaság számát.

Mindezt, ahogyan Ami mondogatta, akit madame Ngha küldöncei útján folyamatosan tájékoztatott a terv sikeres folyásáról, hála a Föld szellemének, hála az emberek türelmes, komoly gondolkodásának – és hála a napalmnak.

A HO SI MINH ÖSVÉNY

I

Kezdetben voltak a robbanó bombák, melyek értékes segítséget nyújtottak a hadsereg élelmezésében az állatok megölésével, ellensúlyozva ezzel a sok kárt, melyet a dzsungel füleinek pontos és körültekintő felhasználása ellenére néha sikerült okozniuk. Azután következett a napalm tüze, mely lehetővé tette, hogy a helyszínen is meginduljon a mezőgazdasági termelés, és a vietnamiak kevés költséggel jelentős rizs- és maniókaterméshez jussanak. Ezután azonban az ellenség még borzalmasabb, alattomosabb fegyverekhez folyamodott.

Idővel, talán ügynökeiknek köszönhetően, vagy talán mert a pilóták felfigyeltek rá, hogy a félegetett területek szokatlan hasonlósággal zöldülnek ki újra, az amerikai titkosszolgálat végül felfedezte; de legalábbis gyanítani kezdte, hogy az ellenség valamiféleképpen felhasználja a dzsungelbe vágott tisztásokat. A Pentagon ekkor minden eddiginél elszántabb kutatásra készítette a tudósokat, melynek eredményeként a katonai kémikusok olyan fegyvereket dolgoztak ki, melyek nem csak az élőlényeket, a növényeket és az állatokat irtják ki, de megölik magát a talajt is.

A háborúnak ezt a módszerét *biological warfare*-nek nevezték. A felhasznált alapanyagok tudományos, idegenül csengő neveket viseltek. A vezérkar tisztjei csak úgy emlegették őket, mint "kék ágens", vagy "piros ágens", vagy éppen "bordó ágens". Ezeket az elnevezéseket olvasta Thu egy titkos feljegyzésben, melyet madame Nghának továbbított. A nagyközönség azonban egyszerűen csak defoliánsoknak, lombpusztítóknak nevezte őket. Hatásuk azonban nem állt meg a levelek elpusztításánál. Szétmarták az ágakat, majd a fatörzseket is, lassanként beszivárogtak a talajba, tönkretették a gyökereket, és csírájában fojtották el az életet. Ahová az újfajta szer lehullott,

gyakran nagyon nagy mennyiségben, a fák először elvesztették leveleiket. Alattuk a füvek, a bokrok, a növények sorvadni kezdtek, mintha valamiféle lepra támadta volna meg őket, majd formátlan halomként a földre omlottak. Ezután ezernyi seb támadta meg a legvastagabb fatörzseket is, elpusztultak a legmélyebben húzódó gyökerek is. Gyakran előfordult, hogy a dzsungel óriásai a monszun hatására, vagy egy véletlenül a pokoli környezetbe tévedt magányos elefánt ormányának csapására kidőltek helyükről. A megsemmisülés siettetésére gyakran megtörtént az is, hogy a vegyszer leszórását hamarosan napalm- vagy foszforbombázás követte. Kis bombázások voltak ezek, hiszen alig maradt már pusztítanivaló. Az eljárás megtette a hatását, csak hamu maradt utána, ám mérgezett hamu, melyből semmi nem nőhetett. Vigasztalan képet nyújtott a táj, melyben hosszú ideig nyoma sem lehet majd a növényi életnek. A halott földben természetesen nem növekedhetett többé sem rizs, sem manióka.

A pusztítás azonban nem szakította félbe az ösvényen folyó tevékenységet. A dzsungel hatalmas. Bármennyire erős és gazdag volt is az ellenség, csak egy szerény töredékét tudta lerombolni, egy töredéket, mely hatalmasnak látszott, ha gyalog vagy földi járművel járta be valaki a tönkretett vidéket, ám elenyészőnek tűnt a magasból, repülőgépről szemlélőknek. Maradt elég fedezék, hogy eltakarja a fegyvereket és utánpótlást szállító konvojokat.

Az új taktika, az ellenség perverz megszállottsága, hogy mindig keresztülhúzza gondosan kidolgozott terveit, éktelen haragra gerjesztette madame Nghát. Haragudott magára, amiért nem tudott rájönni, hogyan fordítsa "jóra a rossz dolgokat", a saját maga által elindított egyszerű jelszó értelmében a demokratikus köztársaságban. Kimerítette és elkésérítette a dolgok alakulása. Van egyre gyakrabban kényszerült elviselni rossz hangulatát, bár főnöknője mindig kiengesztelte egy kedves szóval vagy mozdulattal, ha látta, hogy a fiatal titkárnő szemei könnytől csillognak, és elérte a veszedelmes határt. Gyakran szemrehányást tett magának rossz természetéért.

Később, amikor megkérdezték, hogyan sikerült megtalálnia a választ a defóliánsok aggasztó problémájára, és hogyan sugallta neki maga a szörnyűséges csapás a háború egyik legbriliánsabb megoldását, madame Ngha szerényen csak annyit felelt, hogy kezére játszott a véletlen, megtámogatva azzal a mániájával, hogy mindig minden érdekelt, még az is, ami látszólag nem áll összefüggésben a háborúval.

Kijelentette továbbá, hogy a terv nem egyetlen szempillantás alatt állt fel az agyában, a vezérlet csak lassacskán bontakozott ki, sok kis, első ránézésre

jelentéktelen tapasztalatból. Neki mindössze annyi érdeme volt, hogy nem hagyta elillanni ezeket a gondolatokat, és kitartó türelemmel rendszerbe szedte őket. Van adta meg az indító lökést, és ezért mindig nagyon hálás lesz neki.

Tudta nélkül a véletlen játszotta a főszerepet, a Hanoi melletti irodájában, egy este, amikor madame Ngha különösen kegyetlen hangulatban volt, és olyan utálatosan viselkedett Vannal, hogy a titkárnő nem bírta tovább a durva bánásmódot, és könnyekben tört ki. Az elkeseredés láttán madame Ngha szíve azonnal megenyhült. Keserű szemrehányást tett magának szokatlan durvaságáért, szigorú önkritikát gyakorolt, elismerte hibáit, megölelte a titkárnőjét, drága húgocskájának nevezte, és bocsánatot kért tőle.

– Most pedig, Van – mondta neki –, el fogsz utazni. Egy időre jobb, ha nem maradsz mellettem. Három hétig vagy egy hónapig. Hiányozni fogsz, de egyedüllétre van szükségem, hogy gondolkozzak és összeszedjem magam. Egy megbízható embernek délre kell utaznia, hogy megvizsgálja az ottani helyzetet, különös tekintettel Kambodzsára. Tuant akartam elküldeni, de menj helyette te. Ugyanolyan jól ismered a helyzetet, mint ő, és jót fog tenni a környezetváltozás. Bizalmas megbízatást kapsz, de nem túl nehezet. Használj ki az időt, pihenj. Holnap megkapod az utasításokat és az ajánlóleveleket. Azt akarom, hogy a lehető legkellemesebb legyen az utazásod, és ebben az értelemben intézkedem.

Hirtelen hangulatváltozásait, kegyetlenségeit a legfinomabb figyelmességekkel ellensúlyozta. Van felszárította könnyeit, és hálás köszönetet rebegett.

– Visszafelé, ha teheted, tegyél egy kitérőt a hegyvidék felé, nézd meg, hogy vannak a hegylakó barátaink. Régóta nem kaptam híreket Amiről. Kérdezd meg tőle, mit gondol a biológiai fegyverekről. Talán neki lesz valami ötlete. Gyakran vártnak kitűnő ötletei.

Van néhány nappal később boldogan útnak indult, különböző konvojokkal végighaladt a Ho Si Minh ösvényen, és minden állomáson a madame Ngha személyes ajánlásával érkező személynek kijáró megkülönböztetett figyelemmel és kedvességgel fogadták. Gond nélkül eljutott Délre, bejutott Kambodzsába, végigsétáltatta vastag szemüvegét mindenhol, ahol bármi érdekes látnivaló lehetett, és egy hónapi távollét után ugyanazon az úton visszaérkezett. Jegyzetekkel teleírt vaskos füzeteket hozott magával, melyeknek alapján az utazás utolsó napjaiban elkészítette részletes jelentését, összefoglalva minden, a titkosszolgálat számára hasznos információt: a csapatok állapotát, morálját, a délre sértetlenül érkező konvojok arányát, az ellenséges kambodzsai támadás lehetőségeit, és így tovább...

Madame Ngha tárt karokkal fogadta, elolvasta a jelentést, gratulált az ügyességhez, mellyel Van teljesítette küldetését, majd ezernyi kérdéssel bombázta az utazással kapcsolatban.

– Először is, találkoztál Amival?

– Igen. Úgy fogadott, mintha nagy főnök lennék, és szívélyes üdvözetét küldi. A minket aggasztó problémára, a *biological warfare*-re nem tudott tanácsot adni.

– Ettől tartottam. Ez nem az ő világa.

– Pontosan ezt mondta nekem. Ahogyan a tolmács fordított, szó szerint azt mondta: Amit nagyon elszomorítja az, ami történik, mert a repülő emberek, úgy tűnik, megölik a Földet. Amikor a Föld meghal, a Föld szelleme is eltűnik, és az ő segítségével Ami semmit nem tehet. Hozzátette azt is: Mondd meg a vietnami hölgynek, hogy neki kell megtalálnia a választ, és meg is fogja találni, Ami biztos benne. Vannak más istenek is, mint a zsarájok istenei. Van a halott Földnek is istene. A ti világotokban él, nem a mienkben. Ami biztos benne, hogy hasznos álmokat fog sugallni az asszonyoknak.

– Ezt mondta... – jegyezte meg madame Ngha, el sem mosolyodva.

– Pontosan.

– Nos, akkor bízunk a halott Föld Yangjában... És még mit csináltál? Mondtam, hogy szórakozz is!

– Szórakoztam is. Mielőtt eljöttem Kambodzsából, engedélyeztem magamnak egy nap turistáskodást.

– Kivehettél volna két-három napot is. Hova mentél?

– Az angkori templomhoz. Jártam már ott, még gyerekkoromban.

– Mesélj.

Madame Ngha kíváncsisága kielégíthetetlen volt, még a hétköznapi dolgok iránt is.

– Nincs sok mesélnivaló, sajnós! Hacsak az nem, hogy a templom nagyon szomorú állapotban van.

– Tényleg? A bombázások miatt?

– Nem. A dzsungel az oka.

– A dzsungel?

– A dzsungel mindent elborít, és nap mint nap újabb károkat okoz. Valóságos sorscsapás.

– A dzsungel... sorscsapás – ismételte madame Ngha.

Megváltozott a hangja. A semleges elhangzott mondat meglepő hatást tett rá. Miért? Maga sem tudta. Mégis úgy érezte, Van szándékosan mondta ki a szavakat, mintha ösztönösen fontosságot tulajdonított volna nekik, melyet ő, a szerény titkárnő nem mérhetett fel világosan, ezért aztán átadta a főnöknőjének, abban a reményben, hogy ő majd megérti.

A számos remek tulajdonság között, melyeknek köszönhetően madame Ngha Vant választotta titkárnőjének és bizalmasának, leginkább azt a képességét értékelte, hogy a fiatal lány megjegyzései gyakran nagyon gyümölcsöző ötleteket sugalltak. Van maga soha nem adott ötleteket, ezt a feladatot meghagyta főnöknőjének. Vajon egyáltalán nem volt tudatában, vagy gyakran mekkora hasznára van az asszonynak? Vagy inkább szokatlan értelem rejtőzött vastag szemüvege mögött, melyet szélsőséges félénksége és szerénysége nem engedett megnyilvánulni? Madame Ngha gyakran tűnődött ezen, ám nem tudott döntésre jutni.

Van felismerte-e vagy sem a szavaiban rejlő ígéretet: a dzsungel valóságos sorscsapás, madame Ngha megkérte, hogy részletesen mesélje el látogatását a templomban, s figyelmesen hallgatta a legapróbb részleteket is.

– A vezetőm megállás nélkül panaszkodott. "Nem tehetünk semmit" – mondta. – "Csak hárman maradtunk itt a romok között, hárman próbáljuk fenntartani a rendet. Legalább háromszáz ember kellene, hogy távol tartsuk a dzsungelt, de legalábbis rengeteg felszerelés, amivel most nem rendelkezünk. A dzsungel lassacskán felfalja a köveket. Rosszabb ez, mint a lepra. Ha leszakítunk egy liánt, másnapra újra kinő, ha kiásunk egy gyökeret, másnapra újult erővel fürja a talajt."

– Igazán? – szólt közbe madame Ngha elgondolkodva. – Ennek a kötelességtudó templomőrzőnek a dzsungel rosszabb, mint a lepra?

– Nem csodálkozhat rajta az, aki, mint én, láttam, hogyan mennek tönkre a csodálatos építmények. Ha egyáltalán marad néhány kő a háború végére, Kambodzsanak rengeteg pénzébe fog kerülni, hogy mindent rendbetegyen.

– Rengetegbe – helyeselt madame Ngha szórakozottan. – Rengeteg pénzbe, hogy megszabaduljanak a dzsungeltől...

A tekintetében kigyúló különös fény hamar kihunyott. Arca megkeményedett, és gyorsan másfelé terelte a beszélgetést, ahogyan gyakran tette, amikor nem akarta felfedni titkos gondolatait.

– A háború tényleg borzalmas dolog – mondta. Van fenntartások nélkül helyeselt.

– Rombolás az egyik oldalon. Pusztulás a másikon... pedig a pénz nagyon értékes.

Van most is bólogatott, ám kíváncsian kutatta főnöknője arcát.

– Nekünk is rengeteg pénzt kell majd költenünk a háború után az újjáépítésre... nem csak újjá kell építenünk, de egy egészen új országot kell felépítenünk, Van. Egységes és gazdag Vietnámot kell építenünk a romokon, ez volt Hó apónk vezérgondolata. Minden pillanatban a jövőre gondolt, ahogyan mindannyiunknak is a jövőre kell gondolnunk, a fejlődésre, a modern nemzetté válásra. Te nem így gondolsz, Van?

– De igen – felelte a fiatal lány egyre növekvő kíváncsisággal.

– Ez az Elnökünk véleménye is. A jövő hétre gyűlést hívott össze, melyen én is részt veszek majd. A jövőről lesz szó. Minden résztvevőt felkért, hogy gondolkozzanak el, és tegyenek javaslatot, hiszen a háború nem tart örökké. Készen kell állnunk. Remélem, az ég érdekes sugallatokkal ajándékoz meg a héten, Van.

Azzal a szokatlan lelkesedéssel beszélt, mely csak a legritkább, legfontosabb pillanatokban jellemezte, például olyankor, amikor sikerült elegáns és ravasz megoldást találnia egy nehézségektől hemzsegő problémára. Van egy utolsó, kíváncsi pillantást vetett rá, majd szerényen lesütötte a szemét.

– Meggyőződésem, hogy az ég megadja magának a sugallatokat, madame... az ég, vagy ahogyan Ami mondta, a szellemek, akikben hisz, de akik nem a zsaraj világhoz tartoznak... A halott Föld szelleme...

Madame Ngha nem tiltakozott, és elmosolyodott.

II

Ho apó meghalt. A falujában a szülőházát gondosan feldíszítették és rendbentartották az unokaöccsei és unokahúgai. A felsőbb körökben az új elnök folytatta elődje politikáját, és mindent megtett, hogy véghezvigye terveit.

Észak és Dél évszázadok óta várt egyesítése, mely nélkül, ahogyan azt az Apó megérezte, semmi igazán értékes nem történhet Vietnamban, az egyik legfontosabb terv maradt. A valóra váltásához meg kell várni a háború végét, ám lehet, hogy a harcok a vártnál hamarabb befejeződnek, és az Elnök fel akarta készíteni az országot az egység új követelményeire, és meg kívánta gyorsítani az újjászülető Vietnam felvirágoztatásának programját. Néhány hónap óta rendszeresen születtek intézkedések ebben az értelemben.

Az első intézkedés az Építési Minisztérium létrehozása volt, melynek élére a Köztársaság egyik legjobb építészt nevezték ki, akit a hatóságok nem csak tudásáért, de széles látóköréért és újító szelleméért is becsültek. Kim Nyugaton tanult, és hosszú évekig az Egyesült Államokban dolgozott, hatalmas középítkezések irányítója volt, mielőtt hazatért. A legszéleskörűbb technikai ismeretekkel, számtalan tapasztalattal és ezek mellett a teremtéshez nélkülözhetetlen lelkesedéssel látott munkához az országban, ahol szinte minden megalkotásra várt. Feladata sajnos számos nehézséget hordozott magában.

Néhányról beszámolt madame Nghának is, aki néhány nappal az Elnök által összehívott, éppen ezeket a problémákat megvitatni hivatott konferencia előtt meglátogatta. Az asszony nagyra becsülte Kim minisztert, s mivel az ő fejében is személyes, határozott elképzelések alakultak ki a közmunkákról, szerette volna felmérni, hogyan vélekedik a szakember.

– Tervezni mindig lehet – mondta Kim, s úgy tűnt, elbátortalanodott. – Én is terveztem: azt hiszem, szép terveim voltak, mindenestre nagyszabásúak. Nem a képzelőerő hiányzik, a csapatomba pedig ugyanolyan hozzáértő építészek tartoznak, mint a nyugati világ legjobbjai. A gyűlésen elő fogom terjeszteni a terveket. Sajnos azonban attól tartok, nem fogják elfogadni őket.

– Miért?

– A pénz miatt. Ahhoz, hogy azt megvalósítsuk, amit terveztem ebbe az országba, kommunikációs és úthálózatot, elektromos hálózatot, új városokat, elképesztő összegekre lenne szükségünk, ami a háború után nem fog rendelkezésünkre állni.

– Ha jól értem – vágott közbe madame Ngha – a kommunikációs – és úthálózatot sorolja az első helyre.

– Az a legfontosabb. A legelső lépés ahhoz, hogy modern ország legyünk.

Elmagyarázta, miért. Madame Ngha örömmel hallotta, hogy a szakminiszter véleménye ebben a kérdésben pontról pontra megegyezik az övével. Vele ellentétben azonban az asszony az anyagi problémákat sem látta megoldhatatlannak.

– Más országokban hatalmas beruházások valósultak meg, a semmiből.

– A semmiből, Ngha, éppen ez az! – kiáltott fel Kim. – Értem, mit akar mondani. A sivatagos országok, hát nem érti, hogy annál jobbat nem is álmodhatna magának az, aki építeni akar!?! Bár úgy tetszett volna az égnek, hogy Vietnam sivatag legyen! A dzsungel a legnagyobb ellenségünk.

Madame Ngha összerezett. Az építész kifakadása annyira megegyezett saját gondolataival, hogy szinte csodába illőnek találta az egybeesést. Elméjében lassan konkrét formát öltött az ötlet, miközben Kim folytatta.

– A talajunk hetven százalékát dzsungel borítja, Ngha! Iszonyú hátrány ez egy modern országnak. Ha várost építünk, gyárakat és utakat, azokon a vidékeken, ahol ez elengedhetetlen a harmonikus fejlődéshez, többre kerül kiszorítani a dzsungelt, mint maga az építés. Ráadásul évről évre óriási összegeket kell majd szentelnünk arra, hogy távol is tartsuk az erdőt.

– Magyarázza el nyugodtan a problémáit, Kim – mondta az asszony. – Nem sokat értek a közmunkákhoz, de néha vannak megérzéseim, és nem lehetetlen, hogy a segítségére tudok lenni. Ráadásul maga is tudja, hogy az Elnök néha kíváncsi a véleményemre, és hallgat is rá. Kim többről nem is

álmodhatott. Tudta, hogy madame Ngha támogatása a siker legkiválóbb garanciája.

– Ahogyan megjegyezte, a legsürgetőbb elem a kommunikációs hálózat kiépítése. Erre kell összpontosítanunk az első erőfeszítéseket, amint beköszönt a béke. Nos...

– Pontosan ez az én véleményem is – szakította félbe madame Ngha.

– Úgy gondolom, a kommunikációs hálózat kérdését kell felvetni elsőként – mondta, miután kortyolt egyet teájából. – Kim elvtársunk az előbb ismertette ennek technikai okait, melyek számomra cáfolhatatlannak tűnnek. A következőket szeretném hozzátenni...

A konferencián a Köztársaság és a párt legfontosabb személyiségei gyűltek össze az Elnök körül, az ideiglenes déli kormány két képviselőjével kiegészítve. A katonákat nem hívták meg (építkezésről volt szó), kivéve természetesen madame Nghát, akinek tevékenysége minden területre, katonaira és polgárira egyaránt kiterjedt. Az Elnök szívélyesen fogadta az érkezőket, mindenkire volt néhány kedves szava. Az udvarias bevezető társalgás után röviden vázolta az összejövétel célját: meg kell határozniuk az építési, fejlesztési programot. Elsőként Kim miniszter kapott szót.

A férfi nagy vonalakban felvázolta tervét, kihangsúlyozva, hogy a kidolgozásban elsősorban azt tartotta szem előtt, hogy a terület egészét hasznosítsa, nem pedig csak a kiváltságos környékeket. Előadása végén felhívta a figyelmet a megfelelő kommunikációs hálózat fontosságára, melynek fő tengelye a hegységen át, északról dél felé húzódna. Legbelsőbb meggyőződése volt ez, s a madame Nghával folytatott megbeszélések során úgy döntöttek, ebben az irányban fognak szót emelni mindketten.

Az Elnök elgondolkodva bólintott, majd egyenként kikérte a jelenlévők véleményét. Mindenki egyetértett az elvvel, melynek szellemében Kim dolgozott. Egyedül a pénzügyminiszter maradt tartózkodó, ám kijelentette, hogy ellenvetéseit majd később terjeszti elő, ha már jobban megismerte a program egyes elemeit.

Amikor rá került a sor, madame Ngha a többiekénél valamivel hosszabban beszélt.

– A kiváló technikai érvek mellett, melyeket Kim elvtársunk bemutatott – mondta –, úgy érzem, másokat is felsorakoztathatunk. Más jellegűeket, de talán ugyanolyan fontosakat. Először is a nagy Észak-Dél tengely, melyet felvázolt, az égség szimbólumaként jelenne meg.

– Ott van a régi út – vetette ellen a pénzügyminiszter. – Lényegesen olcsóbban kiszélesíthetnénk és rendbe hozhatnánk, mint amennyibe a maguk hegyi sztrádája kerülne.

– Így van – felelte Kim. – De teljességgel elégtelen lenne a fejlődésünkhöz.

– Pszichológiai szempontból is hibás és korlátozott politika lenne – vette át a szót ismét madame Ngha –, ha megelégednénk egy úttal, melyet még a gyarmatosítók építettek a gyarmatosítóknak. Csak a síkság kiváltságos vidékeit szolgálja ki. Hát nem új Vietnambot akarunk teremteni?

Az Elnök kézmozdulatában helyeslés tükröződött.

– Rádásul – folytatta az asszony –, rádásul semmiképpen nem akarjuk, hogy elszigeteltségben maradjanak a hegyvidék lakói, akiket oly sokáig megvetés sújtott, mostanra azonban közénk tartoznak. Kötelességünk úgy szervezni az életet, hogy ők is élvezhessék a győzelmet követő felvirágzást. Nem csak kötelességünk, de érdekünk is. Új szolgáltatásokat, új tevékenységeket biztosítunk számukra. Náluk, nálunk... csak egyetlen Vietnam lesz. Pihenőközpontokat építhetünk a síkság lakóinak, meg szórakozóparkokat a külföldieknek, akiket idevonz majd a kíváncsiság, hogy személyesen lássák a hegyláncot, amelyről mindenki beszél. Amint véget ér a háború, biztosra vehetik, tömegesen érkeznek majd a turisták. Nem is kell majd reklámot csinálnunk, a Ho Si Minh ösvény legendája megteszi a hatását. A vadászat is számos érdeklődőt vonz majd a vadban gazdag erdőkbe. Hosszú távon nagyon kifizetődő lesz mindez, feltéve, ha megfelelő útjaink és vasútjaink vannak. Összefoglalva tehát úgy látom, hogy a Hanoi-Saigonnal összekötő, a hegységen árvezető Észak-Dél tengely megvalósítása elsődleges feladatunk.

Ékesszólása és lelkes meggyőződése lassanként magával ragadta a hallgatóságot. Kimre pillantott, aki megérezte, hogy most rajta a sor, hogy alátámassza az érveket.

– Ngha elvtársnőnk – mondta – jobban elmagyarázta, mint én tehettem volna, a számos okot, mely arra indít, hogy ezt a programot javasoljam. Ezen a térképen jobban áttekinthetik a lényegét.

Hosszú, összetekert papírt vett elő, melyet érkezésekor a terem sarkában letett, és engedélyt kért az Elnöktől, hogy kiteríthesse a hátsó falon. Az engedély megadása után felállt egy székre, és felerősítette a térképet. Minden szempár Indokína nagy léptékű rajzára szegeződött, melyen különböző színű vonalak vájtak barázdákat.

– Ez itt a jövőbeni út, az új Vietnam útja – mondta Kim a földre ugorva.

Olyan módon készítette el a térképet, hogy hangsúlyosan, mindenki számára jól láthatóan tűnjenek elő az új közlekedési útvonalak. A térkép madame Ngha javaslata volt, aki lelkesen érdeklődött a terv iránt, s számos

módosítási ötlettel állt elő. Kim és mérnökei tisztelettel hallgatták javaslatait, s ha lehetséges volt, követték is őket.

Az eredmény megkapó, szárnyaló álmokat ébresztő együttes lett. Mindenkit elkápráztatott és meghatott. Kim időt sem hagyva, hogy a hallgatóság felocsúdjon ámulatából, felragadott egy bambuszvonalzót, és a csomópontokat kiemelve végigmutogatta a vonalakat.

– Ez a nagy észak-déli autópálya, Vietnamunk fő verőere. Ebből indulnak ki a másodrendű utak, amelyeket itt látnak, Laoszon keresztül Thaiföld felé, Birmánia felé, kínai barátaink felé, a másik oldalon pedig Kelet felé, az újjáépített kikötők felé.

Egy centiméter vastag, élénk piros csík jelölte a hatalmas autópályát, mely Hanoiból indult, végighaladt a hegységen, a laoszi, majd a kambodzsai határ közelében, végül elérte a síkságot és Saigont, miután Északról Déltre átszelte az Indokínai félszigetet.

– A mellette haladó kék vonal a vasutat jelöli, mely kiszolgálja a hegyvidéket is. Ami pedig a zöld vonalat illeti...

A zöld vonal magasfeszültségű távvezetékét jelölte, mely energiával látná el a fejletlen vidékeket.

– Mint látják, a kék és a zöld vonal nagyrészt követi az autópályát. Ahol a vidék ezt lehetővé tette, mindenhol így terveztünk, hiszen a számítások azt mutatták, hogy így a leggazdaságosabb. Még ha a vasutat és az elektromos vezetékét később építjük is meg, lényegesen olcsóbb egyszerre megtisztítani a dzsungelben egy elég széles sávot a hármas célra, mint három különböző, keskenyebb utat vágni. Biztosíthatom önöket, hogy a gazdaságosság kérdését egy pillanatra sem tévesztettük szem elől, sem a kollégáim, sem én...

A pénzügyminiszter hirtelen felemelkedett, mintha szólni kívánt volna, ám madame Ngha megelőzte.

– Van egy ötletem... – mondta. – De, elnézést kell kérnem, ez nem az én feladatom. Az Elnök elvtársnak és a népnek kell határoznia.

– Ossa meg velünk az ötletét – felelte az Elnök.

– Nos, arra gondoltam, máris adhatnánk nevet Kim elvtársunk csodálatos terveinek. Mit szólnának hozzá, ha a híres ösvény emlékére Ho Si Minh pályának neveznénk?

A javaslatot lelkesen fogadták, néhány résztvevő azonban elgondolkozott.

– Pálya? – mondta egyikük. – Hiszen ez sokkal több, mint pálya. Talán lehetne Ho Si Minh autópálya, vagy Ho Si Minh sztráda?

Ez már mindegy volt madame Nghának, attól a pillanattól kezdve, hogy a tisztelettel övezett nevet elfogadták, és az elmékben a terv megvalósításához kapcsolódott. Most már biztos lehetett benne, hogy nem utasítják el a programot. Hirtelen csend állt be, melyet maga az Elnök tört meg.

– Ho Si Minh út! – kiáltott fel. – Ez az. Először is nem csak földi autópálya lesz. Ráadásul az "út" szimbolizálja drága halottunk egész lényét. "Ho Si Minh út". Azt javaslom, ez legyen a hatalmas egység neve.

– Ho Si Minh út – ismételték mindannyian lelkesen.

A nevet elfogadták. Madame Ngha és Kim cinkos pillantást váltottak. Győztek, hiába emelkedett szólásra ellenvetéseivel a pénzügyminiszter.

– Készült költségvetés? – kérdezte.

– Hozzávetőleges költségvetés, melyen még számos változtatás elképzelhető. Nagyon magasak a költségek. Lényegesen magasabbak, mint egy nyugati országban lennének. Ott a természetet már régen megszelídítették. Az új utaknak csak mezőket, legelőket, vagy néhány ligetes erdőséget kell átszelniük. Nálunk érintetlen dzsungel borítja a hegyeket, ezeréves gyökereket mélyesztve a talajba, melyeket az utolsó szálig ki kell irtanunk, mielőtt elkezdhetjük az építkezést. Különösen ez kerül nagyon sokba.

– Mennyibe? – kérdezte az Elnök.

Kim némi habozás után egy elképesztően magas összeget említett, mely természetesen csak megközelítőleges, és sajnos csak mint minimum kezelhető. Az Elnök felsóhajtott. A beálló mély csendben a pénzügyminiszter szomorúan kijelentette, hogy szakmai lelkiismerete kötelezi, hogy a tervet megvalósíthatatlannak nyilvánítsa, legalábbis a háborút követő években. A források, melyekkel az új Vietnam rendelkezni fog, még ha beleszámítják a baráti országok segítségét is, csak a munkálatok elenyésző hányadának fedezésére lesznek elegendőek. Szavai hideg zuhanyként hatottak, és a lelkesedést sötét elkeseredés váltotta fel.

Kim könyörgő pillantást vetett madame Nghára. A zavarodott Elnök maga is az asszonyra tekintett, a véleményét kérte, ahogyan gyakran tette a kényes kérdésekben. Madame Ngha ivott még egy korty teát, majd kijelentette:

– Úgy gondolom, Kim elvtársunk terve tökéletes. Ugyanakkor nem kérdőjelezhetjük meg pénzügyminiszter elvtársunk bölcsességét sem, amikor úgy találja, hogy a munkálatok meghaladnák erőnket.

– Hát akkor? – kérdezte csalódottan az Elnök.

– Akkor, talán, ha elgondolkozunk a probléma különböző vetületein, a pillanatnyi körülményeken, találhatunk egy megoldást, mellyel megvalósíthatjuk a tervet, kevesebb kiadással.

– Kim szerint erre van lehetőség?

– A rendelkezésünkre álló módszerekkel nincs.

– Tehát?

– Itt ismét át kell adnom a szót madame Nghának – mondta a miniszter mosolyogva, és meghajolt az asszony felé. – Annak alapján, amibe beavatott, úgy látom, neki vannak olyan lehetőségei, melyekkel én nem rendelkezem, és

olyan szellemi képességei, melyek messze meghaladják a mérnökeim képességeit.

III

A nappal általában riadó nélkül telt a thaiföldi központban. Nagyon ritkán fordult elő, hogy egy dzsungelfül jelzett volna. A konvojok csak éjszaka közlekedtek, a trópusi őserdő állatai és rovarai aludtak a hőségben. A tompa csendben a lehallgatószemélyzetnek minden erejére szüksége volt, hogy ne szenderedjen el maga is.

Bishop tábornok kihasználta a nyugalmat, és jelentést fogalmazott a legújabb eredményekről. Thu az asztalánál ült, egy szolgálati jelentést gépelt. Mindketten összerendeztek, amikor a szokatlan órában hirtelen berontott Shaw ezredes.

– Teherautók?

– Jobb, uram. Beszélgetés, vietnami nyelven, hihetetlenül jó hangminőségben.

– Reméltem, hogy egy nap elér minket ez a szerencse – kiáltott fel a tábornok. – Kapcsolja be gyorsan. Hallgassa, Thu.

A hangszóróból megszólalt a beszélgetés, melyet későbbi elemzésre magnószalagra is rögzíteni kezdtek. Thu fordított, a megfeszített figyelemben homlokát ráncolta. Bekapcsolták az IBM 360.65.S-t is. A képernyőn pirosan villogó pont jelölte, honnan érkezik az adás: a laoszi határ mellől, a tizennyolcadik szélességi körről. A körzet nagyon gyanús volt az amerikai titkosszolgálat szemében, és éppen az előző héten szórták tele dzsungelfülekkel.

– Leszakad a derekam, elvtárs – fordította Thu. – A csapatommal egész éjjel ládákat pakoltunk. Csupa lőszerrel teli ládát.

– Ismerem ezt, elvtárs. A múlt hónapban mi is egymás után négy éjjel megállás, nélkül pakoltunk. A nagy föld alatti raktár már félig tele volt...

– Föld alatti raktár? – vágott közbe a tábornok. – Sejtettem, hogy azon a vidéken...

Thu egy mozdulattal elnézést kért, és a szavába vágott, hogy ne veszítse el a fonalat.

– Most már háromnegyedig van, és a legtöbb barlang is rogyásig tele...

– Barlangok... biztos voltam benne – erősködött a tábornok.

– Alig van már hely a...

Itt a hang hirtelen elhalt. Thu megállt. Bishop tábornok kihasználta a csendét, és összefoglalta a hallottakat.

– Két katona beszélgetett, ez pedig fontos pontra világít rá. Sejtettük, hogy mélyen elásott készletek vannak azon a vidéken. Most már biztosak lehetünk benne, és ismerjük a pontos helyét is... a 873-as zóna, egészen pontosan – tette hozzá a képernyő fölé hajolva.

Elhallgatott, mert a beszélgetés hangjai ismét felerősödtek, bár a hanghordozás megváltozott. A két férfi most szinte suttogott, és csak Shaw gondos beállításának köszönhetően, hogy a szavak érthetőek maradtak.

– Maga Hoan tábornok jön ott – folytatta Thu. – Ma reggel érkezett, hogy ellenőrizze a központot.

– Hoan! – kiáltott fel Bishop tábornok. – Ő a szállítmányozás felelőse...

– Tudod, ki az a két ember mellette?

– Egy férfi és egy nő. Nem ismerem őket... legalábbis a nőt. A férfi szintén egy tábornok, egy nagy tábornok... nem, ez nem lehet, elvtárs!

– Mondom, hogy ő az. Biztos vagyok benne.

– Giap, az lehetetlen!

A katona tovább halkította a hangját, Thu kénytelen volt fülére szorítani a fejhallgatót.

– Giap, az lehetetlen!

Bishop tábornok kiáltott diadalittasan. Thu könyörgő pillantást vetett rá, hogy hallgasson. A katona bizalmas hangon folytatta:

– Mondom, hogy ő az. És a nőt is ismerem. Madame Ngha.

– Madame Ngha! – kiáltott fel egyszerre a másik katona és Bishop tábornok, egyikük halkán, néhány száz kilométerre onnan, másikuk fülsiketítő közelségben.

– Ő az, biztos vagyok benne. Már láttam őt. Az Apó jobbkeze volt. Most is az Elnök legbefolyásosabb tanácsadója maradt.

– Madame Ngha – ismételte a tábornok, s meglepetésében és felindulásában a lélegzete is elakadt.

Madame Ngha neve nem volt ismeretlen előtte, A titkosszolgálat nem sokat tudott róla, csak annyit, hogy Vietnam legfontosabb, titokzatos személyiségei közé tartozik.

– Felénk jönnek – suttogta az egyik katona.

– Jobb, ha nem találunk itt. Pihenőnk van, az igaz, de nehogy azt higgyék, hogy ki akarjuk hallgatni őket.

A hangok elhaltak, s csak a távolodó léptek zaja hallatszott.

– Istenem! – kiáltott fel a tábornok szenvedélyesen. – Tegyéél csodát, add, hogy a szenzor mellett álljanak meg, és halljuk a beszélgetésüket!

A 873-as zónában a titkosszolgálat két embere, katonaruhába öltözve, hogy könnyebben beleéljék magukat szerepükbe, Wang doktor határozott intésére elhallgatott. Az, előbb eljátszott jelenet annyira fontos volt, hogy a tudós ragaszkodott hozzá, hogy személyesen irányítsa. Egyetlen beosztottjára sem ruházta volna át a felelősséget. Az erdőben reggel felállított üvegkalitkába zárkózva a doktor beállította az előre gondosan megdolgozott dzsungelfül adását. Újabb intésére az ügynökök az előre megírt és számtalanszor elpróbált forgatókönyv szerint felálltak és eltávolodtak.

Hoan tábornok, madame Ngha és Giap – valóban Giap volt az – triója valamivel távolabb várakozott. Üvegkalitkájában Wang doktor elfordított néhány kapcsolót, majd a hangosbeszélőben furcsán eltorzulva felharsant hangja a dzsungelben.

– Beszélhetünk – mondta. – Kikapcsoltam a dzsungelfület. Időt kell hagyni, hogy ideérjenek. Azt hiszem, működött.

– Tökéletes volt – helyeselt madame Ngha.

– Most maguk jönnek. Álljanak a helyükre, kérem.

Mindhárman elhelyezkedtek a katonák helyén, a dzsungelfül közelében.

– Csináljunk hangpróbát? – kérdezte kedvesen Wang doktor.

– Velünk az isten! – suttogetta Bishop tábornok.

Hirtelen mindent elsöprő hálát érzett az ég iránt, mely ilyen értékes ajándékkal jutalmazta meg. Egész teste remegett, kezei görcsbe rándultak felindulásában. Shaw ezredes jobban uralkodott magán, ám őt is elkápráztatta a technika csodája, mely lehetővé tette, hogy egyenes adásban hallgassák az ellenség legfőbb vezetőinek bizalmas beszélgetését. Thu nyugodt maradt, bár látszott rajta, hogy mélyen érdeklő az esemény. A generalissimus nyugodt, határozott szavait fordította.

– Hoan tábornok – mondta Giap –, ki kell vájni és be kell rendezni még három barlangot. Azt akarom, hogy ugyanolyan kapacitásúak legyenek, mint a tizenkét korábbi. A következő hetekben még sok szállítmányt párunk.

– Meglesz – felelte Hoan. – Van elég cementünk. Megenged egy megjegyzést? Már így is jelentős készleteink vannak itt, nem óvatlanság egy helyre összpontosítani a tartalékaink nagy részét? Egy nyugati közmondás szerint "nem szabad az összes tojást egy kosárba tenni", vagyis nem szabad mindent egy lapra feltenni.

Madame Ngha dallamos hangja szólalt meg az amerikai lehallgatóközpontban. Bishop tábornokon kéjes borzongás futott át. Thu enyhén megremegett, és egy pillanat töredékére mosoly suhant át az arcán, majd fordítani kezdett:

– A közmondásra válaszolva, Hoan tábornok, az Újvilág egyik bölcse (a múlt században még voltak ilyenek) azt felelte: tegyük csak az összes tojást egy kosárba, és tartsuk a szemünket a kosáron.

– Mark Twain – kiáltotta lelkesen Shaw ezredes, boldogan, hogy megmutathatja, irodalmi műveket is olvas.

Tábornoka haragos pillantással csendre intette.

– A készleteink itt vannak a legnagyobb – biztonságban – mondta Giap. – A barlangok tíz méter szikla és három méter beton alatt a legkegyetlenebb bombázást is kiállják. Egyetlen más raktárunk sem nyújt ekkora védelmet.

– Még a datumi és a chauí sem? – kérdezte madame Ngha lágy hangja. – Pedig nem kevés tartalékunk van ott is...

– Reszketek is, hogy az ellenség egy nap felfedezi őket, mert, köztünk szólva (Giap itt lehalkította a hangját), nagyon sebezhetőek...

– Dátum és Chau! írja, írja, írja – üvöltötte Bishop tábornok elragadtatásában szinte eszét veszve. Egy pillanatra arról is megfeledkezett, hogy a beszélgetést rögzítik, és egyetlen szó sem vész el.

Hoan tábornok madame Nghát figyelte. Az asszony intésével jelezte, hogy most rajta a sor. Hoan szemmel láthatóan rosszul érezte magát, kövér izzadságcseppek csillogtak a homlokán. Nem szokott hozzá, hogy közvetlenül mikrofonba beszéljen, különösen nem egy dzsungelfül előtt, és eluralkodott rajta a kezdők lámpaláza, gyakran annyira elszorítva torkát, hogy szóhoz is alig jutott. Két társának parancsoló, átható tekintete kellett hozzá, (madame Ngha tekintetében hirtelen jéghideg kegyetlenség villant), hogy mégis elmondja szövegét.

– Nem a bombázásokra gondoltam – mondta. – Nagyon jól tudom, hogy a föld alatti barlangjaink sebezhetetlenek ebből a szempontból, de attól félttem...

– Mitől félt?

Hoan néha elakadt, hiába tartotta kezében a kemény lapot, melyre minden választ gondosan felírtak neki. Madame Ngha nem örült, hogy írott szöveg segítségét veszik igénybe, ám tartott tőle, hogy a tábornok esetleg teljesen belesül mondandójába, vagy valami még nagyobb óvatlanságot követ el, mely azonnal felkeltheti az ellenség gyanúját. Giap tökéletes természetességgel boldogult. Madame Ngha is remek színész nő volt, ha Hoannál elakadt a társalgás, azonnal átvette a szót, ahogyan a tapasztalt, öreg színházi róka kísérik a szövegébe belesülő színinövendéket. Eldöntötte, hogy bármennyire tehetségtelen is a szállítmányozás felelőse a színjátszás terén, bevonja a forgatókönyvbe, s ezzel a döntéssel Giap is egyetértett: egy egyszerű kétszemélyes beszélgetés során az asszony és a generalissimus között számos

megjegyzésre, számos pontosításra nem kerülhetett volna sor, a nem minderről tudó, nem mindenbe beavatott alárendelt jelenléte azonban megmagyarázta, sőt szükségessé tette ezeket az információkat. Ráadásul madame Ngha úgy gondolta, s joggal, hogy Hoan dadogása könnyen annak számlájára írható, hogy zavarban van Vietnam két legfontosabb személyiségével szemben.

– Attól félttem – folytatta a tábornok valamivel magabiztosabban –, hogy az ellenség esetleg tudomást szerez arról, milyen hatalmas készleteink vannak, és mennyire felesleges bombázni. Akkor úgy dönthetne, hogy szárazföldi támadást indít.

– Elhiheti – mondta madame Ngha.

Thu tökéletesen fordította a párbeszéd minden rezdülését, mintha örömet lelné benne, hogy minél pontosabban visszaadja Giap határozottságát, Hoan zavarát, most pedig madame Ngha megvető iróniáját.

– Elhiheti, hogy a vezértábornok minden eshetőségre felkészült, erre pedig különösen.

Giap gúnyos kis nevetést hallatott, melyet Thu a párbeszéd ritmusába merülve tovább közvetített, pontosan ugyanazzal a megvetéssel, melyet az a szállítmányozás felelőse iránt tartalmazott.

– Nyugodjon meg – folytatta Giap leereszkedő hangsúllyal. – A szárnysegédem és magam is megvizsgáltuk egy esetleges földi támadás lehetőségét, és madame Ngha, aki, mint tudja, mindig nagyon jól informált, szintén nem látja lehetetlennek ezt a fordulatot. Ha megtörténne, és szinte már kívánjuk, hogy így legyen, tudnia kell, hogy az elitcsapataink készen állnak, hogy átkeljenek a Mu-Mok hágón, és szembenézzenek a megszállókkal, megvédjék a készleteinket, és borzalmas veszteségeket okozzanak az ellenségnek...

– A Mu-Mok hágó, írja, írja! – kiáltotta ismét Bishop tábornok.

– Értem – felelte Hoan tábornok. – Még ma megkezdtem az új barlangok munkálatait.

A dzsungelben, az üvegkalitkában Wang doktor felemelte a kezét. A három színész elhallgatott, és eltávolodott a dzsungel fülétől, enyhén megzörgetve a füvet, ahogyan azt a két katona is tette.

IV

– Shaw – kiáltotta a tábornok –, kapcsolja nekem a közvetlen vonalon a főhadiszállást. Most azonnal értesítenem kell őket... Felbecsülhetetlen értékű információkhoz jutottunk, megváltoztathatják akár az egész háború menetét,

ha a felsőbb körök tudják, mit kezdjenek velük. Azt hiszem, nem is kell mondanom, hogy teljes titoktartást kérek... Thu, vegye magához a magnószalagot. Teljes fordítást kérek a beszélgetés egészéről. Egyetlen szó se maradjon ki. Meg tudja csinálni estig?

– Természetesen, uram.

– Ami pedig magát illeti, Shaw, gratulálok. Jó pontot szerzett magának és az embereinek. Mestermunka volt.

– A szerencse segített, uram – felelte az ezredes szerényen. – A szerencse, ezt el kell ismerni.

– Elismerem, hallatlan szerencsénk volt. De ahhoz, hogy a szerencsét ki is tudjuk használni, tökéletes technikára van szükségünk. Ez történt. Mondja meg a személyzetnek, hogy nagyon elégedett vagyok, és büszke vagyok rájuk.

Shaw meghajolt, és indult, hogy továbbítsa a dicséretet, különösen annak a technikusnak, aki befogta az értékes beszélgetést. Az elismerés felszította a lelkesedést, és újult erővel indult meg a versengés a lehallgatók között, mely hamarosan meg is hozta gyümölcsét. Néhány órával később, ahogy besötétedett, az ezredes jelenthette, hogy teherautók zaját érzékelik. A tábornok belehallgatott a hangokba, megnézte a képernyőt, és megállapította, hogy hosszú konvoj halad pontosan a híres-hírheft 873-as zóna felé. Ennél többet azonban nem tett. Időközben beszélt a feletteseivel, és pontos utasításokat kapott a hasonló esetekre.

– Feltöltik a barlangjaikat, Shaw, ez egyértelműen látszik. Hagyni kell őket. Egy ideig nem bombázunk többet ezen a környéken. Ez a főparancsnokság utasítása. Ennél többet nem mondhatok. Szigorúan titkos. Csak annyit árulok el, hogy nagy csapásra, döntő csapásra készülünk. Egy pillanatra se hanyagolja el a lehallgatást. Minden eddiginél fontosabb szerepet kaphat.

Thu átadta a frissen elkészült fordítást. A tábornok felragadta a papírokat, és elküldte a titkárnőt, utasítva, hogy aznap már ne jöjjön vissza az irodába. Már nem volt szüksége rá. Szegény lány egész nap dolgozott, megérdemli a pihenést. Magának a tábornok nem engedélyezett lazítást, és miután hozott egy szendvicset, nekilátott, hogy megírja jelentését a főparancsnokságnak, hosszú kommentárokkal látva el az elkapott beszélgetést.

Thu arcát, ahogy a sötétben bungalója felé haladt, szokatlan izgalom ragyogta be. Magában beszélt, gyors léptekkel, néha majdhogynem futva igyekezett haza, hogy minél hamarabb beszámolhasson a történekről a szeretett árnyaknak.

– Thi Hai!

Kissé kifulladásra lépett be, félhangosan beszélt, félve, hogy felébreszti a gyerekeket, közben azonban érge a vágytól, hogy máris megossa velük a jó hírt.

– Asszonyom?

– John és Thu alszanak?

Nemrég úgy határozott, hogy a kis Thu minden este John szobájában fog aludni, ahol sokkal kényelmesebb, mint szülei kunyhójában. A kislány nagyon törekeny volt, és nehezen viselte volna a kemény gyékényt.

A Thi Hai-fantom megnyugtatta:

– Már lefektettem őket, de még nem alszanak, asszonyom. Egy perccel ezelőtt még hallottam, hogy sutyorognak és nevetgélnek.

– Jól van. El kell mondanom nekik... Te is gyere, Thi Hai, neked is tudnod kell...

Besietett a hálósobába, felemelte a szúnyoghálót, az ágy fölé hajolt, és megpuszilta a kicsiket, szenvedélyesen ölelve a levegőt.

– Thu, találd ki, kivel beszéltem ma délután!... Soha nem találod ki. Te sem, John... Ngha nénivel!

– Madame Nghával! – kiáltott fel mögötte a Thi Hai.

– Ngha nénivel! – lelkendezett a kis Thu elkerekedő szemekkel.

– Vele. Hallottam a hangját, úgy beszéltem vele, ahogy most veled beszélek.

– Mit mondott?

– Azt mondta, hogy ölel mindkettőtöket, téged és Johnt. Azt mondta, hogy sokat gondol rátok, és mindnyájunkra, rád is, Thi Hai. Azt is mondta, hogy ne haragudjatok rá, hogy veletek nem beszél, de mostanában nagyon elfoglalt.

– Mit csinál? – kérdezte John.

– Új játékokat talál ki.

– Nemsokára játszhatunk velük?

– Ezek most felnőtt játékok. De megígérte, hogy kitalál olyat is, amivel ti is játszhattok... Most pedig alvás, de gyorsan!

A két gyerek rámosolygott és lehunyta a szemét. Újabb puszikat adott a kispárnára, gondosan visszahajtotta a szúnyoghálót, és lábujjhegyen kisurrant a szobából.

Bishop tábornok már majdnem jelentése végére ért, amikor Shaw ezredes ismét berontott az irodájába.

– Hallgassa, uram!

– Még egy konvoj? Még egy beszélgetés?

– Annál is jobb, uram – felelte izgatottan az ezredes.

A nap sikerein felbuzdulva az éjszaka egy részét újabb trükkök kipróbálásával töltötte, a szokásosnál bonyolultabb módszereket alkalmazott, hogy még több titkot leshessen ki az ellenségtől. Ahogy a kihangosító bekapcsolt, enyhe, ám jól kivehető zümmögés töltötte be az irodát. A tábornok azonnal ösztönös mozdulattal reagált: megrázta a fejét, és meglendítette a kezét, mintha egy rovar próbálna elhessegetni.

– Biztosan nyitva maradt egy ablak – morogta –, pedig hányszor mondtam...

Az ezredes diadalmas nevetése belefojtotta a szót.

– Szűnyog, uram! De nem itt: ott! Soha nem volt még ilyen tökéletes a technikánk. Ez ma a premierek napja. Gondoltam, nem akarná ezt kihagyni.

A tábornok csendben felnézett, habozott, nem tudta eldönteni, hogy most, amikor éppen egy nagyon fontos jelentést fogalmaz, mely döntő változást eredményezhet a háború menetében, helyes dolog-e, hogy egy ilyen triviális hangnak időt szenteljen. Végül úgy döntött, helyes. Szinte vallásos áhítattal, extázisban hallgatta a szűnyogot. A technikai csoda, mely lehetővé tette, hogy az irodájában felhangozzék a távoli dzsungelben repkedő icipici rovar zümmögése, megérdemel néhány pillanatnyi figyelmet. Néhány perccel később, miután gratulált és köszönetet mondott Shaw-nak, gyorsan feljegyzett egy pár szót a füzetébe, mely "Az indokínai dzsungel hangjai" című könyvéhez szolgált segítségül. Az esemény lelkes kommentárok kíséretében bekerül majd a vadászó tigris szuszogása és a telihold fényében trombitáló elefánt mellé.

V

A Szenzor Szolgálattól érkezett hírek után, melyek csak megerősítették saját gyanúját a hegyekben, a bombázásoktól védve mélyen eltemetett készleteket illetően, az amerikai legfelsőbb vezetés úgy döntött, nagyarányú földi támadást indít a 873-as zóna ellen, mely a legfontosabb raktárközpontnak tűnt.

A csapatok nagyrészt dél-vietnamiakból állnak majd fel. Az amerikai légierő szintén komoly szerepet vállal, a *biological warfare* kifinomult technikáját alkalmazva, különös tekintettel a hegyeket a Mu-Mok lánctól a híres raktárákig borító sűrű dzsungelre. Erre haladnak az ellenséges csapatok, Bishop tábornok információi nem hagynak kétséget. A vezérkar úgy döntött, itt csap le, két legyet ütve egy csapásra: lerombolja a készleteket és megsemmisíti az elitcsapatokat. Ennek mindenekelőtt az lesz a haszna, hogy hosszú időre tökéletesen megtisztítják és használaton kívül helyezik az ösvény

egyik jelentős szakaszát, mely kétségkívül nagyon fontos az észak-vietnamiak számára.

Madame Ngha pontosan ennek a döntésnek az érdekében állította fel tervét, nem érte tehát váratlanul, amikor különböző jelek a közeli támadásra utaltak.

Az egyik jelet, és nem is a legapróbbat, a kínai titkosszolgálat egyik magas rangú tisztje szolgáltatta, akivel az asszony baráti kapcsolatban állt. A férfi találkozót kért, azzal a céllal, hogy olyan információkat közöljön vele, melyekre, mint üzenetében mondta, véletlenül bukkant, és melyekről komoly oka van feltételezni, hogy fontosak lehetnek.

A találkozóra Kínában, a határtól nem messze került sor. Az étterem különtermében, ahol a kínai madame Nghát fogadta, biztosak lehettek benne, hogy senki nem hallja őket. A beszélgetés kölcsönös bókokkal és udvariassági formulákkal kezdődött, melyeket sem a háború, sem a két beszélgető magas rangja nem söpört félre. Ky leültette vendégét a különleges finomságokkal már megterített asztal mellé. Minden étel hideg volt, amiért a kínai őszintén bocsánatot kért. Mindkettejük ideje drága, amit pedig mondani kíván az asszonynak, nem szabad, hogy a felszolgálók fülébe jusson.

Asztalhoz ültek, néhány újabb udvarias mondatot váltottak, majd Ky a lényegre tért.

– Megtudtam, hogy a maguk és a mi ellenségünk földi támadásra készül a jelentős készletek ellen, melyeket a 873-as zónában halmoztak fel. Talán ez nem meglepetés önnek?

Az asszony mosolyogva elismerte, hogy nem igazán újdonság számára a hír, és már régóta tartott hasonló eseménytől.

– De – tette hozzá – semmi pontosabbat nem tudok az ellenség előkészületeiről.

Ky elgondolkodva fürkészte az arcát, mintha azt méregetné, mennyi az igazság és mennyi a tettetés az utolsó állításban.

– Úgy alakult – folytatta –, hogy én szolgálhatok néhány pontosítással. A titkosszolgálatunknak sikerült elfognia egy amerikai üzenetet, melyet egy általunk már régóta ismert kóddal titkosítottak. Röviden összefoglalva az üzenet a következő: a raktárak támadását dél-vietnamiak fogják végezni, erős amerikai repülőgép- és helikoptertámogatással. Hozzávetőlegesen eldöntötték az időpontot is: két hónappal az esős évszak előtt. Elvben az esők megérkezétre be is fejezik. Mindezt egyértelműen leírták a üzenetben. A fő cél a készletek megsemmisítése.

– Hálásan köszönöm ezeket a felbecsülhetetlen értékű híreket – mondta madame Ngha. – Továbbítom őket a vezérkarnak, bizonyára nagyon hasznosak lesznek számukra.

– Ez még nem minden.

– Igazán? – nézett fel madame Ngha, mit sem változtatva megfejthetetlen arckifejezésén.

– A következő valószínűleg még fontosabb: meggyőződésünk, hogy az általunk elfogott üzenetről az amerikaiak bizonyosan tudták, hogy el fogjuk fogni, és képesek leszünk megfejteni is.

– Egyszerű csel lenne tehát? Elhitetik, hogy egy adott pontra céloznak, közben pedig valahol máshol akarnak támadni?

Madame Ngha homlokán mély ránc jelent meg csalódása jeléül.

– Nem így van. Tényleg a 873-as zónában készülnek támadni. Ebben biztosak vagyunk.

Az asszony arca megenyhült.

– Ez esetben mi lehet az oka ennek az akaratlagos kiszivárogtatásnak?

– Legalább két okot látok: az egyik, hogy az amerikaiak biztosak akarnak lenni abban, hogy nem avatkozunk be közvetlenül, ha tudjuk, hogy az offenzívának jól körülhatárolt célja van. Ezt tudom, a kérdést félig hivatalosan, diplomáciai szinten megtárgyalták Vientianban, miután az áltitok kitudódott...

– Az amerikaiak jól számítottak. A háború egy dolog, a politika egy másik. A tanácsadóink meggyőzték a felelős hatóságokat, hogy ügyetlen dolog lenne ebben az esetben beavatkozni, számunkra éppúgy, mint maguk számára.

– Csak bizonyosságot szerettem volna... De... két okot említett?

– Bizonyára van egy másik is, ezzel kapcsolatban azonban semmi biztosat nem tudok. Egyszerű személyes véleményem, vagy inkább megérzésem. Egyértelmű, hogy az amerikaiak azt is tudták, hogy azonnal továbbítjuk maguknak a fontos információt. Hát akkor?... Akkor, – folytatta mosolyogva –, nem sértem meg azzal, hogy egy pillanatra is azt képzeljem, hogy nem jutott máris ugyanarra a következtetésre, mint én.

– Nem sértett meg – felelte madame Ngha. – Most, hogy tudomást szereztünk a tervről, természetesen megteesszük a szükséges intézkedéseket, hogy megvédjük a készleteinket a 873-as zónában.

– Biztos voltam benne, hogy madame Ngha felfedezi a cselt, és megteszi a szükséges lépéseket, hogy elkerülje a csapdát.

– Majd gondolkozom rajta – mosolygott vissza az asszony.

VI

– Mikor szánják már végre el magukat? – morogta Bishop tábornok. – Mi, mi készen állunk. A defoliánsok megtették a hatásukat. Mire várnak még?

Három hete már, hogy a dél-vietnamiak megkezdték a támadást, és az S Szolgálat azóta folyamatos riadókészültségben volt. A tábornok szinte el sem hagyta az irodáját, s mérhetetlen izgalomban teltek az órák, hiszen a dzsungel fülei sem tétlenkedtek. Hol az egyik, hol a másik folyamatosan sugárzott, lépésről lépésre követhették az ellenséges csapatok előrehaladását a 873-as zóna felé.

A támadás első napján előőrsöt küldtek előre néhány felderítő jármű kíséretében a Mu-Mok hágón, mely gyors ütemben haladt a raktárak felé. Az eljárás nagyon hasznosnak bizonyult: az előørs kijelölte az utat, melyen a fő csapatok haladnak majd, és a terepen megindulhatott a létfontosságú előkészítő munka. Bishop tábornok több mint két hete elrendelte a környék teljes beszórását defoliánszal. Hatalmas mennyiségű mérgező anyag hullott le a dzsungelfülek lehetővé tette megszokott pontossággal.

A vegyi anyagokkal folytatott hadviselés folytatódott, és a félig halott növények készen álltak, hogy lángra gyúljanak, és mindent felemésszenek a napalm hatására. Ez volt ugyanis az amerikai terv második lépése: gyújtóbombákat dobni a területre, amikor az ellenséges csapatok már mélyen benne járnak, tankokkal, nehézfegyverzettel és tüzérséggel együtt.

Az ellenséges csapatok azonban, úgy tűnt, elkerülik a vidéket. A teljes pusztításra előkészített területről a dzsungelfülek továbbra is csak elszórt mozgást jeleztek. A dél-vietnamiak nem ütköztek különösebb ellenállásba, folytatták útjukat a 873-as zóna felé. Menetelésüket a hadvezetés lelassította, várva a megfelelő pillanatot a kettős halálos csapásra. Bishop tábornok értetlenül fogadta az eseményeket, és alig bírt magával.

– Megsejtettek volna valamit? – mormogta türelmetlenül. – Ez a csigatempó nem jellemző rájuk.

A valóságban számos ok kényszerítette rájuk a lassúságot. A forgatókönyv ezúttal nagyon összetett volt, különböző végtelenül finom és változatos felvételeket igényelt, és szokatlan ügyességet a játékmesterektől, hogy az előadás természetesnek hasson. Ráadásul két színpadon zajlott, az elits csapatok (a valódi csapatok, azok, amelyeket Giap a megszállók ellen felvonultatott) meglehetősen nagy kitérőt kényszerültek tenni Laosz felé, nehogy észrevegyék őket az amerikaiak. Wang doktornak minden tehetségére és zsenialitására szüksége volt. Most már nem csak néhány motor hétköznapi zúgásáról volt szó. Hangok egész sorát kellett felsorakoztatni az illúzió kedvéért... egyes szalagokon kisszámú előørs haladt, másokon jól felszerelt hadsereg, nehézfegyverekkel és motoros járművekkel. Ezen a területen a tökéletességet csak a teremtő képzelet hosszas munkájával lehetett elérni, s a

fantázia megdolgoztatása még egy e területen különösen tehetséges ember számára is időt igényel. A cél eléréséhez kifinomult hangszimfóniára volt szükség, melyben megtalálhatók a fémcsapok, a katonák, altisztek és tisztek között folyó, gondosan megtervezett beszélgetések, az elkiáltott, jelentéssel bíró, mégsem gyanús parancsok. (Eközben Thu sem tétlenkedett. A tábornok a lehető legtovább maga mellett tartotta, nagyon félt, nehogy elveszítsen akár egyetlen mondattöredéket is, mely sürgős intézkedést tenne szükségessé. A megnövekedett feladat és az éjszakai munka, úgy tűnt, cseppet sem fárasztja a lányt. Éppen ellenkezőleg, szemmel láthatóan egyre nagyobb érdeklődés ébredt benne munkája iránt.)

Ezután ésszerűen el kellett osztani a szalagokat, hogy úgy tűnjön, a csapatok normális ütemben haladnak előre az – ezernyi dzsungelfüffel teleszórt területen, és be kellett állítani a magnókészülékek késleltetett indítását, hogy a hangok koherens egységgé álljanak össze. Előzőleg természetesen fel kellett kutatni az összes lehallgatót. Nem kis munka volt, mostanra azonban ügyes szakembergárdát képeztek ki erre. Segítségükre volt egy detektor is, melyet a kínai tudós dolgozott ki. Ugyanolyan hatékonyan és gyorsan dolgoztak, mint a hegyi vadászok.

Mindez még nem volt elég az első felvonáshoz. Bármennyire hosszú is volt az útvonal, madame Ngha ragaszkodott hozzá, hogy a területet teleszórt roncokkal, a bombázás után készülő légifelvételek kedvéért. Igaz, a teljes megsemmisítési terv végrehajtása után, melyet mostanra részletesen ismert, részben mert maga sugallta, részben mert Thu mindenről gondosan beszámolt, az amerikaiak nem sok romot remélhettek a területen. Mégis esetleg meglepődnének, ha nem látnának legalább néhány kiégett harcocsit, ágyúcsövet vagy a hamuból kiemelkedő kocsimaradványt. Erről gondoskodtak a teljes csendben odaszállított roncok. Mint mindig, madame Ngha most is előre gondolkodott, és a jövőbeni eseményeket is szem előtt tartotta. Néhány munkatársa hajlott rá, hogy úgy gondolja, az ellenség annyira naiv, hogy a maradványok hiányát a pusztító eljárás tökéletes működésének tulajdonítja majd. Az asszony azonban még véletlenül sem követte volna el azt a hibát, hogy alábecsüli ellenségeit, és inkább minden adut a saját kezébe vont, hiába járt több erőfeszítéssel.

– Már megint ezek az átkozott viharok! – morogta a tábornok.

Az egyik lehallgató jelezte, hogy erős vihart érzékel. Szinte folyamatosan dörgött az ég, és özönvízként szakadt az eső a dzsungel fölött. Laoszban történt, meglehetősen távol a hadművelati területtől, ahová azért, minden eshetőségre gondolva, leszórtak néhány dzsungelfület. A tábornok

kíváncsiságból bekapcsoltatta a hangokat, és néhány pillanatig figyelmesen hallgatott.

– Pedig még nincs itt az esős évszak jegyezte meg. – Még több mint egy hónap van addig. Thu élénken közbevágott:

– Elég gyakori jelenség ez Laoszban. Elmagyarázta, hogy az esős évszak általában egy meghatározott napon kezdődik, de nemritkán előfordulnak elszórt viharok korábban is Indokína bizonyos részein, különösen Laosznak ezen a kérdéses területén. A tábornok felvidult, örült, hogy ismét tanult valamit, és csak annyit jegyzett meg:

– Ez már a második éjszaka. Remélem, a 873-as zónában nem fog elromlani az idő. Különbön a légierő nem tudja betölteni a szerepét... Na, most már szélvihar is dül.

– A kettő szinte mindig együtt jár, uram. De biztosan nem tart sokáig.

Égzengés, zuhogó eső, szélvihar... a hangokat még az előző monszun idején rögzítette Wang doktor a munkatársaival azzal a céllal, hogy egy fontos alkalommal, mint a mostam, álcázza a nagyobb hadtestek mozgását; az igazi hadtestekét, melyek kerülő úton a 873-as zóna felé közeledtek. Az elemek tombolásáról a kínai tudós annyi felvétellel rendelkezett, hogy a végtelenségig keverhette a hangokat anélkül, hogy gyanút ébresztett volna. Az eső zaja például már önmagában is nagy változatosságot kínált, a kövér cseppek koppanásától a vadbanán-pálma kemény levelein egészen az icipici csepp gördüléséig az erdei tisztások fűszálain.

– A minket érdeklő területen ez nem valószínű, uram – nyugtatta főnökét Thu. – Egy, két, három vihar előfordul, de azok már megvoltak. Ennél több már nagyon rendhagyó eseménynek számítana.

Megjegyzésével madame Ngha bölcsességére támaszkodott, aki elrendelte, hogy hagyják abba a vihar hangjainak sugárzását. Wang doktornak változatos készletei voltak még helyettük: brekegő békák koncertjei, madarak rikoltozása a szürkületben, amikor a félhomály már lehetővé teszi a csapatok haladását anélkül, hogy a légi felderítők felfedeznék őket, természetesen különféle tücsökciripelések, egy csapat gibbon fülsiketítő zajongása, mely általában csak hajnalban hangzik fel, ám néha éjszaka is előfordul (ahogyan azt Thu mesélte a tábornoknak), ha szokatlanul csillagos az éjszaka, vagy egy majom álmodik, és felveri az egész csoportot. Az üvöltő hangzavar akár órákon át is eltarthat. A titkárőr érdekes megjegyzéseibe merülve Bishop tábornok türelmetlenkedés nélkül várta az éjszakát, amikor Shaw ezredes a győztesek ragyogásával arcán lépett az irodába.

– Uram! Megvan! A nagy hadsereg megindult. Átkelnek a hágón, és gyorsan nyomulnak előre. Csapatok, tankok, motoros tüzérség, minden!

– Végre! – kiáltott fel a tábornok. – Elkapjuk őket. Kapcsolja be a hangot!

VII

Madame Ngha az éppen az imént kézhez kapott fényképeket tanulmányozta, és megkérte Vant, olvassa fel neki Thu legfrissebb jelentését. Bár egy percre sem emelte fel szemét a fotókról, a jelentés minden szavát gondosan megjegyezte.

"...a vezérkar elküldte nekünk a bombázások eredményéről készült légi felvételeket. Némileg megvigasztalták Bishop tábornokot afeletti elkeseredésében, hogy a fő célkitűzést nem sikerült megvalósítani (később majd rátérek erre a kudarcra is)."

A defoliánsok, majd a napalm és a foszfor tehát megtették hatásukat a kérdéses területen. Nagyon látványosak a felvételek...

– Az enyémekek sem rosszak – jegyezte meg madame Ngha. – Bár az égről nézve még érdekesebb lehet.

"...egy hosszú, több mint kétszáz méter széles, lecsupaszított folyosót látni, szinte folyamatosan húzódik a Mu-Mok hágótól a 873-as zónáig. Olyan tökéletes volt a pontosság, ahogy Shaw ezredes megjegyezte, hogy a pusztító hatás szinte egyáltalán nem tért le a kijelölt területről. Igaza van: alig van eltérés. Olyan a folyosó, mintha utat vágtak volna a dzsungelbe..."

– Utat... – vágott közbe madame Ngha.

"...utat, melyen nem maradt egyetlen fa, egyetlen bokor sem; csak a hamuval borított, üres talaj, melyből itt-ott fémmaradványok emelkednek ki. Bishop tábornok kijelentette, hogy a leszórt vegyi anyag mennyiségéből és a tudósok végezte kísérletekből biztosra vehetjük, hogy hosszú éveken át nem nő vissza a növényzet..."

– Helyes. Kim elégedett lesz.

"...Tartós sikert arattunk – mondta a tábornok. – Egyetlen jármű sem haladhat el ezen az útvonalon többé észrevétlenül. A tábornok elégedett. Remélem, drága Ngha néném, hogy maga is az. Így tehát mindenki boldog, az én munkám pedig könnyebb és vidámabb..."

– Drága Thu – jegyezte meg madame Ngha el érzékenyülve. – Mindig szüksége van a jó hangulatra... Az amerikai tudósok meglehetősen szerények. Annak alapján, amit én tudok, hosszú évtizedekig terméketlen marad a talaj. Folytasd.

"...A fényképeken látható maradványokból a szakértők arra a következtetésre jutottak, hogy meglehetősen nagyszámú tankot, járművet és ágyút sikerült megsemmisíteni, pontos számot azonban nem tudtak adni. Az emberélet-veszteségeknél arra számítanak, hogy semmiféle jelet nem fognak

találni, melyből felmérhetnék a nagyságát. A tábornok véleménye szerint nagyon sok halott lehetett.

A fő célkitűzést tekintve a hadművelet kudarcra végződött, Bishop tábornok dühös is miatta. Szolgálatára hatékonyságával szemben azonban nem támadtak kétségei, és egyáltalán nem gyanakszik a lehallgatott beszélgetések és zajok természetét illetően. Szerinte, ahogyan a teljes itteni személyzet szerint is, a kudarc csak a balszerencsének tudható be, valamint annak, hogy a vezérkar rosszul értelmezte a kapott információkat. A tábornok ragaszkodik ehhez a véleményéhez, és itt kell megjegyeznem a következő tény, mely esetleg fontos lehet: ahogy néhány keserű megjegyzéséből megértettem, a vezérkar néhány fontos személyisége kétségeit fejezte ki a dzsungelfülek működését illetően..."

– Ez baj.

"...Ez felháborította a tábornokot. Egy teljes napig bánkódott rajta.

Ami a 873-as zóna raktárait illeti, azt hiszem, maga ugyanolyan jól tudja, mint én, mi történt..."

Madame Ngha valóban pontosan tudta. Amikor a dél-vietnamiak a helyszínre érkeztek, megtalálták a pincéket és a barlangokat, ahogyan várták, még a három frissen betonozottat is, melynek megépítésére Giap utasítást adott, az üregek azonban üresek voltak. Régóta így álltak már, évek óta nem használták őket, mivel a forgalom más útvonalakra tevődött át.

"...Bishop tábornok meggyőződése, hogy a raktárakat a dél-vietnamiak támadását követő héten ürítették ki, mivel a csapatok nagyon lassan haladtak előre. Felsőbb körökben, ha jól értettem, ezt sem igazán hiszik el, nem értik, hogyan üríthették ki ilyen gyorsan a helyet, ha a készletek tényleg annyira nagyok voltak, ahogyan azt a szolgálatunk az elkapott beszélgetés alapján jelentette.

A csapataink. Laosz felőli váratlan megérkezése kapcsán, azt hiszem, szegény tábornokot szigorúan bírálták, sőt, meg is rótták hanyagságáért, amit mélységesen igazságtalannak találok. Ő, a tábornok, a rossz sorsot vádolja, és távolról sem gyanítja az igazságot.

»Thu – mondta nekem panaszosan –, azok az átkozott viharok akadályozták meg, hogy meghalljuk a közeledésüket. Hallatlan balszerencse a szerencsés véletlenek sorozata után...«

A déli csapatokkal szemben, alig valamivel azután, hogy megérkeztek, és megállapították, hogy a barlangok üresek, a Laosz felől érkező sereg ellentámadást indított, és a katonák menekülésre kényszerültek.

...A hadsereg nagy ereje szintén meglepte az amerikai hadvezetést, hiszen azt hitték, az ösvényen megsemmisítették az elitalakulatot. Bishop tábornok továbbra is azt mondja, hogy elegendők a készleteink, megengedhetjük

magunknak, hogy két nagyobb kontingenst küldjünk ki, két külön útvonalon. Véleménye szerint a vezérkar tévesen gondolkodik.

Végül be kell számolnom egy beszélgetésről Shaw ezredes és Bishop tábornok között, mely, drága Ngha néném, remélem, kedvére való lesz. A tábornok vigaszt keresett, és felidézte azt, amit a hadjárat pozitív oldalának tekint, vagyis a dzsungelbe vágott alagutat. Az ezredes erre megjegyezte:

– Ahhoz, hogy nyugtunk legyen, ugyanezt kellene csinálni az egész Indokínai-félszigeten.

– Sajnos lehetetlen, kedves barátom – sóhajtotta a tábornok. – Az Egyesült Államok teljes költségvetése nem lenne elegendő hozzá. Magának sejtelve sincs arról, mennyibe kerül egy akkora folyosó, amelyet most vágunk. Nemrég beszéltem egy pénzügyi szakemberrel. Ha magához az eljáráshoz hozzáadjuk a kutatási költségeket, a laboratóriumokat, a gyárakat, melyeket fel kellett építeni a valóban hatékony készítmények ipari előállítására, kolosszális összeget kapunk, majdnem eléri a holdraszállás költségeit..."

– Megismételnéd ezt az utolsó mondatot, Van? – kérte madame Ngha, macskamozdulattal kinyújtóztatva tagjait.

Van mosolyogva engedelmeskedett, majd folytatta:

"...Csak a legveszedelmesebb tengelyeken tudjuk kiirtani a dzsungelt. Ebbe bele kell törődnünk.

Körülbelül ez minden, amiről ma beszámolhatok, drága Ngha néném... nem, még egy részlet. A tábornok kiszögeztetett egy Indokína-térképet az irodája falára, és megbízott, hogy vastag piros vonallal rajzoljam be a lecsupaszított területet. Szereti grafikusán ábrázolva látni az eredményeit, és megkért, hogy mindig, ahányszor hasonló hadművelet történik, jelöljem be az útvonalat. Biztos benne ugyanis, hogy lesznek hasonló hadműveletek. Könnyű feladat, és nagyon érdekel."

Néhány kedveskedő, udvarias mondat után, melyekkel Thu jelentését zárta, még egy utóirat következett:

"A kertész a helyén van, és jól végzi munkáját. Jól megértjük egymást. Mindig gyönyörű virágokat hoz nekem."

Madame Ngha felemelte a fejét, és tekintetét az Indokínai-félszigetet ábrázoló térképre szegezte, melyet néhány nappal korábban az irodája falára szegeztetett. Utasításait követve Van két vékony, párhuzamosan futó vonallal berajzolta a Kim miniszter tervezte Ho Si Minh utat. Távolról nem látszottak a vonalak. Ami azonban tökéletesen látszott az íróasztal mögül, az az égőpiros sáv volt, melyet a titkárnő az első megtisztító hadművelet után berajzolt.

Az asszony még mindig a térkép tanulmányozásába merült, amikor Kim miniszter meglátogatta. Ő is megvizsgálta a rajzot, először távolabbról, hogy az összehatást lássa, majd közelebb lépett, hogy a részleteket is észrevehesse.

– Tökéletes pontosság – adott hangot csodálatának. – Hogy sikerült elérnie?

A vastag piros vonal valóban alig tért el az eredeti, vékony ceruzavonaltól.

– Odafigyeltem a részletekre – felelte az asszony szerényen.

– Milyen széles?

– Átlag kétszázötven méter.

– Körülbelül ennyi kell. Néhány ponton talán kénytelenek leszünk kiszélesíteni...

– Mindent nem várhatunk tőlük – jegyezte meg madame Ngha.

– Nem. Különösen így, hogy a hossza igencsak figyelemre méltó lett. Majdnem százötven kilométer. Ez egyelőre még kevés, de legalább a tervünk egy része megvan.

– Mekkora lenne a végleges hossz?

– Több mint kétezer kilométer. Madame Ngha felsóhajtott.

– Reméljük, hogy így folytatódik. Bár attól tartok, a teljes hossz nem fog sikerülni... Azért ez is megtakarítás már.

– Pontosan. Újra megcsinálom a költségvetést, az új adatokkal.

Ránézésre, így, hogy az egyik legnehezebb szakaszt sikerült megtisztítani, a miniszter meglehetősen jelentősnek becsülte a megtakarítást, ami őszinte örömmel töltötte el madame Nghát.

– Bishop tábornok is komoly költségeket emlegetett. Gondolja, hogy nagyjából megegyeznek a maga számításaival?

– Maga viccel! – kiáltott fel Kim. – Egészen biztos, hogy sokkal több. Az én számításaim a minimumot jelentik, ami – még éppen elegendő a megfelelő eredményhez. Ők, az amerikaiak nem nézik a pénzt. Ismerem őket, épp eleget dolgoztam velük. Mint mindig, most is felnagyították az adagot, hogy teljesen nyugodtak lehessenek, és ne kelljen túl sokat számolniuk. Talajmintákat vétettem, és a kémikusok elvégezték az elemzést. Akarja tudni az eredményt? Nos, több mint a tízszeresét dobták le annak, ami elegendő lett volna a terület tökéletes megtisztításához. Nekünk nem baj, így nagyobb a biztonság. Madame Ngha azonban, úgy tűnt, nem ért egyet. Hirtelen mérgesen összevonta a szemöldökét, és kitört belőle a felháborodás:

– Szóval azt mondja – kérdezte türelmetlenül –, hogy ezzel a mennyiséggel tízszer hosszabb szakaszt megtisztíthattak volna?

– Pontosan így van.

– A pazarlók! – kiáltott fel az asszony haragosan.

VIII

Bishop tábornok aznap este a szokásosnál később, szokatlanul idegesen lépett irodájába. Sötét éjszaka volt; Thu már elfoglalta a helyét. A tábornok sietős léptekkel átszelte a lehallgatótermet, eltekintett megszokott körsétájától, nem tett fel egyetlen kérdést sem, és éppen hogy foghegyről válaszolt titkárnője köszönésére is, aki beléptekor felállt, pedig máskor mindig kifogástalan udvariassággal bánt vele. Szó nélkül leült, behívta Shaw ezredest és ellentmondást nem tűrve utasította:

– Azonnal küldje be a heti ügyeletes tisztet, Shaw. Megmondhatja neki, hogy semmi jóra ne számítson.

Felettese hangulatát látva Shaw szó nélkül elsietett. A tábornok ekkor bocsánatkérően Thu felé fordult:

– Nagyon feldühítettek – magyarázta mentegetőzve. – A kertész az oka, az a javai férfi. Most már sajnálom, de majdnem megütöttem.

– A kertész? Mit csinált, uram?

Ha a tábornok megőrizte volna hidegvérét, bizonyára felfigyel a Thu hangjából kicsengő aggodalomra, ám felindulásában semmi mást nem hallott meg.

– Hogy mit csinált? Ide hallgasson, Thu. Rajtakaptam...

Thunak azonban néhány pillanatot várnia kellett, mielőtt megismerte volna a felindulás okát, mivel megérkezett az ügyeletes tiszt, s Shaw előzetes figyelmeztetésére példás udvariassággal köszöntötte a tábornokot. Egészen fiatal hadnagy volt, a héten ő töltötte be az ügyeletes tiszt feladatokat, melyek közé tartozott a központ életének szervezése és felügyelete, a kantintól a bungalók karbantartásáig.

A tábornok ismét dühödt arckifejezést öltött.

– Tudja, mit fedeztem fel ma, Hudson?

A hadnagy feje intésével jelezte, hogy nem.

– Megmondom magának: észrevettem, hogy a kertészünk, a kertészem gyomirtóval szórja az ösvényeket.

– Uram – dadogta a tiszt. – Nem tudtam...

– Tudnia kellett volna – vetette oda a tábornok jéghidegen. – Ez is a szolgálatához tartozik. De ez még nem minden...

Ebben az időszakban lázas áramlat kerítette hatalmába a civilizált világot, különösen az Egyesült Államokat, melynek alap gondolata az volt, hogy az emberiség gondatlan magatartásával hatalmas bűnt követ el a természet ellen,

melynek tragikus következményeként a bioszféra hamarosan undorító, bűzös mocsárrá változik, és az élet lehetetlenné válik. Egyes tudósok szerint ez a szomorú vég nagyon hamar bekövetkezik majd.

A távol-keleti amerikai hadsereg, bár egészen más környezetben, más körülmények között élt, folyamatosan kapcsolatban állt hazájával. Nap mint nap tonnaszám érkeztek repülőgépen az újságok, melyekben hosszú oldalakon át tárgyalták a természet ellen elkövetett szentségtörést, és a lehető legsürgősebben felszólítottak mindenkit arra, hogy indítson könyörtelen keresztes hadjáratot a környezetszennyezés ellen. A lázas lelkesedés elkerülhetetlenül magával ragadta a hadsereget is. Miközben a Ho Si Minh ösvényen tovább folytatódott a dzsungel kipusztítása, bár némileg lassabban és kisebb nagyságrendben, hiszen a mérgező anyagok ipari előállítására sok időt igényelt, és nagyon megterhelte a katonai költségvetést, Bishop tábornok az első pillanattól kezdve csatlakozott a keresztes hadjárat ügyéhez, és nap mint nap újabb ismereteket szerzett a világot fenyegető csapásról. Gondosan feljegyzett minden tanácsot, mely a védekezésre vonatkozott, és a legapróbb hanyagságot sem tűrte maga körül ebben a kérdésben.

Ez volt az oka, hogy felfedezése olyan haragra gerjesztette, melybe még most is beleremegett. A lehallgató teremtől nem messze álló bungalója kertjében történt az eset. Kicsi kert volt csak, ám a javai Sutan a többi kerteskéhez hasonlóan gondos rendben tartotta. A tábornok esténként, mielőtt az irodájába indult, gyakran megpihent itt, megivott egy whiskyt, élvezte a nyugalmat Thaiföld eldugott csücskében, amikor a B-52-esek éppen nem repültek. Erre készült aznap este is. A verandát meghosszabbító kavicsos rész felé indult, mely mellett az apró pázsit terült el. Láta, hogy fotelja nincs a helyén, a kertész pedig különös tevékenységbe merül. Sutan kezében kis öntözőkannával, olyan fajtával, amilyeneket a városlakók használnak, hogy meglocsolják a balkonjukat díszítő három cserepet, a kavics fölé hajolt, és módszeresen öntözött, néhány cseppet hullajtva minden négyzetdeciméterre.

A tábornokot megdöbbenette, hogy a kertész ilyen haszontalan eszközzel öntöz, és megjegyezte:

– Nincs nagyobb locsolókanna a szerszámaid között?

A javai elnevette magát, és felegyenesedett. Igazi kertész volt, értett a szakmájához, nem csak a madame Ngha szolgálatában ellátott feladatokhoz. Megmutatta a tábornoknak a kis kanna tartalmát. Zöldes folyadék volt – szemlátomást nem tiszta víz. A tábornok homlokán felhők gyülekeztek: azonnal gyanítani kezdte, hogy kegyetlen támadást intéztek a természet ellen.

– Hát ez meg mi?

Még most is reszketett dühében, ahogy előadta a történeteket az ügyeletes tisztnek.

– És tudja, mit mutatott nekem az az állat? A még mindig nevető kertész egy hétköznapi gyomirtó szeres üveget mutatott. Rossz angolságával megpróbálta elmagyarázni, hogy egy kevés ebből a folyadékból elég, hogy hónapokig tiszta maradjon a kavics. A tábornok azonban semmiféle magyarázatot nem fogadott el.

– Berontottam a kunyhóba, ahol ez az örült a szerszámaidat tartja, éreztem, hogy rejteget ott még más mérgeket is. Tudja, mit találtam?

Ragaszkodott hozzá, hogy a legapróbb részletekig elmesélje a történeteket, hogy igazolja felháborodását, és átragassza az ügyeletes tisztre is. Thun ijedség futott végig. Tudta, hogy Sutan néha a kunyhóban tartja madame Ngha üzeneteit, amíg nem nyílik alkalma rá, hogy átadja őket.

Hamar egyértelművé vált azonban, hogy a tábornok gondolatai mérföldekre jártak a kémkedéstől. Azt sem látta volna meg, ha az orra előtt hever egy gyanús üzenet. Mint egy ügyes színész, Bishop hatásszünetet tartott, hogy fokozza hallgatósága döbbenetét, majd öklével az asztalt verve keményen folytatta:

– Egy félig telt DDT-s zsákot találtam. Mondom, DDT-t, Hudson!

Thu megkönnyebbülten felsóhajtott. Nem úgy az ügyeletes tiszt, aki elvörösödött zavarában.

– Uram... – dadogta –, én...

Megpróbálta elmagyarázni, hogy minden központban megszokott dolog, hogy esténként a lakóházak körül kiszórnak egy kis DDT-t, ezzel csökkentve a maláriás fertőzés veszélyét. A tábornok azonban ellenezte ezt az eljárást, és azonnal intézkedett a megszüntetésére. Kiadta a parancsot az ügyeletes tisztnek, aki megígérte, hogy az égbekiáltó vandalizmus nem történik meg többé.

– Jól van – nyerte vissza nyugalmát a tábornok.

– Ott van még a szúnyogok gondja, uram – tette hozzá a fiatalember hősiiesen. – Azt hiszem, megakadályozhatnánk, hogy mindent ellepjenek, ha egy kis gázolajat öntenénk a minket körülvevő árkokba.

– Gázolajat?

– A hajdani telepések ezt az eljárást alkalmazták, uram. Akkoriban még nem volt DDT.

– Gázolajat!

A tábornokon látszott, hogy újabb dühkitörés határán áll. Hallatlan erőfeszítéssel mégis uralkodott magán, és atyáskodva fordult a tiszthez:

– Figyeljen rám, Hudson. Látom, nem értett meg. Nézze meg ezt.

Kihúzott egy fiókot, és elővett egy köteg újságkivágást a környezetszennyezésről és annak következményeiről. Hetek óta napról napra gyűjtötte a témához kapcsolódó anyagokat. Egyes részeket pirossal aláhúzott,

gyakran három-négy szenvedélyes vonallal. A fiatal tiszt hosszú előadást hallhatott, példákkal alátámasztva arról, milyen káros következményei vannak a vegyszereknek, melyek nem csak a növényzetet teszik tönkre, nem csak a talajt járják át lepraként, de a növények közvetítésével bekerülnek az állatok és az emberek szervezetébe is. Hudson megtudhatta, hogy a gázolaj, bár nem annyira káros, mint a DDT, szintén szigorúan mellőzendő, a legtöbb folyó már így is megfertőződött vele, és a folyók végül mind a tengerbe áramlanak, ahol a mérgező anyagok felhalmozódnak, lassanként elpusztítják az algákat, a planktonokat, a halakat, és csatornaiszappá változtatják az óceánjainkat.

A tábornok hosszasan szónokolt a mostanra megnyugodott Thu meghatott pillantásától kísérvé. Amikor a végére ért, néhány kérdéssel ellenőrizte, hogy a tiszt jól megértette-e a leckét, és a jövőre vonatkozóan pontos utasításokkal ellátva elbocsátotta, hogy mostantól ő is óvja a természetet, legalább azon a környéken, mely a felügyelete alatt áll.

Nem Bishop tábornok volt az egyetlen tiszt Thaiföldön és Vietnamban, aki törődött a környezettel. Kétségkívül szerepet játszott a trópusi napsütés égető ereje is, de egyeseknél a környezetvédelem kérdése különös formákat öltött, sőt, néha még az őrültségbe is vezetett.

Érdekes példát szolgáltatott erre egy ezredes, aki egy páncéloshadosztályt vezényelt egy kambodzsai támadásban. A járművei bekerítettek egy kunyhókkal teleszórt környéket, melyben partizánok rejtőztek. Azt a parancsot kapta, hogy adja meg a jelet a tüzelésre a napalm- és foszforlövedékekkel töltött ágyúknak. A páncélosok hatalmas berregéssel megindultak, ám az ezredes hirtelen különös cselekedetre szánta el magát.

A csatamezőre rohant, őrülten integetett, és parancsokat kiabált. Amikor végre meghallották, rájöttek, hogy azt parancsolja, azonnal állítsák le a tankok motorját, és maradjanak a helyükön. Meglepetéssel fogadták szavait, ám engedelmeskedtek. Ezután, hiába könyörgött az egyik szárnysegéd, hiába próbálta minden érvet bevetve lebeszélni, az ezredes felháborodott üzenetet küldött a vezérkarnak, követelve, hogy azon nyomban küldjenek egy szerelőcsapatot, akik képesek (mert úgy látszik, a sajátjai nem azok) megfelelően beállítani a páncélosok karburátorait. Nem kezdő katona volt, és – emlékezett még a fiatal korában végighallgatott géptanelőadásokra. A kipufogócsövekből felszálló fekete, sűrű füstöt látva és a szagot megérezve, mely lassanként az egész környéket eluralta, rájött, hogy a karburátorok rosszul vannak beállítva, ugyanolyan rosszul, ahogy a New Yorkban vagy Los Angelesben közlekedő autóké, és az égés tökéletlen, ebből következően pedig

mérgező gázok kerülnek a levegőbe, ahogyan azt elképedt beosztottjainak elmagyarázta.

Az incidens egyik figyelemre méltó eleme az volt, hogy a vezérkar nem ismerte fel azonnal, miféle baj sújtotta az ezredest. Csak néhány héttel később küldték korengedményes nyugdíjba, miután még ékesebb bizonyítékait adta örületének. A felsőbb vezetés azt gondolta, hogy a szerelőcsapat elengedhetetlenül fontos a hadművelet folytatásához, ezért aztán szó nélkül a helyszínre küldte a szakembereket.

A szerelőcsapatba a legjobbak tartoztak. Kevesebb mint negyvennyolc óra leforgása alatt beállították a karburátorokat, hogy csökkenjen a légszennyezőanyag-kibocsátás. Néhány próba után az ezredes elégedetten megnyugodott. Végre elszánta magát, hogy megadja a jelet a támadásra. A gyanús kunyhókat két nap késsedelemmel ugyan, de tűzzel-vassal kiirtották.

IX

Eközben, azután, hogy néhány szőrszálhasogató agyában megszületett, majd megjárta sötét és csendes útját a lakosság körében, a gondolat, hogy a *biological warfare* végül is szintén környezetszennyezést okozhat, és károsítja a természetet, néhány fontosabb amerikai személyiségben is gyökeret eresztett. Hónapokat kellett még várni, mire a gyanú behatolt a Pentagon vastag falain is, ám amikor ez megtörtént, egy szempillantás alatt elterjedt, szenvedélyes vitákat, dühödt kitérőket és számos álmatlan éjszakát okozva.

A gondolat a hierarchia útjait követve végül eljutott a Fehér Házba is. Ott, seregnyi különböző tanácsadón és szakértőn keresztülhaladva bebocsátást nyert az elnök irodájába. Ott helyet foglalt, és lehetetlenség volt kiűzni. Az elnöknek egyetlen lehetősége maradt, hogy megszabaduljon tőle: bejelenteni a biológiai hadvezetés végét, és visszatérni a régi jó módszerekhez, a robbanóbombákhoz, melyek kevésbé károsak, vagy legalábbis rövidebb ideig károsító hatásúak a természetre nézve.

A döntés meghozatalakor az elnök néhány hónapos határidőt írt elő, hogy még kiürülhessenek a készletek, s ezzel némileg csökkenjenek a költségei ennek a katonák által kifizetődőnek tartott, ám pénzügyi szempontból gyászosan végződő taktikának. A haladék kissé megvigasztalta madame Nghát és az építési minisztert, akik nagyon sajnálták a döntést, éppen akkor, amikor már ilyen remekül haladt a tervük.

A 873-as zónában végrehajtott hadművelet, az első jelképes kapavágás egyéves évfordulójához érkeztek a dicsőséges úton. Kim és madame Ngha mérleget vontak a munkálatok előrehaladtáról.

A műveletek váltakozó szerencsével jártak, időről időre, hétről hétre sikerült újabb piros vonalakat berajzolni a térképre. A dzsungelfülek felhasználása mára egyszerű, megszokott tevékenységgé vált, ugyanúgy, mint a roncsok helyszínre szállítása is az ellenséges felderítő repülők megtévesztésére, ahogyan azt a légi felvételek bizonyították.

Mindketten a nagy térképet nézték, érdeklődve figyelték Van ténykedését, aki éppen a legutóbbi hadművelet eredményét rajzolta be.

A titkárnő egy sámlira felállva először kijelölte a szakaszt, melyet néhány nappal korábban sikerült elhódítani a dzsungeltől. Leszállt a kis emelvényről, kezébe vett egy vékony ecsetet és egy tégely piros festéket, újra felállt, és pepecselő alaposággal befejezte a feladatot. Szemüvegét egészen közel nyomta a térképhez, nehogy véletlenül eltérjen a ceruzával behúzott vonaltól. Amikor elkészült, néhány lépést hátrált, hogy onnan ítélje meg a kiváltott hatást. Madame Ngha összenézett Kimmellel, és felsóhajtott. A ma reggeli zsákmány egy egészen kis folt volt, csak a friss festék csillogásáról lehetett megkülönböztetni a korábbi vonaltól. Alig egy milliméter. A valóságban néhány tíz méter, nem több.

– Azért mégiscsak – szólalt meg Kim bátorítóan –, néhány centiméter itt, néhány milliméter ott, elég jó eredményt könyvelhetünk el az évre.

– Kétségkívül. A mostani ütemben azonban (az amerikaiak egyre lassítják a tevékenységüket), még legalább két vagy három év kellene, hogy a végére érjünk. Pedig még egy évünk sem lesz. Tudom.

– Nemcsak az út van. A fő központok nagyon jól haladnak.

Madame Ngha, mint mindig, most is nehezen elégedett meg. Miután azonban egy újabb pillantást vetett a térképre, Van pedig elrakta a sámlit és a szerszámait, végül elismerte, hogy lehetne rosszabb is az eredmény.

Először is értékes hosszúságú piros vonalak húzódtak. A fő útvonal a Mu-Mok hágót a 873-as zónával összekötő folyosó volt, az első mestermunka, melynek tökéletességét és hatékonyságát azóta, sem sikerült megismételni. Délen egy majdnem összefüggő vonal kísért a kambodzsai határt, egy másik északabbra a három határ környékét kötötte össze, két másik, kisebb vonal indult Laosz és Kambodzsra felé, merőlegesen a nagy Észak-Dél tengelyre. Ezek jelentik majd az egységes Vietnam összekötő pályáit a szomszédos országokkal.

Ugyanakkor a többi körzetben még nagyon sok hiányzott a piros vonalokból. A térkép jó részét egyenlőtlen eloszlásban tarkították a színezések, helyenként elszórt pontok voltak, máshol alig néhány milliméteres

kis vonalkák. Néhány pontot üres területek választottak el egymástól, szemmel alig lehetett követni, hol fog húzódni az őket összekapcsoló út. Madame Ngha tekintete ezekre a hiányokra tapadt, ismét felsóhajtott, bocsánatkérő szavakat mormolt, mintha magyarázattal tartozott volna.

– Nem mindig sikerül a kívánt helyre irányítani őket.

– Nézze csak itt – vágott közbe Kim, megvonva a vállát.

Felragadott egy bambuszrudat, és egy kerek foltra mutatott, mely mint egy nagy konfetti, virított két vonal kereszteződésében.

– Ez itt az első hegyi üdülőközpont, a Ho Si Minh központ helye. Itt nem hosszú vonal kellett, hanem nagyobb szabad tér. Pontosan ide terveztük. És itt is lett.

– Ez igaz – ismerte el az asszony. – Még nincs két hónapja. Azt hiszem, ezt szép sikerként könyvelhetjük el.

– Sikerként a szolgálata számára. Madame Ngha szerényen elmosolyodott.

– Kedvezett nekünk a szerencse. Az ellenség újabb földi támadást tervezett az ösvény ellen, helikopterekkel és ejtőernyősökkel. Ebben semmi... vagy majdnem semmi szerepem nem volt. Az ilyen nagy támadáshoz azonban kell egy nagyobb leszálló tisztás. Thu időben értesített. A mi érdemünk csak abban áll, hogy pont erre a helyre irányítottuk őket. Sikerült, és nem vagyok elégedetlen az eredménnyel: a megtisztított terület elegendő lesz, azt hiszem, az üdülőközponthoz, aminek a terveit mutatta. Lesz elég hely felépíteni a bungalókat és a tervezett szállodákat. Kellő számú turistát és nyaralót fogadhatunk majd. Ismerem azt a környéket. Csodálatosan tiszta a levegője. Elragadó a terve. Ezért vettem be minden eszközt, hogy segítsek a megvalósításában.

– Itt pedig – folytatta a miniszter, akin ma reggel törhetetlen optimizmus lett úrrá, egy másik piros pontra mutatva – a leendő atomközpont. A három határ közelébe fogjuk építeni, hogy ne csak a saját vidékeinket, de Kambodzsát és Laoszt is kiszolgáljuk energiával, sőt, esetleg még Thaiföldet is, ha kéri. Ez is készen van.

– Legalábbis a terep előkészítve. Három-négy hektár. Igaza van, Kim, ez nem elhanyagolható.

Tovább folytatták a helyzet objektív felmérését, és fontossági sorrendbe rendezték a még hátralévő feladatokat.

– Az amerikai elnök legújabb kijelentései alapján már csak néhány hónapig számíthatunk az együttműködésükre – mondta az asszony. – Fel kell gyorsítani a dolgot.

EGY CSOKOR ORCHIDEA

Madame Ngha megkérte Kimet, hogy legyen szíves, és fáradjon be az irodájába, mert érdekes információkat szeretne közölni vele, melyek Thu legfrissebb jelentésében érkeztek.

"...Mint bizonyára tudja – olvasta fel madame Ngha a jelentés egy bekezdését –, a defoliánsokat betiltották. Az ipari gyártás leállt, és az utolsó készleteket néhány nappal ezelőtt elhasználták egy nagyobb támadásban. Legalábbis úgy gondolom, hogy így van. Bishop tábornoktól tudom. Nincsenek előttem titkai. Berajzolhattam tehát még egy jelentős szakaszt a térképre, de ez volt az utolsó..."

– Ez van, Kim – mondta madame Ngha nosztalgiával. – Vége. Van, maga is most utoljára végzi ezt a munkát.

A titkárnő kis sámliján állva éppen egy meglehetősen hosszú szakaszt festegetett, mely felszámolta az egyik, kellemetlen látványt nyújtó folytonossági hiányt a térképen. A ceruzával berajzolt kezdeti vonalat mostanra, ha nem is fedte el teljesen a piros festék, lényegében elég színes csík és pont – keletkezett, melyekből távolabbról nézve kirajzolódott a Ho Si Minh út váza. Mindhármukon eluralkodott a dicsőséges időszak lezárultával járó melankólia.

– Végülis, nem tarthatott örökké – mondta Kim. – Soha nem gyanították a csalást?

– Az S Szolgálatnál biztosan nem. Hallgassa csak:

"...Itt senki nem gyanította a tervüket. Bishop tábornok néha tett egy-egy gúnyos megjegyzést, hogy milyen makacsak vagyunk, hogy szinte mindig ugyanazon a tengelyen próbáljuk közlekedtetni a konvojainkat, hiába támadnak az amerikaiak. Arra a következtetésre jutott, hogy ez az ellenség kihívása, és ez a vak gőg fogja majd Vietnam vesztét okozni..."

– Gőg... – ismételte elgondolkodva madame Ngha. – A vezérkarnál azonban, Kim, tudom, hogy komoly kétségek merültek fel a dzsungelfülek hatékonyságával kapcsolatban. A jelentés egyes részei is ezt erősítik meg. De ez a maga számára nem érdekes.

– Most már különben sem számít, hiszen a fő munkálatoknak vége.

Az asszony egy pillanatig habozott, mintha nem értene teljesen egyet a megjegyzéssel, majd mégis helybenhagyólag legyintett, és folytatta az olvasást:

"...hagyományos bombákkal fogják folytatni a harcot..."

– Ez nagyon kellemetlen – vágott közbe a miniszter. A hagyományos bombák, ahogy az ügynöke mondja, lukakat, néha egészen mély krátereket ütnek. Tönkre fogják tenni az utunkat.

– Mostantól a tengely mentén egyetlen motorzaj sem hallatszik majd. Már intézkedtem. A konvojok elhagyják az ösvényt. Az ellenség majd azt gondolja, hogy végre megértettük, hogy túlságosan veszélyes, és az óvatosságunk felülkerekedett a büszkeségünkön.

Felolvasott még néhány mondatot, mely Kim számára is érdekes lehetett, majd összehajtotta a jelentést. Az anyag többi része nem tartozott a férfirra. Pedig számos nagyon fontos információt tartalmazott. Madame Ngha csak a miniszter távozása után olvasta újra, Van társaságában, aki ismerte minden titkát.

"...A legutóbbi utasításait követve a kertész mindennap visz egy nagy csokor virágot a tábornoknak, aki nagyon örül neki. Sutan így visszakerült a kegyeibe, és a gyomirtó-incidens feledésbe merült. Az én feladatom, hogy elrendezem a virágokat a tábornok nappalijában. Azt mondja, én vagyok az egyetlen, aki szépen meg tudom csinálni. Nagyon jólesik, hogy ezt mondja..."

Madame Ngha félhangosan olvasott, részben magának, részben Vannak. Egy pillanatra elhallgatott, és gondolataiba merült.

– Észrevettem, hogy aláhúzta ezt a részt – használta ki a titkárnő a beállt csendet.

– Aláhúztam, én?... Tényleg.

– Úgy látszik, Thu nagyon büszke a tábornok bókjaira, bár nem értem, milyen hasznunk lehet ebből.

– Én sem – felelte madame Ngha felélénkülve. – Biztosan csak elábrándoztam.

Van gyanakodva pillantott rá, az asszony azonban folytatta az olvasást.

"...Most egy olyan hírről kell beszámolnom, melynek egészen biztosan nem fog örülni. Azt hiszem, a szolgálatunk napjai meg vannak számlálva, ugyanúgy, ahogyan talán Bishop tábornok tevékenységének napjai is. Legalábbis a személyzet körében ez a szóbeszéd terjed. A tábornok semmit nem mondott nekem ebben a témában, de néhány napja nagyon szomorú arccal járkal. Azt mindenesetre elejtette, hogy úgy gondolja, nemsokára több időt szentelhet majd a könyve írásának. Gondolom, ez azért jelent valamit.

Azt biztos forrásból tudom (egy szigorúan titkos feljegyzésből, amit volt szerencsém elolvasni), hogy a vezérkar kezdi fenntartásokkal kezelni a dzsungelfületekből érkező híreket, különösen pedig azt, ahogyan a tábornok értelmezi őket. Ha elküldik, azt hiszem, sajnálni fogom – először is

természetesen azokért a nagy szolgálatokért, melyeket az ügyünknek tett, de azért is, mert biztosan tudom, hogy nem rossz ember. Velem mindig nagyon korrekt, sőt, apáskodó volt. Egyszer közbeavatkozott, amikor egy fiatal tiszt zaklatni próbált. Attól kezdve az egész személyzet nagyon tisztelettudó és kedves velem. Talán ezekről nem kellene beszámolnom?..."

– Drága Thu – mondta madame Ngha.

– Nem gondolja, hogy számára is ideje lenne, hogy véget érjen a szolgálata? Kezdi túl jól érezni magát.

– Erről már régebben beszéltünk, Van – szakította félbe keményen madame Ngha. – Nincs mit hozzátennem ahhoz, amit akkor mondtam. Semmi rosszat nem látok abban, hogy Thu jól érzi magát Thaiföldön, és érzékenyen fogadja a felé irányuló kedvességet... Nyugodj meg... – tette hozzá szárazon –, ki tudom választani a megfelelő ügynököt a megfelelő feladatra. Thu tökéletesen a helyén van, és az utolsó pillanatig el fogja látni a dolgát.

"...Egyelőre a szolgálat továbbra is többé-kevésbé pontosan működik, a rutin szerint. A hangulatra az unalom a jellemző. A kezdeti hit és lelkesedés elmúlt. Úgy látom, a vezérkar gyanúsítgatása és elégedetlensége mindenkinek elvette a kedvét. Már csak egyedül Shaw ezredes mutatja néha az izgalom jeleit, de csak olyankor, ha sikerül valamilyen különleges, ritka rovar hangját befognia.

Még a tábornokon is eluralkodott a nyomott hangulat. Ha bekapcsolják hozzá a teherautók zaját, alig pillant a képernyőre. Megnyomja a gombokat, és azután oda sem figyel már a támadásra, amit a számítógépek vezérelnek..."

Madame Ngha ismét megállt, gondolatai elkalandoztak. Van nem mert közbeszólni.

– Semmi nem tűnt föl neked ebben a részben? – kérdezte hirtelen az asszony.

– Láttam, hogy aláhúzta az utolsó mondatot.

– Érted, miért?

Van némi gondolkodás után bevallotta, hogy nem.

– Én sem értem. Úgy látszik, nagyon elábrándoztam, amikor elolvastam a jelentést. Pedig bizonyára volt valami okom.

"...Alig pillant a képernyőre. Megnyomja a gombokat, és oda sem figyel már a támadásra, amit a számítógépek vezérelnek..."

Egy pillanatra szemöldökét ráncolva elgondolkodott, majd határozottabban folytatta:

– Azt írta: a számítógépek, Van. Ez először is a nagy thaiföldi IBM-et jelenti, amelyik rögzíti a jeleket, kiszámítja a dzsungelfülek koordinátáit, azután továbbítja az adatokat az F-4-eseknek, hogy a repülőgépek számítógépei kezeljék tovább őket.

– Bizonyára.

– Most ezt hallgasd meg.

Viselkedése megváltozott. Tekintete felélénkült, egy távoli, határozott pontra szegeződött, melyet egyedül ő látott, ám kisugárzása ragyogó fénybe vonta pillantását. Ennek a fénynek köszönhette a "Lángoló Fény" nevet, íróasztaláról felvett egy papírlapot, és olvasni kezdett.

– Hallgasd csak: *"...The F-4 pilots then feed this information into their own aircraft computers and fly direct to the target with no need for further navigation.*

In the event the weather is bad, the computers will make an automatic release of weapons at the proper point... The only drawback, airmen say, is that they must wait for reconnaissance in better weather to determine how successful the attack was"

– Tudod, honnan van ez?

– Bizonyára egy másik ügynök jelentése, amit még előttem is titokban tartott – felelte Van enyhén sértetten.

– Egyáltalán nem. Ezt az amerikai légierő lapja írja, amihez bárki hozzájuthat. Rendszeres olvasója vagyok... Tehát, hallod: gyakran, legalábbis ha rossz az idő, a pilóták semmit sem csinálnak. A számítógépek irányítják a repülőket, és azok dobják le a bombákat a kívánt pillanatban.

Újabb csend telepedett rájuk. Madame Ngha nem álmodozott. Gondolkozott.

– Ebben az évszakban gyakran ködös az idő – folytatta szinte gyengéden. – Ködös Vietnamban és ködös Thaiföldön... Ráadásul, a Thutól kapott értékes információk alapján a lehallgatószemélyzet már nem lelkesedik. Thu kiábrándulásról és rutinról beszél. Talán nem lehetetlen, hogy ez a lelkiállapot kihat mindenkire, aki részt vesz a műveletekben, beleértve az F-4-es pilótákat is. Mit gondolsz erről a feltételezésről, Van?

– Azt, hogy nagyon ésszerű. Minden birtokunkban lévő információ azt tűnik bizonyítani, hogy az ellenség hangulata rossz. A földi szolgálatot teljesítők és a pilótáké egyaránt.

– Gondolod, összehozhatjuk mindazt, amit most elmondtunk?

Madame Ngha szokatlan izgalommal beszélt. Van bizonyos jelekből mindig felismerte, ha csodálatos terv volt éppen születőben főnöknője agyában. Elgondolkodott, és szerényen azt felelte:

– Nem látok benne semmi újdonságot, de, azt hiszem, úgy foglalhatnánk össze a helyzetet: a dzsungelfül továbbította zaj úgy működik, mint egy gomb, kiváltja a bombázást, és sorsszerűen magára a fülre irányítja a repülőket.

Madame Ngha csodálattal bámult titkárnőjére.

– Pontosan így van – helyeselt. – Jól fejezted ki magad. "Sorsszerűen" – éppen ezt a szót kerestem.

Van elpirult örömeiben, ám egy pillanatra sem vette le szemét az asszonyról, aki lassan, a szemébe nézve folytatta:

– Bishop tábornok és a szolgálata értékes szolgálatokat tett nekünk, nem igaz?

– De, így van.

– Thu legújabb jelentése szerint mégis úgy tűnik, hogy most már semmiféle hasznunkra nem lehetnek. Te nem így látod?

196 Van ismét helyeselt. Érezte, hogy a megjegyzések egy támadhatatlan logikával felálló szintézis felé haladnak, melynek fő vonalait kezdte már sejteni. Madame Ngha egyelőre azonban nem folytatta a témát. Nem olyan természet volt, aki egyszerre, közvetlenül kimondja elemzései eredményét, ha néhány utalás is elég ahhoz, hogy élesebb elmék felismerjék, mit tervez. Most ez volt a helyzet. Minden további megjegyzés csökkentette volna a manőver szépségét, melyre homályosan utalt. Hallgatott, úgy tűnt, ismét álmodozásába merül, Van kíváncsisága azonban erősebb volt.

– Felfedezett más érdekes pontokat is a jelentésben – kérdezte –, melyek elkerülték a figyelmemet, madame?

– Hm?... nem. Semmi különös, talán csak azt, hogy Thu utasítást kér arra az esetre, ha az S Szolgálatot felszámolnák. Bizonyára máshová fogják vezényelni. Saigonba, vagy máshova... Elég tanácstalannak tűnik. Megértem, hogy nincs igazán kedve más irodákban is eljátszani azt a szerepet, melyet olyan remekül betöltött Bishop tábornok mellett. Jobb lenne, ha visszajönné közénk. Még gondolkozom rajta.

– Úgy gondolja, hogy a feladata véget ért? – kérdezte meglepetten Van.

– Nem egészen ezt gondolom – mosolyodott el madame Ngha. – Éppen ellenkezőleg, úgy gondolom, hogy még egy utolsó szolgálatot tehet nekünk, egy nagyon, nagyon fontos szolgálatot. Azután megszervezem a szökését és a hazajövetelét.

Az asszony felállt, jelezte, hogy a beszélgetésnek vége. Vette a sapkáját, s indulni készült. Az ajtóból azonban még visszafordult.

– A thaiföldi lehallgatóközpontban nagyszámú személyzet dolgozik, ráadásul magasan képzett személyzet: fizikusok, mérnökök, az ellenségeink számára felbecsülhetetlen értékű emberek. Nem az ő hibájuk, hogy az eredmény nem az lett, amit reméltek, hanem a katonáké, akik rosszul használták fel őket.

– És egy kicsit a miénk – vetette közbe Van.

– Igen. Egy következő alkalommal azonban újra kitalálhatnak valamilyen szeniális dolgot, mint a dzsungelfülek, amik legközelebb óriási károkat okozhatnak nekünk. Nem gondolod, Van?

– Így van – felelte a titkárnő.

Azután, néhány másodperc gondolkodás után szerényen letolva vastag szemüvegét, ami vidéki tanítónőhöz tette hasonlatossá, hozzátette:

– Azt sem szabad elfelejteni, hogy az S Szolgálat közvetlen közelében van a B-52-esek bázisa.

– Egyre elégedettebb vagyok a közreműködéssel, Van – kiáltott fel madame Ngha. – Öröm veled beszélgetni. Szeretem, ha félszavakból megértenek... Azon tűnődöm, hogy lehet, hogy az öreg Ami szellemei ma ismét sugallatot küldtek mindkettőnknek.

Van levette a szemüvegét, és főnöknőjére bámult, akinek arcán széles mosoly terült szét, szétzilálva szabályos vonásait. Az asszony egy szót sem szólt többet, baráti intéssel kilépett az irodából, miután sapkája alá gyűrt egy rakoncátlan tineset. Nem hallotta, mit válaszolt félhangon a titkárnője, a papírokkal teli asztal fölé hajolva.

– Reméljük, tényleg Ami szellemei voltak, és nem a nyugatiak Sátánja...

II

Thu nem hazudott, amikor apáskodóként jellemezte Bishop tábornok viselkedését irányában. A férfit már első találkozásukkor meghatotta az okos, gyermeki arc, a melankolikus szempár, melyhez sehogy sem illett a szigorú egyenruha, és az egyetlen dísz, a fehér selyemszalag, a gyász jele. Megható és üde színfolt volt a technikusok szolgálatában. A tábornok régen elvált, nagyon ritkán látta a lányát, és olyankor is mindig zavarba jött, mert idegennek érezte magát. Legutóbbi találkozásukról is kínos emlékeket őrzött. Thuval éppen ellenkezőleg, felszabadultnak érezte magát. Szerette a lány tartózkodását és diszkrécióját, ezeket a tulajdonságokat becsülte a legtöbbre a fiataloknál.

Érdekelte a lány, könyveket kölcsönzött neki, gyakran meghívta teára a bungalójába. Ez a barátság semmiféle pletykát nem indított útjára, annyira egyértelmű volt, hogy a tábornoknak nincsenek erkölcstelen szándékai. A férfi elragadtatva hallgatta, ahogyan Thu tökéletes angolsággal, ám az utánozhatatlan, vietnamiás éneklő hanglejtéssel országa legendáit és gyermekkora történeteit meséli. Könnyekig meghatódott, amikor megtudta, miféle tragédia sújtotta szegény lányt, teljesen magára hagyva a világban.

Thu azt mondta, a vietkongok egyik kegyetlen támadása során veszítette el a szüleit és a két öccsét. A családja lemészárlása motiválta később belépését

az amerikai hadseregbe. Ez a történet, melyet korábban ellenőriztek is, csak részletekben tért el az igazságtól: a család valóban meghalt, de egy amerikai B-52-es bombázásban. Számtalanszor előadta az eseményeket a hatóságoknak, akik nyomozást folytattak ügyében, s most minden zavar nélkül részletezte a tábornoknak is, sőt, megnyugtatóan hatott rá a férfi sajnálata.

Thu, ahogyan arról hűségesen beszámolt madame Nghának, hálás volt a főnökének, amiért az megkönnyítette életét: a fiatal vietnami lány volt az egyetlen ázsiai az amerikai technikusok és katonák között ezen a thaiföldi bázison. Az amerikaiak általában nem leigázóként viselkedtek, mégis mély és naiv meggyőződésük volt, hogy minden területen felette állnak az ázsiaiaknak. Thu finom lelke nagyra értékelte a tábornok jólneveltségét és taktikai érzékét, különösen pedig azt, hogy mindig gyermeknek tekintette, és úgy is bánt vele, soha nem próbált gáláns kalandot kezdeményezni, ahogyan az más szolgálatoknál történt, ahol régebben dolgozott. Ezek a régebbi esetek ugyanolyan kínos emlékeket hagytak benne, mint a vietkong kommandóknál szerzett tapasztalatok. Éppen ellenkezőleg, ezen a téren, ahogyan azt kötelességének érezte, hogy alapos munkát végző ügynökként tudassa madame Nghával, tekintve, hogy a pszichológiai megfigyelések hasznosak lehetnek, a tábornok szigorú parancsot adott arra, hogy tiszteletben tartsák fiatalságát. Határozottan közbelépett, hogy megvédje egy fiatal tiszt próbálkozásai ellen. Először szárazon megróttá a fiatalembert, majd komoly beszédet tartott neki a katonai becsülethez kötődő kötelességekről. Szegény fiú végül úgy érezte, hatalmas bünt követett el a természet ellen, és alázatosan bocsánatot kért a lánytól. Azóta az S Szolgálat egyetlen tagja sem mert még – egy kétértelmű megjegyzést sem megengedni magának.

Ellenszolgáltatásként a lány megkönnyítette a tábornok magányos életét. Átvette a házvezetőnő szerepét a férfi bungalójában, nap mint nap eltöltött ott egy-két órát, ellenőrizte a fehérneműt, ügyelt, hogy a szolgáló rendesen elvégezze a munkáját, és elrendezte a tábornok kedvenc virágait a vázákban.

Eközben természetes szálak szövődtek közöttük, majdnem családias szálak: a férfi részéről gyengédséggel vegyes barátság. A lány a napsugara lett a thaiföldi magányban, ahol betolakodónak érezte magát, egy olyan személyzet vezetőjeként, melynek tudományos munkájához nem értett. Hálás volt a lánynak, hogy emberi, néha egészen költői hangot vitt az életébe, mely lassacskán elengedhetetlen lett számára ahhoz, hogy ellenálljon az elbutító klímának és a száműzetés szomorúságának, anélkül, hogy sok más katonához hasonlóan az alkoholhoz vagy a drogokhoz kellett volna folyamodnia.

Ami Thut illeti, az ő érzelmei Bishop tábornok iránt ellentmondásosak és zavarosak voltak, mely gyakran finom orrcimpái remegésében is

megmutatkozott: benne volt ebben az idegen kutya iránti megvetés, és a döbbsent hála, amiért az idegen kutya ilyen jóindulatúan bánik vele.

Aznap este házvezetőnői teendőit végezte, rendet rakott a bungalóban. A tábornok meghívta, igyon egy csésze teát a verandán, amíg ő elszopogatja a whiskyjét, mielőtt elindulna az irodájába, ahogyan azt évek óta mindig is teszi. Bármennyire csalódott volt is, pontosan végezte munkáját, és szinte mindig bent maradt az irodában éjjel kettőig. Thu vacsora után csatlakozott hozzá.

Ma különösen szomorú volt, s erre más oka is volt, mint a thaiföldi éjszakára nehezedő nyomasztó időjárás. Reggel hivatalos parancs érkezett az S Szolgálat felszámolására. A technikusok Saigonba utaznak, ott pedig elosztják őket különböző új szolgálatokba, új parancsnokság alá. A parancs azt is megemlítette, hogy Bishop tábornoknak új pozícióra kell számítnia. Egy másik, szigorúan titkos feljegyzés pontosította, hogy ez az új pozíció a nyugdíj lesz. Erről az utóbbi pontról a tábornok senkinek nem beszélt, csak Thunak árulta el elkeseredését és megaláztatását.

Egy pillanatig a thaiföldi eget fürkészte, melyen hatalmas felhők vonultak, majd tekintete ismét a fiatal lányra szegeződött.

– Ez az éjszaka lesz az utolsó, hogy a dzsungelt hallgatjuk – mondta keserűen. – Holnap a szolgálat befejezi tevékenységét.

– Az utolsó éjszaka!

Thu megremegett, kiskanala idegesen ütődött a teáscsésze oldalához. Nyugtalanul körbepillantott, mintha valami szokatlant várna rettegve odakintről. A tábornok észrevette idegességét, de úgy gondolta, a lányt is ugyanaz a szomorúság keríti hatalmába, mint őt.

– Ne féljen, Thu – vigasztalta. – Biztosan talál kellemes új posztot.

Majd egy pillanatnyi hallgatás után kitört belőle a harag.

– Érthetetlen – mondta. – A szolgálatunk a hírszerzés legértékesebb szerve kellene legyen. Hatalmas sikereket arattunk. Hány teherautót pusztítottak el nekünk köszönhetően! Hány tonna lőszert semmisítettek meg!

– Nem lehet pontosan tudni, uram, de bizonyára jelentékeny mennyiséget.

– És mégsem elégedettek. Azt állítják, soha nem haladt még ennyi konvoj a Ho Si Minh ösvényen. Alig burkoltan hanyagsággal és hozzá nem értéssel vádolnak.

– Felháborító – kiáltott fel Thu megható őszinteséggel.

– El kell hagynunk ezt a thaiföldi bázist, pedig már kezdtem megszokni. Olyan békés itt.

– Igen – helyeselt Thu, majd elgondolkodva, szomorúan hozzátette: – Békés itt, amikor a B-52-esek nem repülnek.

– Mostantól majd a könyvemnek szentelem magam. Magát pedig, Thu, máshová küldik. Van valami kívánsága? Szeretne Thaiföldön maradni? Találhatunk magának egy helyet. Vagy inkább hazamenne? Mostanra javult a helyzet délen. Ha marad még egy kis hitelem, azt felhasználhatom, hogy segítsek magának jó helyet találni.

Érdekes módon Thu szíve is összefacsarodott a gondolatra, hogy el kell hagynia ezt a helyet, és különösen a bungalóját, ahol a szeretett árnyak első szavára előtűntek.

– Nem akarok visszamenni Vietnamba.

– Szegény gyermekem – suttogta a tábornok, és atyáskodva a vállára tette a kezét. – Megértem. Túl sok a szomorú emléke. Gondolkozzon el. Majd holnap megmondja, hogy döntött.

Észrevette, hogy a lány oda sem figyel rá. Thu tekintete a kertet lezáró sövény mögé szegeződött. A thaiföldi estében a köd miatt idő előtt beállt félhomályban egy árnyat vett észre, amint belépett a kerítésen. Hamarosan felismerte benne a javai kertészt.

– Csak Sutan az – mondta a tábornok mosolyogva, hogy megnyugtassa a lányt, akinek szemében rémület villant.

A kertész félénken közeledett. Megállt a veranda előtt, és meghajolt.

– Mi történt, Sutan?

– El akartam hozni magának ezeket a virágokat, uram. Nagyon ritkák. A fivérem találta őket az erdőben.

Előrenyújtotta a karját, és megmutatta a halvány színű orchideacsokrot. Valóban ritka és gyönyörű virágok voltak, melyek a trópusi őserdő mélyén nyílnak.

III

– Milyen kedves ember! – mondta Bishop tábornok. – És én még egyszer majdnem megütöttem!

Őszintén meghatódva mondott köszönetet. Életének ebben a kritikus szakaszában a legapróbb figyelmességet is hálásan fogadta.

Thu néma és mozdulatlan maradt, kezében a teáscsészével. Szemei elkerekedtek, képtelen volt elfordítani tekintetét az orchideacsokorról, mintha hipnotizálta volna a látvány. A tábornokot meglepte ez a viselkedés, hiszen a virágok általában a lány feladatkörébe tartoztak, s maga indult a kertész elé, hogy ügyetlenül átvegye az ajándékot, amikor Thu végre magához tért kábulatából. Gyorsan előrelépett, és karjaiba vette a virágokat, melyeknek szárát nedves dzsungellillatot árasztó mohába csomagolták.

– Majd elrendezem, uram. Gyönyörűek...

– Gyönyörűek – helyeselt a tábornok. – Nálunk nincsenek ilyen szépek. Csak a távol-keleti dzsungelben teremnek ilyen csodálatos kincsek.

Miközben Thu és Sutan gyors pillantást váltottak, a virágok fölé hajolt, és elragadtatva beszívta illatukat. Felvidította az ajándék szépsége és a kertész kedvessége. Ismét köszönetet mondott, és ragaszkodott hozzá, hogy bőkezű borralalót adjon, amit végül a javai élénk tiltakozások közepette elfogadott. Ezután Sutan meghajolt, sarkon fordult, és eltűnt a homályban.

A tábornok és Thu bementek a nappaliba. A férfi gondosan bezárta az üvegajtót, mielőtt villanyt gyűjtött volna, védekezésül a szúnyogok ellen, melyek, mióta nem irtották őket, elárasztották a központot. Fehér fény borult a kertre, megvilágítva a sövény mögött eltűnő kertész sapkáját.

– Kedves emberek – mondta halkán, elgondolkodva a tábornok. – Csak jól kell bánni velük, és nagyon ragaszkodók lesznek.

Megrázta a fejét, hirtelen elkeserítette a gondolat, hogy irodájába kell mennie. Az adott körülmények között szörnyű nyűgnek érezte a munkát.

– Mennem kell, Thu – mondta nehézkesen felállva. – Nem tehetem meg, hogy az utolsó éjszakán nem vagyok a helyemen. Kérem, zárja majd be a bungalót, és hozza be a kulcsot.

A thaiföldi szolgáló, aki a takarítást végezte, már elment. Távolabb, a személyzetnek fenntartott barakkban lakott, és csak a reggeli tea elkészítésére jön majd el újra.

– Értettem, uram. Elrakom a csészéket, és elrendezem a virágokat.

– Köszönöm, Thu. Nem is tudom, hogy boldogulnék maga nélkül... A virágokról pedig... nekem túl sok ennyi. Szeretném, ha a felét elvinné magához.

– Köszönöm, uram – felelte szemmel láthatólag meghatottan Thu. – Úgy lesz.

– Nos, viszlát nemsokára. Nem kell sietnie az irodába. Vacsorázzon meg kényelmesen. Felesleges halálra dolgoznia magát, úgysis úgy tűnik, semmire sem jó, amit csinálunk.

Ezekkel a keserű szavakkal búcsúzott, melyek kifejezték minden elkeseredését és csalódottságát. Hirtelen azonban összeszedte magát, és felvetette a fejét.

– Bár ki tudja, végül is lehet, hogy éppen ez az utolsó éjszaka hozza meg az alkalmat, hogy kitüntessük magunkat.

– Természetesen, uram – kiáltott fel a lány ártatlan lelkesedéssel. Nagyon elszomorította, hogy lesújtottnak látja főnökét. – Soha nem szabad feladni a reményt.

– Az alkalom, hogy szörnyű csapást mérjünk az ellenségre, aminek majd holnap felméri az eredményét, és elszégyelli magát az összes bírálónk – folytatta a tábornok ökölbe szoruló kézzel.

– Imádkozni fogok érte, uram, megígérem.

Így, némiképp felvidulva lépett ki bungalójából a tábornok, és könnyed léptekkel indult a lehallgatóterem felé. Mindig gyalog ment. Alig néhány száz méterre volt a lakásától.

Néhány pillanattal a távozása után Thu hangtalanul kinyitotta az ajtót, és a szúnyogokkal mit sem törődve kihallgatózott. Amikor a lépések zaja elült, óvatosan becsukta az ajtót, és elgondolkodva, mozdulatlanul, feszült arccal megállt a különös csendbe burkolózó bungalóban. Végül, mintha álomból ébredne, elűzte a félelmetes képeket. Az orchideacsokorhoz lépett, melyet az előbb egy asztalra tett, és lassan letekerte róla a száruk alját fedő újságot. Hosszú ujjai végigtapogatták a vastag mohát, majd egy kemény tárgyon megállapodtak. Ajka kis grimaszba rándult. Egy másodpercig vonásai ugyanazt a rettenetet tükrözték, mint a B-52-esek felszállásakor. Visszatette az orchideákat az asztalra, és undorodva otthagya őket.

Rendet rakott a bungalóban, ahogyan azt megígérte a tábornoknak, visszatette a whiskysüveget a bársekreánybe, kivitte a poharat és a csészéket a konyhába, és elmosogatta őket. Pontos mozdulatokkal végezte a munkát, gépies merevsége azonban zaklatott lelkiállapotról árulkodott. Ugyanilyen gépies mozdulatokkal elrakta az edényeket, eloltotta a villanyt, visszament a nappaliba, és megállt az asztal mellett. Ott egy pillanatig ismét gondolataiba merült, mintha nem tudná rászáni magát, hogy megérintse az orchideákat. A gondolat azonban, hogy ezek a világ legszebb virágai, felvidította.

A tábornok megérkezett a lehallgatóterembe, és kényszerítette magát, hogy gondtalannak tűnjön a személyzet előtt. Megtette szokásos körsétáját, minden technikushoz szólt néhány szót, megkérdezte, van-e valami újdonság. A válaszok mind egyformák voltak. Semmi más nem hallatszott ma este, mint az éjszakai madár, a patak csobogása, néhány tücsök ciripelése. Gyanús emberi zaj sehonnan nem érkezett.

Bishop tábornok befejezte körútját, utasította az embereit, hogy fokozott éberséggel figyeljenek, majd az irodájába vonult. Egyedül maradván dühödten mozdulatot tett, ahogy a vezérkari tisztek értetlenségére és rosszindulatára gondolt. Eszébe jutott az örült remény, mely nem sokkal azelőtt hatalmába kerítette. Bárcsak letörhetné a szarvukat! Nyugdíjba küldik, rendben van, de

csak egy mesterfogás után! Óriási sikert arató, ragyogó tett után, mely előtt még ezek a bürokraták is kénytelenek lennének meghajolni, és bocsánatot kérni. A harcias gondolatra ismét ökölbe szorult a keze. Sikerült felülemelkednie magánya szomorúságán.

IV

Az orchideák megérdemelték Thu csodálatát: valóban a világ legszebb virágai voltak. Madame Ngha akarta így, talán mert a legapróbb hangulatok iránt is fogékony, érzékeny szelleme megérezte, hogy ezzel megkönnyítheti Thu feladatát, talán mert művészi hajlamaiból adódóan méltó keretbe kívánta foglalni csodálatos tervét.

Amikor a gyümölcsözőnek ítélt beszélgetés után otthagyta Vant, azonnal Wang doktorhoz sietett. Elég volt két szót a fülébe sügnia, a kínai azonnal abbahagyta kísérleteit a laboratóriumában, és szinte futva sietett az irodába, ahova aztán kettesben bezárkóztak. Elkápráztatta a terv.

A cinkostársak több mint egy órán át tárgyaltak, a kínai megvizsgálta a kérdés technikai oldalát, az asszony pedig megadott minden információt, amivel csak rendelkezett a célpontról. A megbeszélés első eredményeként megállapodtak abban, hogy egy virágcsokor lesz a Sors eszköze. Madame Ngha már régóta fontolgatta ezt az ötletet, s most örömmel hallotta, hogy amit megérzése sügött, azt a tudós tudományos számításai is alátámasztják. Nemhogy semmiféle technikai ok nem szólt a virágok alkalmazása ellen, de éppen ellenkezőleg, a növények tökéletes megoldást kínáltak.

Már csak a virágfajta megválasztása volt hátra. Ehhez Wang doktor az egyik munkatársához, egy ipari formatervezőhöz fordult. Nagy reményeket fűzött a fiatalemberhez, aki amellet, hogy tökéletesen értett az elektronikához, művészi hajlamokkal is rendelkezett. Beavatták a tervbe, és amikor megértette, mit várnak tőle, a formatervező rövid habozás után kifejtette véleményét. Kijelentette, hogy szerinte az orchidea pont arra született, és öröktől fogva arra vár, hogy betöltse ezt a rendkívüli szerepet. Madame Ngha egy titkosszolgálati vezetőtől roppant szokatlanul reagált: felpattant a helyéről, mintha rakéta hajtotta volna, és a tőle megszokott mértéktartásról megfélemlkezve, természete különös változékonyságát követve a fiatalember nyakába ugrott, megölelte és kétoldalról megcsókolta. Régóta mély meggyőződése volt, hogy az orchidea, és csak az orchidea felelhet meg a célra. Szokatlan viselkedésére magyarázatul szolgálhatott az izgatott öröm, hogy ösztöne és tiszta gondolkodása tökéletesen működött, valamint a zaklatott várakozás, melyben az elmúlt órákat megélte, figyelve, ahogyan

ragyogó, csodálatos terve lassanként fizikai valósággá válik. Döntöttek az akció részleteiről, és a trió szétvált. Munkához láttak a tudósok és a művészek. Madame Ngha vállalta, hogy megkereseti az orchideákat. Úgy döntött, a világ legszebb virágainak kell lenniük, ezért aztán minden erejét és befolyását latba vetette a cél érdekében. A laoszi őserdőben választották ki a virágokat a szakértők, akiknek ízlésében az asszony tökéletesen megbízott. Mindent figyelembe vettek, több száz virág szirmait, tartását, szárát vizsgálták meg, mire összeállt a csokor. Madame Ngha személyesen ellenőrizte az eredményt, majd ezernyi óvintézkedés mellett, hogy szépségükből semmit se veszítsenek, elküldte a csokrot a jávai kertésznek.

A dzsungel királynői mellett Sutan kapott egy másik csomagot is, négy újabb orchideával, ugyanolyan pontos, ám teljesen más jellegű utasításokkal. Ezeket a virágokat nem fenyegette az elhervadás veszélye, mégis az igaziaknál még óvatosabb bánásmódot igényeltek. Megjelenésükben ugyanolyanok voltak, mint az igazi virágok, születésüket azonban Wang doktor elektronikai zsenije és a formatervező fiatalember művészi tehetsége türelmes együttműködésének köszönhették. Kettőjük erőfeszítését természetesen madame Ngha hangolta össze, aki szívét-lelkét beleadta titkos karrierjének legragyogóbb akciójába, és nem viselte volna el, ha bármilyen apró is, de hiba csúszik a megvalósításba. Az eredmény tehát tökéletes lett: a négy művirágot csak az tudta megkülönböztetni az igaziaktól, akit előzőleg beavattak a különbség két rejtett jelébe.

Thu, egyedül a csendbe burkolózó nappaliban, végre elhessegette a rossz gondolatokat, s csak a szigorú, száraz parancsok pontos végrehajtására összpontosított.

Először is bezárta az ablaktáblákat, majd szétbontotta a mohát, és kivett belőle egy kis dobozt. A dobozból két fémtárgy és egy boríték került elő. Az előbbieket miniatűr magnókészülékek voltak, a boríték pedig Wang doktor technikai utasításait és madame Ngha instrukcióit tartalmazta.

Thu leült, és figyelmesen elolvasta az első, hosszabb részt. Amikor már biztos volt benne, hogy mindent jól megértett és megjegyzett, felállt, és nekilátott, hogy teljesítse a parancsokat.

A négy műorchidea kiválasztásával kezdte, mely Wang doktor magyarázatai alapján könnyedén sikerült. Féltette, majd két részre választotta őket, hogy két szálát a saját bungalójába vigyen. Elmosolyodott a gondolatra, hogy Wang doktor utasításai csodálatosan megegyeznek a tábornok szavaival, s egyszerre teljesítheti mindkettőjük akaratát. Nem szeretett engedetlen lenni. Ezután ismét két csokrot csinált az itt maradó

virágokból, s mindkettőt vázába tette. A vázákat a nappali két sarkába állította, körülbelül azonos távolságra attól a bútordarabtól, melyen a tábornok a pipáit tartotta. Thu arcáról eltűnt a mosoly, ám enyhén megfeszülő ajkát leszámítva pontosan úgy festett, mint a megszokott háztartási teendőket végző háziasszony. Mozdulatai ugyanolyan kecsesek voltak, ugyanúgy ügyelt rá, ösztönös tehetséggel, mint mindig, hogy a virágok szép képet mutassanak. Sőt, a megszokottnál nagyobb figyelemmel végezte a munkát, néha megállt, beszívta a virágok illatát, hátralépett, hogy megvizsgálja az összehatást, megigazított egy-egy részletet, míg csak a csokor tökéletesen harmonikus nem lett.

Ugyanakkor, miközben az esztétikai szempontokat is tiszteletben tartotta, szóról szóra követte Wang doktor utasításait. Minden vázába elhelyezett egy szál műorchideát a csokor közepére.

Ezután fogta az egyik mini magnetofont, ismét elolvasta a technikai parancsokat, összehasonlította a rajzot a kezében tartott készülékkel, megnézte az óráját, eltekert egy kapcsolót, majd egymás után megnyomott két gombot. A készüléket betette a szekrény egyik fiókjába, amit félig nyitva hagyott.

Egyetlen feladata maradt a bungalóban, először azonban levette a cipőjét, és kitette a kertbe. Visszament az egyik vázához, s kecses ujjáival óvatosan, nehogy megbontsa a csokor egységét, bekapcsolt egy kis kapcsolót, mely tüskének álcázva, simulat a szárhoz. A kapcsoló hangtalanul elmozdult.

Ettől a pillanattól kezdve Thu visszatartotta a lélegzetét, elnyomta szíve dobogását, s zajtalanul a másik csokorhoz osont, ahol elvégezte ugyanezt a műveletet.

Feladata itt véget ért. Még egy utolsó pillantást vetett a nappalira, eloltotta a villanyt, óvatosan becsukta és bezárta az ajtót, s a maradék virággal elsietett.

Saját bungalója a lehallgatóterem mögött feküdt, úgy kétszáz méterre tőle, szimmetrikusan a tábornok bungalójával. A lakások elrendezésére madame Ngha már régen felfigyelt, Wang doktor pedig tudományosan kihasználta a helyzetet. Ha valaki látta is, hogy Thu virágokkal a karján siet, csak Bishop tábornok utasításait követte. A gondolatra a lány ismét elmosolyodott. Jókedvűen ért bungalójába, s csendben lépett a nappaliba.

– Thi Hai!

– Asszonyom?

– Nézd, milyen ajándékot kaptam!

– Asszonyom, orchideák! Olyan ritkák manapság!

– Gyönyörű orchideák, Thi Hai. Még sosem láttam ilyen szépeket.

– Adja csak ide, asszonyom, vázába teszem.

– Nem, Thi Hai. Személyes ajándék. Magam rendezem el őket, különben szerencsétlenséget hoznak. Ma este szabadnapot kapsz. Már nem megyek el itthonról. Majd én vigyázok Johnra és a kis Thura. Jók voltak?

– Igen, nagyon jók, asszonyom.

– Jutalmul az ő szobájukba teszem az orchideákat. Elmehetsz. Nincs már szükségem rád.

– Asszonyom nem akarja, hogy felszolgáljam a vacsorát?

– Nem. Nincs szükségem semmire, és egyedül szeretnék maradni. Jó éjszakát, Thi Hai.

– Jó éjszakát, asszonyom

Thu egy pillanatra kinyitotta a bejárati ajtót, hogy a fantom kimehessen, majd láb ujj hegyen beosont a hálószobába. Odalépett az ágyhoz, felemelte a szúnyoghálót, és egy pillanatig az ürességre bámult.

– Már alszanak – suttogta. – Nem baj, legalább holnap reggel meglepetés lesz.

Óvatosan visszaengedte a hálót, és elvégezte a műveiét második szakaszát: kétfelé választotta a virágokat, ahogyan a tábornoknál. Ugyanolyan figyelemmel és szeretettel rendezgette őket, csak néha pillantott aggódva az ágy felé, s mosolyogva a szája elé emelte az ujját, ha sóhajtást hallott a gyerekek felől.

A két csokrot az ágy két oldalára helyezte, majd hátralépett, hogy megvizsgálja az összhatást. Hirtelen egy gondolat villant agyába: egy percre eltűnődött, majd a szoba egyik sötét sarkában álló komódhoz lépett. A komódon néhány fénykép állt, melyet megsárgított már az idő és a hosszú dzsungelben élet, hiszen Thu mindenhová magával vitte a képeket, még a vietkong kommandókhöz is. A szülei és a fiverei képei voltak. Egy másik fotó őt ábrázolta, a kis Thut, Johnnal és az angolokkal a hegyvidéki erdőben. Alighogy megérkezett Thaiföldre, azonnal kitette a fényképeket, ám nagyon ritkán nézte meg őket. Amikor belépett, előfordult, hogy gyorsan feléjük pillantott, de már ez is elég volt ahhoz, hogy mellkasában felébredjen a fájdalom. Gyorsan a sokkal inkább élő fantomokhoz fordult.

Aznap este rövid habozás után remegő kezébe vette a megfakult emlékeket, és gyengéden az éjjeliszekrényre állította őket, a két virágcsokor közé. Megint hátralépett, majd eligazgatott néhány részletet. Amikor elkészült, a műorchideák az ágy feje felé nyújtották szirmaikat, mint két figyelmes, bizalmas vallomásokat hallgató fül.

Thu úgy érezte, a díszlet elkészült. Most már csak a magnetofont kell az éjjeliszekrény lábához tennie, és meg kell nyomnia a dzsungelfület bekapcsoló

kis tüskéket. Az utolsó mozdulatok előtt mintha mélyebb sóhajtást hallott volna a szúnyogháló alól. Bekukucskált. Nem tévedett. A kis Thu felébredt, tágra nyílt szemekkel bámult rá. Thu rámosolygott, és csendre intette.

– Aludj, kicsim – suttogta gyengéden. – Ne ébreszd fel Johnt, és, főleg, ne csapj semmi zajt. Ne beszélj... Megnézheted, milyen szép virágokat hoztam nektek. Holnap reggel meglepetés lesz Johnnak.

Néma kérdést vélt kiolvasni a kislány tekintetéből, aki a magnetofon fölé hajolt.

– Igen, édesem – felelte. – Kitaláltad. Ez egy új játék. Gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. Holnap majd együtt játszunk.

Utoljára gyengéd csókot lehelt a kislány homlokára, és a fülébe súgta:

– A virágokat drága Ngha nénénk és a nagybátyátok, a tábornok küldte. Meg kell majd köszönni nekik.

Lábujjhegyen kiosont a szobából. A gyerekek alszanak, Thi Hai elment... borzalmasan egyedül érezte magát a csendbe burkolózó nappaliban, s arcát eltorzította a fájdalmas grimasz. Nagyon gyorsan összeszedte magát, újra elolvasta az instrukciókat, majd áttért az üzenet második részére. A madame Ngha fogalmazta sorok az ő személyes biztonságára és menekülésére vonatkoztak. A javai kertész a központtól valamivel távolabb várja, egy kocsival és egy megbízható sofőrrel, aki a Mekongig viszi őket. Átkelnek a folyón, és Laoszban szállnak partra, ahol már ügynökök várnak rájuk, hogy elvigyék őket Vietnamba. Madame Ngha végezetül sok szerencsét kíván, és örömét fejezi ki, hogy hamarosan újra láthatja szeretett húgocskáját.

Thu leengedte a papírlapot, és ismét gondolataiba merült, hirtelen rátört magánya minden borzalma. Holnap elválasztják a fantomjaitól, akiket, tudta, soha többé nem talál meg újra. Lehajtotta a fejét. Arca elkeseredett grimaszba rándult, s kövér könnycsepp gördült le szeméből. Ellentétes érzelmek örvénye ragadta magával. Mikor végre felegyenesedett, arca elszántságot tükrözött. Megtörölte a szemét, melyben most már különös fény ragyogott, és indulni készült.

Mielőtt kilépett volna a bungalóból, még egy utolsó ajándékot engedélyezett magának. Óvatosan kinyitotta a hálószoba ajtaját, és az ujjai hegyéről még egy, utolsó csókot küldött az ágy felé, mely a mágikus virágokból áradó természetfeletti fényben fürdött. Ezt a képet vitte magával az éjszakában.

Bishop tábornok az irodájába kérette a helyettesét, hogy megvitassák az elutasításukat és a központ felszámolását érintő kérdéseket. Nyugodtan és hidegen beszélt, egy pillanatra sem engedte sejtetni, hogy a felsőbb körökben meghozott döntést mélységes megaláztatásként éli meg. Rövid üzenetet fogalmazott a személyzetnek a vezérkartól kapott útmutatás szellemében. Néhány technikus egy darabig még a helyszínen marad, hogy Shaw ezredes irányítása alatt leszerelje a központot, és a felszerelést Dél-Vietnamba küldje, ahol hasonló jellegű új központokat állítanak fel, új vezetőséggel. A tábornok két nap múlva elhagyja a bázist.

– Azt hiszem, így minden rendben van, Shaw. Van még valami?

– Csak annyi – dadogta az ezredes –, hogy nagyon sajnáljuk ezt a thaiföldi központot.

– Én is.

– És önt is sajnáljuk, uram, mindannyian.

– Köszönöm – felelte komolyan a tábornok. – Most pedig hagyjon magamra. Rendbe kell tennem a személyes irataimat. Nyugodtnak ígérkezik az éjszaka. Kihasználom... Azért figyeljen oda, Shaw. Azt akarom, hogy ezen az utolsó éjszakán is olyan lelkesen és hittel végezze mindenki a dolgát, mintha száz évre itt maradnánk.

– Ígérem, uram, így lesz.

– Rendben van. Thu még nem jött meg?

– Nem láttam.

– Szükségem lesz rá, hogy legépelje ezeket. Bőven lesz ideje. Én mondtam neki, hogy ne siessen, úgyszemint...

Nem fejezte be a mondatot, halk kopogás hangzott az ajtón, és Thu karcsú alakja jelent meg a szigorú egyenruhában, melyen a fehér szalag jelentette az egyetlen világos színfoltot, mindig ugyanazt az elérzékenyülést kiváltva a tábornokból.

– Mi a baj, Thu? Látom, hogy fáradt. Túl sokat dolgozott az elmúlt éjszakákon. Olyan posztot akarok találni magának, ahol nem kell éjszakáznia.

A lány asztala mögött ült, és egy feljegyzést gépelt. Mindig módszeresen és pontosan dolgozott, most azonban úgy tűnt, képtelen az egyszerű feladatra koncentrálni. Ujjai gyakran habozva megálltak a billentyűk fölött, idegesen kitépte a papírt, újat fűzött a gépbe, és előlről kezdte az oldalt. A tábornoknak leginkább az tűnt fel, hogy percenként megállt, és az óráját nézte, mintha aznap este különös fontosságot nyert volna az idő.

– Semmi bajom, uram, biztosíthatom.

– Fejezze be ezt a feljegyzést. Ez a legfontosabb. Azután menjen el lefeküdni. A többit majd holnap legépel. Késő van. Öt perc múlva tizenegy.

– Öt perc múlva tizenegy!

A lány hangjában rettegés csengett. Soha nem volt szokása az idővel törődni. A tábornokot nyugtalanította a viselkedése, már nyitotta a száját, hogy mondjon valamit, végül mégis vállat vont, és egy fiók kiürítésébe kezdett. Egy perc múlva Thu abbahagyta a gépelést, ujjai mozdulatlanul merevedtek a billentyűk fölött, tekintete borzalmas rémálomra szegeződött, melyben feléledtek gyermekkora elviselhetetlen emlékei. A tábornok a csendre felfigyelve felé fordult. Rettegéstől tágra nyílt szempárral találta szembe magát.

– Thu, maga tényleg nincs jól. El kellene... Thu ujjai gépiesen ismét gépelni kezdtek. A tábornok elhallgatott, habozott egy pillanatig, majd úgy döntött, folytatja a rámolást. Nem állt fel, hogy megnézze, hogy áll a fontos feljegyzés. Ha megteszi, láthatta volna, hogy a billentyűk egyáltalán nem jelentése szavait írják, sőt, a leggyakrabban csak értelem nélküli egymásutániségben állnak a papíron. Néhány kivétel volt csak. Ahogyan a lány arca egyre feszültebb, egyre fájdalmasabb lett, ujjai önkéntelenül azt a szót ismételték: "mészárlás", "mészárlás", borzalmas refrént adva az értelmetlen betűáradatnak.

Tizenegy óra. A tábornok éppen iratokat tépett darabokra és dobott a papírkosárba, amikor Shaw ezredes az irodába lépett. Thu tekintete részegeződött, miközben ujjai ismét megálltak a billentyűzet fölött.

– Motorzajok, uram, gyors egymásutánban. Teherautók és páncélosok. Jelentős konvoj lehet. Két szenzor jelzi.

– Kapcsolja be.

Igyekezett nyugodtnak látszani, hangja azonban megremegett. Még nem mert köszönetet mondani az égnek, amiért meghallgatta imáját, de beleremegett a reménységbe, ahogyan a motorok zaja betöltötte az irodát.

Megnyomta az első gombot. Az érintett terület megjelent a képernyőn. Két piros pont villogott rajta, szorosan egymás mellett. A dzsungelfülek néhány méterre lehettek egymástól. Ez is elég volt az IBM 360.65.S-nek, hogy pontozott kék vonal formájában megjelenítse a konvojt.

– Új útvonal – jegyezte meg a tábornok. – Nem ismerem ezt a vidéket. Most először jeleznek innen.

Shaw tábornoknak teljesen közömbös volt a hely, ám gondterheltnak látszott: a pontozott vonal azt jelezte, hogy a számítógépnek nincs elég adata hozzá, hogy teljes pontossággal meghatározza a konvojt. Thu felállt és a képernyőhöz lépett, mintha ő is nyugtalanul várt volna újabb jelre. Az újabb jel hamarosan meg is érkezett.

– Nézze, uram, egy újabb szenzor.
– Két újabb – pontosította Shaw. – Ezek is nagyon közel vannak egymáshoz.

Két piros pont gyulladt fel, közvetlenül egymás mellett, pár száz méterre az előbbiektől. Shaw megkönnyebbülten felsóhajtott. Az IBM 360.65.S az új adatok birtokában azonnal egybefüggő, meglehetősen hosszú vonallá rajzolta a konvojt a dzsungelfülek jelezte tengelyen.

– Szokatlanul jelentős konvoj – tört ki a tábornok. – Elrendelem a zéró riadót, azt, amelyik az összes szabad F-4-est mozgósítja.

Megnyomta a hasonló helyzetekhez szolgáló gombot, azután az utolsó gombot, mely az IBM 360.65.S-t kapcsolta össze a fedélzeti komputerekkel.

– Most már csak várunk kell – mormolta, hatalmas erőfeszítéssel nyugalmat erőltetve magára. Homlokán kidagadtak az erek.

VI

Jim Douglas repülő hadnagy Vietnam fölött repült. Fent az ég tiszta volt, látta a többi gépet is. A talaj felé azonban semmit sem lehetett látni. Vastag felhőréteg takarta a dzsungelt. Mint azt a szabályzat ilyen esetekre előírta, a navigációt és a bombázás irányítását a számítógép végezte egyedül. A pilótákat nem is érdekelte a támadás.

A sötétben semmi nem látszott, ami leköthette volna Douglas hadnagy figyelmét, s eluralkodott rajta a rossz hangulat. Annyira elkedvetlenedett, hogy minden különösebb ok nélkül szájához emelte a mikrofont, és felhívta a parancsnokát.

– Tudja, hova megyünk, uram?

– Fogalmam sincs, Jim. Csak annyit mondhatok, hogy egy olyan pont felé, ami mindjárt megkapja a kis ajándékainkat. Észak-nyugat felé. Biztosan Laoszban. Régóta nem izgat már az ilyesmi. Mi történt magával, hogy ilyen sületlenségeket kérdez?

– Unatkozom, uram – nyögött fel panaszosan Douglas.

– Unatkozik? Akkor csinálja azt, amit én.

– Vagyis?

– Krimet olvasok. Remélem, hogy a bombázásra befejezem a fejezetet. Jelzem a központnak, hogy a küldetést teljesítettük, és hazairányítanak. Ha minden jól megy, lesz időm még egy fejezetet elolvasni a leszállás előtt.

– Nincs nálam krimi, uram.

– Legközelebb majd hozzon magával.

– A sötét pont, uram, a sötét pont...

– Mi van már megint, Jim?
– A sötét pont az, hogy soha nem kerülünk szembe ellenséges repülővel. Csak eszembe jutott...
– Megharagszom, Jim. Ne most filozofáljon itt nekem... Küldetést teljesítünk!
– Biztos benne, hogy soha, egyetlen éjszaka sem fogjuk szembetalálni magunkat az ellenséggel?
– Ugyanolyan biztos, mint hogy maga megbolondult... Feltételezem, nagyon sajnálja. A rakéták és a légelhárítás magának nem elég?
– Még ma este sincs semmi, uram... – nyögte ismét Douglas.
– Ide figyeljen, Jim. Azt tanácsolom, gondoljon vidám dolgokra. Például arra, hogy ha vége a háborúnak, hazamegyünk. Ha ez sem elég, számoljon el százig. Ha elég lassan számol, biztosan kitart a célpontig. Addig pedig hagyjon békén. Még két oldalt el akarok olvasni. Viszlát, Jim.
Jim Douglas felsóhajtott, és megpróbálta felettese tanácsát követni.

– Érdekes – jegyezte meg Bishop tábornok a képernyőt fürkészve, melyen a dzsungelfülek villogtak. – Érdekes, valamire emlékeztet ez a vidék, de nem tudok rájönni, hogy mire.

Thu sietve közbevágott:

– Azt hiszem, felismerem, uram... Egy völgy a laoszi határ mentén, a neve most nem jut eszembe. Azt hiszem, a térkép nagyon hiányos... A térképeink gyakran pontatlanok, már többször megállapítottuk, uram... Itt, ez a folyó...

Felállt, hadarva, izgatottan beszélt, mindegy volt, hogy mit mond, de el kellett terelnie a tábornok figyelmét. Felkapott egy vonalzót, és taláломra rábökött egy pontra a laoszi határ mentén a nagy Indokína-térképen, mely a képernyővel szemközti falon függött, s melyen piros vonalak és pontok jelezték a korábbi hadműveletek helyét.

– Itt van, egészen biztos vagyok benne. De a folyó nem vágja ketté az ösvényt, mint a képernyőn. Látja, uram? Mellette halad el.

– Micsoda örület – tört ki dühösen a tábornok –, panaszt teszek a vezérkarnál a térképek miatt... Mindegy, az F-4-esek már nem lehetnek messze a célponttól.

Shaw ezredes az órájára pillantott, és a szemöldökét ráncolta.

– Uram, ha tényleg az a pont az, amit Thu mutat, már két perce bombázniuk kellett volna.

Egy pillanat alatt kiszámította az F-4-esek bázisának és a kérdéses pontnak a távolságát, hiszen minden adatot a fejében tárolt: az információátadás idejét,

a felszálláshoz szükséges időt, a repülők sebességét. Másodpercre pontosan meg tudta mondani, mikor fognak bombázni.

– Még soha nem volt ilyen nagy eltérés – makacskodott. – Biztosan téved, Thu. Nem ott vannak, hanem a bázistól sokkal messzebb.

Miután ezt mondta, azt tette, amivel minden normális ember kezdte volna: a képernyőhöz lépett, hogy azon vizsgálja meg a helyzetet. Bishop tábornok követte.

– Nagyon egyszerű, Shaw. Nézze meg a koordinátákat a képernyőn. Én majd ellenőrzöm a térképen.

Thu megpróbált közbeavatkozni, de cserbenhagyták a szavak. Nem tudott mit kitalálni. Shaw a képernyő fölé hajolt.

– Hosszúság: 104 fok 17 perc. Szélesség: 16 fok 33 perc, uram.

– 104.17, 16.33 – ismételte a tábornok. – Nézzük csak... hagyja, Thu. Jót tesz egy kis testmozgás.

Felállt a sámlira, melyet Thu szokott használni, hogy berajzolja az eredményeket a nagy térképre, és félretolta a lányt, aki már ugrott is, hogy elvégezze helyette a feladatot. Ujját a vonalakon futtatva kereste a kérdéses pontot.

– 104.17, 16.33 – ismételte megint. – Thu, tévedett. Shaw-nak van igaza. Sokkal nyugatabbra van.

– Jól mondtam – jegyezte meg elégedetten az ezredes.

– Nyugatabbra, és valamivel északabbra... Ujjai lassan követték a vonalakat. Bal felé hajolt, s lábujjhegyre állt, majdnem elvesztette egyensúlyát.

– Ez... ó!

Felkiáltott, majd egy pillanatra elhallgatott, végül hahotázó nevetésben tört ki, egész testét rázta a kacagás, Thu és Shaw segítsége kellett, hogy le tudjon szállni a sámliról.

– Mi történt, uram? – kérdezte aggódva az ezredes.

– Hát ez a legjobb! – pukkadozott Bishop tábornok.

Az elmúlt napok idegessége, a hihetetlen felfedezés, melyet az imént tett, hisztérikus nevetésként törtek ki belőle, megakadályozva, hogy összefüggő mondatokat alkosson. Több mint egy perc kellett, mire valamelyest visszanyerte hidegvérét.

– Soha nem találja ki, Shaw: 104.17, 16.33... nem Vietnam. Nem Laosz. Thaiföld!

– Thaiföld?

– Sőt, még jobb, Shaw, még jobb. Ezek... nézze csak, ezek pontosan a bázisunk koordinátái. Amilyen fásult voltam, kimentek a fejemből. Nos, Thu?

Thu a lehető legzajosabban együtt nevetett a tábornokkal. Shaw azonban cseppet sem osztozott a vidámságban.

– Szent isten! – kiáltott fel, ismét a képernyő fölé hajolva, melyen a konvojt jelképező kék vonal tovább kígyózott. – Szent isten, ez igaz. Ez a folyó, ez a mi folyónk!

– Ez a nagy téglalap pedig a B-52-esek leszállópályája. Barátom, semmi kétség, a számítógépe összekeverte a térképeket. Ezután nem mondhatja többé, hogy tévedhetetlen.

– Hát még mindig nem érti? – üvöltötte rémülten az ezredes. – Az IBM 360.65.S soha nem téved.

Bishop tábornok hirtelen abbahagyta a nevetést.

– Soha, Shaw, soha, biztos ebben?

– Biztos, uram. Soha.

– De akkor...?

Agya ugyanazt a gondolatot futtatta végig, mint helyetteséé, csak valamivel lassabban.

– De akkor az F-4-esek engedelmeskednek. Éppen ebben a pillanatban...

– Egészen biztosan, uram.

A tábornok az íróasztalához ugrott, ahol egy külön telefon teremtett közvetlen összeköttetést a vezérkarral. A készülék nem működött. Az általános kavarodást felhasználva Thu egy perccel korábban átvágta a zsinórt.

– Shaw, hívja a...

Abban a pillanatban, amikor az ezredes kirentott az irodából, a bombák elérték a központot. A lehallgatószolgálat hangszigetelése az utolsó pillanatig elfojtotta a repülőgépek zaját. Az első robbanásokat egyszerre észlelték közvetlenül és az orehideákba rejtett dzsungelfülek közvetítésével.

Azután minden kihuny, a kék vonal, a villogó piros pontok, maga a képernyő. A készülékek abbahagyták az adást, miközben a pokol rászakadt a bázisra, felemészte a bungalókat, a lehallgatótermet, a B-52-es bázist. Az értékes felszerelés teljes egészében megsemmisült. Az IBM 360.65.S egy halom alkatrész és finom hamu volt csupán. A személyzet tagjai mind meghaltak szolgálati helyükön. Bishop tábornokot és Thut az elsők között érte utol a halál. A lány ösztönösen az idős férfi mellé húzódott, mintha védelmet keresett volna.

VII

– Sutan megérkezett – mondta Van. – Minden a terv szerint történt. De egyedül van.

- Thu nincs veled?
- Egyedül van – ismételte Van szomorúan rázva a fejét.
- Vezesd be.

A javai kertész belépett az irodába, levette a sapkáját és tisztelettudóan köszönt, ám azzal a könnyedséggel, melyből látszott, hogy régóta tagja már a szolgálatnak. Nyúzott és fáradt volt az arca. Mióta elhagyta Thaiföldet, nem aludt. Madame Ngha, aki Délkelet-Ázsia minden nyelvét beszélte, az anyanyelvén, malájul szólt hozzá.

– Sikerült, Mem – felelte a férfi az első kérdésre, ösztönösen azt a megszólítást alkalmazva, melyet valaha a malájok az európai hölgyeknek tartottak fent. – A repülők a tervezett időpontban érkeztek. A zajból ítélve sokan voltak. Rettenetes volt a bombázás.

– Tudom. Az ellenségeink nem tudták eltitkolni a veszteségeiket. Az egész világ tudomást szerzett róla. Óriási pszichológiai győzelem ez nekünk.

– Néhány kilométerre voltam a bázistól, ott, ahol Thut kellett várnom.

– Thu? Mesélj Thuról.

– Thu nem jött el. Jóval a bombázás, a menekülésünk jele előtt ott kellett volna lennie. Böven volt ideje, és az sem lehet, hogy eltévesztette volna a találkozó helyét. Remekül ismerte a környéket. Thu nem jött el. Nem értem.

Madame Ngha homlokán árnyék futott át. Intett a jávainak, hogy folytassa.

– Vártál?

– Sokáig. Az egész bombázás alatt ott maradtam. Egy eltévedt bomba épp a kocsink mellett csapódott be. Hallottam a repülőket. Az eget bevilágította a tűz. A B-52-es üzemanyagkészletei lángokban álltak. Felmásztam egy fára. A hangárok, a repülők, a lehallgatóközpont, a bungalók, minden égett. Pontosán céloztak.

– Az ellenségeink mindig pontosan céloznak – mondta madame Ngha.

– Thu pedig nem jött. Még a bombázás után is sokáig vártam, nem törődtem a parancsal. A sofőr indulni akart. Meg kellett fenyegetnem a késemmel, hogy maradjon. Szörnyű órák voltak, Mem. Arra gondoltam, talán rajtakapták, amikor a csapdát állította.

– Biztos, hogy nem, különben nem lett volna bombázás.

– Tudom, örültség volt, hogy ezt gondoltam, de el sem tudtam képzelni, mi történhetett.

– Thu tehát, mint mindig, most is tökéletesen dolgozott, és hálával tartozunk neki... Ahogyan neked is. Ez volt a háborúnk legszebb trükkje. Tudom, hogy számos B-52-es megsemmisült, és a teljes lehallgatóközpont. Ügyelni fogok rá, hogy megkapd a jutalmadat és a dicséretet.

– Ha ez a háború egyik legszebb trükkje, ahogy Mem mondja, akkor az agyat illeti a dicséret, amelyik kitalálta.

A ranglétra legtetejétől a legaljáig mindenki, aki részt vett a hadműveletben, és ismerte, ha nem is a részleteit, de a főbb vonalait, csodálattal tekintett a zsenire, aki képes volt ilyen tökéletes csapdát kieszelni. Szinte varázslóként bámulták madame Nghát. Az asszony halványan elmosolyodott, és alig észrevehetően bólintott. Néha érzékenyen fogadta a hízelgést, ha ügyesen csomagolták, és főleg ha éles elméjét dicsérte. Hamarosan azonban újabb árnyék felhőzte homlokát.

– Thu tehát nem jött.

– Thu nem jött – ismételte szomorúan a javai. – Majdnem hajnalig vártam. Csak amikor már biztosan tudtam, hogy nincs remény, hogy megjöjjön, akkor indultam el. A sofőr elvitt a Mekongig. A többi már könnyű volt. Még mindig nem tudom, mit gondoljak... Nagyon szerettem Thut, Mem.

– Nos, ne gondolj rá többet. Ezt fogom próbálni én is. Két hét szabadságot kapsz. Azután találkozunk.

A kertész elköszönt, és sarkon fordult. Az ajtóból azonban még visszafordult, és minden bátorságát összeszedve még egy utolsó kérdést tett fel.

– Nagyon szerettem Thut – ismételte szelíden –, mint mindenki, aki csak ismerte. A Mem, akinek mindenhol vannak szemei és fülei, még az ellenségeinknél is, gondolja, hogy sikerült megmenekülnie, és egy napon újra találkozunk majd?

– Nem hiszem – mondta madame Ngha.

A kertész távozása után hosszú hallgatásba burkolózott, majd hirtelen mozdulatot tett, mintha egy kellemetlen gondolatot hessentene el, és gyorsan témát váltott. Van tudta, hogy vihar dúl a lelkében.

– El kell küldeni a Ho Si Minh út térképét Kim miniszternek – mondta végül az asszony. – Nekünk már nem kell. Nem tehetünk már hozzá semmit, neki pedig szüksége lesz rá a terveéhez.

Van megígérte, hogy elintézi, ám képtelen volt elszakadni a mindkettejüket kínzó kérdéstől.

– Én is nagyon szerettem Thut – mondta.

– Nem is ismerted – fortyant fel madame Ngha.

– Nem találkoztam vele, de olvastam a jelentéseit.

– Na és?... És én – folytatta szinte kiabálva –, azt hiszed, én nem szerettem?

– Mit gondol, mi történt vele? – makacskodott Van tőle szokatlan merészséggel.

– Azt gondolom, hogy soha egyetlen titkosszolgálat sem fog semmit megtudni róla – felelte madame Ngha keményen. – Még a legjobb sem. Még az enyém sem.

Van lehajtotta a fejét. Néhány perc múlva, hiába tudta, milyen hangulatban van főnökasszonya, újra megszólalt.

– Az utolsó jelentéseiben sokat írt arról, milyen korrektül, milyen apáskodva viselkedik velem a tábornok. Olyan volt, mintha hálás lenne neki, és sajnálná.

– Talán – hangzott madame Ngha távoli hangja.

– Úgy tűnik, udvarias ellenfélnek tekintette. Nem lehet, hogy az utolsó pillanatban valamiféle lelkiismeret-furdalást érzett, amiért olyan kegyetlenül elbánunk a férfival, és nemcsak a veszét okozzuk, de szegyenbe is hozzuk? Mert egészen biztos, hogy őt fogják a katasztrófa okának kikiáltani.

– Ez az udvarias ellenfél, ahogy nevezed, azoknak a harcostársa volt, akik az egész családját lemészárolták. Még ha te úgy is gondold, Thu sosem felejtette el ezt.

– Ez igaz.

– És maga a tábornok is több százat megölt a mieink közül, mielőtt visszafordítottuk ellene a fegyvereit.

– Ez is igaz... ha mégis ragaszkodom a megérzésemhez, az azért van, mert sokszor álmódoztam a jelentéseit olvasva.

– Álmódoztál, Van? – kérdezte madame Ngha különös hangsúllyal.

– Előfordult, hogy megpróbáltam elképzelni, milyen lehet ott az élete.

– Elképzelni mindig lehet. A lényeg az, hogy ne kémkedjünk az ő képzeletében... Mit képzeltél?

– Azt, hogy talán azon a thaiföldi bázison, amit békésnek írt le, távol a háborútól és a borzalmaktól, a tábornok megteremtette baráti légkörben sikerült megtalálnia azt a derűt, amit gyermekkorára óta nem élt meg. És a gondolat, hogy elveszítheti ezt a viszonylagos békességet, elviselhetetlen volt számára és...

Nem fejezte be a mondatot, madame Ngha tekintete minden bátorságát elvette. Az asszony azonban sem meglepettnek, sem döbrentnek nem látszott.

– Mondtam neked, hogy soha, egyetlen titkosszolgálat sem fogja megtudni az igazságot. Éppen csak álmódozhatunk, ahogy mondtad, és a te álmaid ugyanúgy igazak lehetnek, mint az enyéme. Egyébként ez a feltevés nekem is eszembe jutott.

– Gondolja...

– Nem gondolom. Álmodom. Thu hűei lány volt, Van. A hűei lányok mások, mint az északiak és a déliek. Azt hittem, jól ismerem, de soha nem tudhatjuk, mi jár a fejükben.

Elérzékenyülten csengett a hangja, Van megérezte, milyen mélyen felkavarták a történetek. Madame Ngha azonban megtiltotta magának az ellágyulást, néhány másodperc alatt összeszedte magát. Hidegen folytatta:

– Végül elvettem ezt a feltevést.

– Hát akkor?

– Inkább azt szeretném hinni, hogy a szélsőséges kötelességtudat bírta maradásra.

– Kötelességtudat?

– Próbálj meg gondolkodni, úgy, mint én, ahelyett, hogy álmodoznál. Az majdnem mindig hasznosabb. Bármennyire körültekintőek voltunk, fennállt a veszély, hogy felfedezik a csalásunkat, egészen az utolsó pillanatig. Valaki meghallhatta a felvételt. A tábornok vagy a beosztottjai időben észrevehettek, hogy a célpont a bázis... sőt, Van, Thu távolléte is gyanút ébreszthetett volna. Nem lett volna akkor természetes, hogy valakit átszalasztanak a bungalójába, hogy nézze meg, mit csinál?... felfedezhették volna a csapdát. Thu biztosan mindezt végiggondolta, mérlegelte az érveket és az ellenérveket... Egy olyan elsőrangú ügynök, mint ő, minden áldozatra kész, hogy a küldetése sikerét biztosítsa. Egyetértesz velem?

Van nem felelt. Madame Ngha egyre lendületesebben folytatta, mintha önmagát igyekezett volna meggyőzni.

– Úgy ítélte meg, és okkal, hogy a szerepe, amit rá osztottam, még nem teljes. A kiképzése során azt mondtam neki, hogy egy jó ügynöknek mindig kezdeményezőnek kell lennie, akár a parancsok áthágásával is. Úgy gondolta, akkor tölti be a szerepét, ha a helyszínen marad, és talán értékes perceket nyer nekünk azzal, hogy eltereli a figyelmet. Nem ez az első alkalom, hogy egy ügynökünk az önfeláldozásig viszi a kötelességtudatot, ha a cél megéri. Most pedig megérte.

– Ritka hősiesség. Thu képes volt rá. De talán...

– Elegem volt a talánjaidból – vágott közbe madame Ngha türelmetlenül. – Tudom, mit fogsz mondani. Talán több oka is volt különös viselkedésének. Talán a kegyes gondviselés csodálatos egységbe hozta a kötelességét és a reményvesztett nosztalgiáját. Talán egyáltalán nem gondolkozott. Talán a fáradt és kiábrándult teste elszakadt a lelkétől, és ellenállhatatlan lökésnek engedelmeskedett. Talán, talán az értelmetlen viselkedésben azt a különös interferenciát kell látnunk, mely néha akkor születik, ha a két világ, a Kelet és a Nyugat túl közel kerül egymáshoz, és a háború katalizátorként, vagy inkább termékenyítő trágyaként működik, és hatalmasra növeszti az extravagancia virágát. Mindenesetre...

Az asszony egészen belemelegedett, Van még sosem hallotta ennyire hevesen beszélni. Megállt, két-három mély lélegzetet vett, mintha egy

elviselhetetlen nyomástól igyekezne szabadulni, majd a rangjához illő kimértséggel folytatta:

– Mindenesetre, Van, az önfeláldozás tézisét kell elfogadnunk. Ezt fogom érvényre juttatni a népünk szemében, és a búcsúbeszédében a hősiességé lesz a hangsúly. Ehhez ragaszkodom, és nem akarom, hogy meggondolatlan találgatásokba bocsátkozz.

– Értettem, madame – hajolt meg a titkárnő.

– Rendben van... És ne felejtsd el a térképet elküldeni Kim miniszternek.

Van a falhoz lépett, felállt a sámlijára, leakasztotta a térképet a szögől, visszafordult, és főnöknőjével szemben megállva lassan tekerni kezdte, minden fordulatnál megállva, nagyon óvatosan, nehogy összegyűrje. Madame Ngha végig figyelemmel kísérte a műveletet, csendben, még mindig megtört arccal állt, szemében azonban felragyogott a lángoló tűz, melynek nevét köszönhette, s képtelen volt diadalmas tekintetét elfordítani a hosszú piros vonalról, mely Északról Délre keresztülszelte a térképet: a Ho Si Minh út vérvörös vonaláról.

Pierre Boulle: A dzsungel harcosai

Húsz évvel a HÍD A KWAI FOLYÓN után Pierre Boulle visszatér az egzotikumhoz és Ázsiához. Regénye Vietnamban, a háború idején játszódik.

Az amerikaiak ördögi ötlettől vezérelve teleszórta a dzsungelt icipici receptorokkal (vagyis dzsungelfülekkel), melynek köszönhetően követhetik ellenségeik minden mozdulatát, és tökéletes pontossággal bombázhatnak. Az apró elektronikai csodák, a szenzorok olyan remekül simulnak a természetben, hogy gyakorlatilag lehetetlen felfedezni őket.

Az ázsiai emberek éles szemének és kifinomult gondolkodásának azonban semmi sem lehetetlen. Egy nap felfedeznek egy dzsungelfület, s madame Ngha, a Demokratikus Köztársaság titkosszolgálatának vezetője azonnal rájön, mekkora hasznot húzhatnak a hadicselből.

A föld és a fém, a zseniális elme és a technika harca egész sorozat izgalmas eseménynek teremt talajt, s kegyetlen szatírját adja az értelmetlen háborúnak, melyben a vak hadakozásnak köszönhetően ritka magaslatokba csap a butaság. Pierre Boulle könyvében a fikció és a valóság szorosan összefonódik.